

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 31 Wydanie P

Poznań, sobota dnia 19 stycznia 1935

Rok 30

Poznań, 18 stycznia.

Zródła fanatyzmu bibliotecznego

W wielkiej batalii, jaka rozwinęła się dookoła projektu przymusowych bibliotek samorządowych, szala zwycięstwa przechyla się wyraźnie na stronę zwolenników tej nowej postaci kulturalnego etatyzmu. Z dużą pewnością siebie twierdzą oni, że ośnośna ustawa będzie uchwalona jeszcze podczas obecnej sesji parlamentarnej.

Taki wynik dyskusji jest tem znamienniejszy, że nie tylko polityczni przeciwnicy obozu „sanacyjnego”, ale nawet jego wybitni członkowie wypowiedzieli się przeciwko przymusowym bibliotekom gminnym. Jak to już donosiliśmy, walka rozpoczęła się na łamach rządowej „Gazety Polskiej”, w której za projektem pisali pp. Juliusz Kaden-Bandrowski, członek Akademii Literatury i Janusz Jędrzejewicz, b. premier, a przeciw — b. minister skarbu Ignacy Matuszewski i b. wiceminister spraw wewnętrznych Maurycy Jaroszyński. Podkreślić należy, że obydwaj ci przeciwnicy projektu bibliotecznego niedawno postawieni zostali przez rząd na czele komisji odciążeniowo-oszczędnościowej dla samorządu, a zatem głos ich w sprawie nowych ciężarów finansowych, mających spaść na gminy, powinienby mieć rozstrzygające znaczenie.

Świeżo p. Jaroszyński w artykule p. t. „Kryzys gospodarki gminnej” przytoczył nowe, bardzo ważne argumenty na poparcie swego stanowiska. Biorąc za punkt wyjścia ogłoszone niedawno cyfry statystyczne, dotyczące budżetów związków samorządowych (pozwalam sobie przypomnieć, że na tych cyfrach opierał się zamieszczony w „Kurjerze Poznańskim” artykuł, dotyczący gminy zbiorowej, p. t. „Droga gmina”), podaje p. Jaroszyński następujące, bardzo ciekawe obliczenie wydatków gminy na głowę mieszkańca:

administracja	1,91 zł
inne wydatki nieprodukt.	0,44 zł
szkolnictwo	1,25 zł
opieka społeczna	0,36 zł
zdrowie	0,27 zł
drogi gminne	0,27 zł
bezpieczeństwo	0,20 zł
rolnictwo	0,05 zł
przemysł i handel	0,01 zł
kultura i sztuka	0,01 zł
razem	5,02 zł.

Z cyfr powyższych bije w oczy niezdrówą strukturą gospodarki gminnej, w której blisko połowę wydatków pochłaniają nieproduktywne wydatki administracyjne. Ale z nieminiejszą mocą uderzają te cyfry w tych, którzy starali się zbagatelizować nowy podatek na cele biblioteczne, mający wynieść „zaledwie” 5—25 gr. na głowę mieszkańca. Okazuje się bowiem, że górna granica tego podatku (a wiemy z doświadczenia, jak szybko wszelkie podatki dochodzą do górnej granicy) jest niemal równa dotychczasowemu wydatkom na zdrowie publiczne i na drogi gminne, a 5 razy wyższa od tego, co obecnie łożą gminy na popiera-

Reformy społeczne Roosevelta

Specjalne orędzie do kongresu — Wprowadzenie systemu ubezpieczeń społecznych — Projekt sen. Wagnera opracowany na podstawie wskazań prezydenta

Waszyngton. (PAT). Prez. Roosevelt ogłosił orędzie do kongresu o reformach społecznych. Stanowi ono uzasadnienie wniosków sen. Wagnera, opracowanych na podstawie zleceń prezydenta.

W orędziu Roosevelt wskazał na konieczność uniknięcia wszelkich niebezpieczeństw, które mogłyby u podstaw zdyskredytować zdrowe ustawodawstwo społeczne rządu federalnego. System ubezpieczeń społecznych jest, dobrą koncepcją. Omawiając stronę finansową swego projektu prezydent stwierdza, że wyjąwszy konieczność spraw finansowych w pierwszym etapie organizacji ubezpieczenia społeczne winny być finansowo samowystarczalne a nie opierać się na podatkach powszechnych. Wyjąwszy ubezpieczenia na starość kierownictwo systemu ubezpiec. winno należeć do poszczególnych stanów. Racjonalne użycie środków i rezerw finansowych przy zachowaniu struktury kredytowej społeczeństwa winno być w odpowiedni sposób zapewnione, naturalnie z pozostawianiem rządowi kontroli środków finansowych ubezpieczeń.

„Nie domagam się — oświadczył Roosevelt — natychmiastowego wprowadzenia w życie systemu ubezpieczeń od chorób, jakkolwiek grono przedstawicieli świata lekarskiego współdziała już z rządem w pracach przygotowawczych.”

Powyzszy plan ubezpieczeń społecznych jest w miarę koncepcją zapobiegawczą, w miarę uzdrowieniem istniejących stosunków. Do orędzia prezydenta został dołączony szczegółowy raport, opiewający na 40 000 słów, zredagowany przez specjalną komisję i zawierający szczegółowe dane co do realizacji projektu. Komisja proponuje uchwalenie planu zatrudnienia wielkiej ilości rąk przy robotach publicznych.

Projekt sen. Wagnera oparty na sprawozdaniu komisji zawiera 5 wniosków konkretnych. Mianowicie od 1 stycznia 1936 r. wprowadzi się ubezpieczenie pracowników od bezrobocia.

nie rolnictwa. Ogółem przymus biblioteczny pociągnąłby nowe wydatki, równające się 5 proc. obecnych budżetów gminnych.

Wsparty tak mocnymi argumentami budżetowymi p. Jaroszyński, jako przewodniczący Związku Powiatów, opracował nowy projekt ustawy o bibliotekach samorządowych. Projekt ten odrzuca powszechny przymus dopuszczając możliwość wprowadzenia go w poszczególnych województwach i przenosi ciężar utrzymywania bibliotek z gmin na samorząd powiatowy, jako finansowo silniejszy i wreszcie zamyka ten ciężar w ramach dotychczasowych dochodów samorządu bez wprowadzenia na ten cel nowego, specjalnego podatku.

Zwolennicy projektu p. Jędrzejewicz, dufni snąc w swoją siłę, nawet nie starają się odeprzeć finansowo-gospodarczych zarzutów. Zdaniem ich są to rzeczy drugorzędne wobec wielkiej misji kulturalnej, jaką biblioteki samorządowe mają do spełnienia na wsi polskiej.

Pewność siebie tych „kulturtraege-

Sen. Wagner proponuje ustanowienie rent starczych, płatnych w połowie przez kasy poszczególnych stanów a w połowie przez skarb państwa. Dalej proponuje ubezpieczenia na starość dla robotników poniżej 55 lat, nie ma-

jących praw do emerytury i zarabiających poniżej 250 dol. miesięcznie. Czwarto projekt przewiduje ubezpieczenie na starość dla osób, nie objętych wnioskami 2 i 3-ciem Piąty i ostatej ustala zasiłki dla sierot i wdów.

Zmiany w armji francuskiej

Paryż. (Tel. wł.) „Echo de Paris” donosi, że na piątkowym posiedzeniu rady ministrów załatwiona będzie sprawa zmian na kierowniczych stanowiskach w sztabie.

Na wniosek min. wojny gen. Maurina zamianuje się gen. Gamelina, na miejsce ustępującego gen. Weyganda, zastępcą przewodniczącego najwyższej rady wojennej. Równocześnie gen. Gamelin pozostaje na stanowisku szefa

głównego dowództwa. Dotychczasowy zastępca szefa w sztabie generalnym gen. Colson mianowany zostanie szefem sztabu. Głównodowodzący wojsk w Maroku gen. Huré oraz gen. Bineau, dowódca akademii wojskowej mają być powołani do składu najwyższej rady wojennej.

Wszystkie te nominacje będą podobno dziś jeszcze przedstawione prezydentowi do podpisania.

Rewizja statutu organicznego Śląska

Katowice. (Tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu sejmiku śląskiego woj. Grażyński wystąpił z wielkim przemówieniem (donosiliśmy już o tem — red.), ilustrującym preliminarz budżetowy na rok przyszły.

Na wstępie zaatakował ostatnią uchwałę sejmiku śląskiego i sprawę autonomii. Uchwałę kwalifikował jako niedopuszczalne przekroczenie kompetencji, twierdząc, że kwestja konstytucji należy wyłącznie do Sejmu Rze-

czypospolitej. Sprawa rewizji statutu organicznego jest już dojrzała.

Śląsk jest organiczną częścią Polski i podlega jak wszystkie inne ziemie suwerennej mocy centralnych ogólnopolskich czynników ustawodawczych, które kwalifikowaną większością mają prawo nadać całej Polsce taki ustrój, jaki według przekonania tej większości odpowiada najlepiej pojętemu interesowi narodu i państwa.

Jeszcze jeden pakt?

Warszawa. (Tel. wł.) „Kurjer Warszawski” zwraca uwagę na informacje prasy wiedeńskiej, które niemal że jednomyślnie przywiązują dużą

wagę do rozmów genewskich i dochodzą do wniosku, że Polska, obstająca przy negatywnym stanowisku do paktu wschodniego, zdaje się okazywać skłonność do podpisania umów zawartych w Rzymie, a dotyczących niezawisłości Austrii. „Die Stunde” przypomina, że po głosowaniu w Saarze ambasador niemiecki w Waszyngtonie Luther oświadczył, iż Niemcy mają jeszcze do załatwienia sprawę Alzacji i „korytarza”.

Do tych informacji prasy wiedeńskiej należy dodać jeden szczegół. Oto korespondent warszawski „Iskry”, charakteryzując sytuację genewską podkreśla, że Laval uważa się obok Mussoliniego za autora paktów rzymskich i nie ustaje w jednaniu zwolenników, co zresztą — jak korespondent podkreśla — czyni nie bez powodzenia.

Inny bardzo charakterystyczny szczegół podaje „Deutsche Allgemeine Zeitung”, która zwraca uwagę, że wiceprezes rady komisarzy Kujbyszew na zjeździe Sowietów oświadczył — co prasa moskiewska przemilczała — że inicjatywa paktu wschodniego miała wyjść ze strony Francji. Równocześnie z paktem wschodnim miał powstać projekt specjalnego paktu wzajemnej pomocy trzech państw: Francji, Sowietów i Niemiec. Cytowane pismo zapytuje, czy ten nowy twór miałby być uzależniony od paktu wschodniego, a dalej, czy wciągnięto do niego inne państwa, o których udział w pakcie wschodnim ciągle się ubiega (chodzi tu o Polskę — red.).

M. K.

Narady polsko-francuskie w Genewie

Prasa francuska o konferencji min. Laval z min. Beckiem — Sprawa stosunku obu państw, oraz różnych paktów

Paryż. (PAT.) Cała prasa omawia szczegółowo wizytę min. Laval u min. Becka.

O CZYM ROZMAWIALI?

Bourges w „Petit Parisien“ pisze: „Ewenementem dnia była rozmowa min. Laval z min. Beckiem, która trwała półtorej godziny. Rozmowa ta odbyła się bez świadków i pozwoliła obu ministrom na szczere wyjaśnienia. Dotyczyły one wszystkich ważniejszych spraw z dziedziny polityki ogólnej. Niewątpliwie omawiali pakt środkowej Europy, do którego Polska wyraziła gotowość przystąpienia. Wspominano również o pakcie wschodnim, który mniej podoba się Polsce. Poprzednio min. Beck odbył konferencję z komisarzem Litwinowem. Rozmowa z min. Lalem dotyczyła również, jak się zdaje, stosunków pomiędzy Polską a Niemcami. Zażyłość obu państw jest oczywista. Zajmuje to uwagę opinii Francji, która nadal ma prawo uważać Polskę za kraj sprzymierzony.“

OPINIA PERTINAXA

Pertinax w „Echo de Paris“ w dłuższym artykule omawia sprawę przesłania noty francuskiej rządowi berlińskiemu oraz rozmowę min. Laval z min. Beckiem. Polski minister, jak się wydaje, nie zmienił swej argumentacji z września r. ub. Pertinax nawołuje do zakończenia całej sprawy, przechodząc do porządku dziennego nad negatywną odpowiedzią Niemiec. Polska i Francja powinny, zdaniem publicysty, mówić z tymi, którzy tego chcą. O ile Francja nie uczyni tego, zniechęca się jej najlepsi przyjaciele, orientując się w kierunku porozumienia z Niemcami.

PAKT WSCHODNI

„Excelsior“ pisze: „Wydaje się, że min. Laval ma szczerzy zamiar nie przystępować do gruntowniejszych rokowań w sprawie rozbrojenia, dopóki nie zostanie ustalony los paktu wschodniego. Najlepszym bowiem sposobem przecięcia licytacji rozbrojenia jest jasne postawienie sprawy paktu wschodniego.“

O SIĘĆ GWARANCYJ

Donnadieu w „Figaro“, nawiązując do wszczętych rokowań w sprawie paktu wschodniego, pisze: „Francja, jak wiadomo, ulegając argumentacji Polski i Niemiec, sugerowała, aby każde z państw, sygnatariuszy paktu miało swobodę przyjęcia tych zobowiązań, jakie będą chciały przyjąć, a zatem Polska nie byłaby zmuszona do gwarantowania granic Litwy, ani Czechosłowacji. Te odrębne zobowiązania powinny jednak składać się na solidarną całość. Pakt wschodni z kolei winien być w integralnej łączności z paktem nadunajskim, związanym z paktem bałkańskim. Tym spo-

Jedyny „sanator“...

Warszawa. (Tel. wł.) Jedynym „sanatorem“, który się wstrzymał od głosowania przy uchwaleniu konstytucji, był sen. Makarewicz („sanacyjny“ Ch. D.). (w)

Wiadomości

„Prawda“ donosi z Genewy, że sprawozdanie Węgier o rezultatach śledztwa w sprawie zamachu marsyjskiego będzie rozpatrywane dopiero na majowej sesji Rady Ligi.

*

Agencja Reutersa donosi, że dokonano w Londynie transakcji o nabycie dla Stanów Zjednoczonych 17 milj. dolarów w złocie. Sprzedawcami złota są Wielka Brytania, Francja i Holandia. Ogółem w ciągu ostatnich 24 godzin nabyto dla Stanów Zjednoczonych złota za 30 milionów dolarów.

*

Rokowania handlowe francusko-niemieckie, będące wynikiem plebiscytu w Saarze, rozpoczną się 21 bm. w Berlinie.

*

W Jokohamie i okolicy szerzy się epidemia dyzenterji. W ciągu kilku ostatnich dni zanotowano 120 wypadków śmiertelnych zachorowań

sobem powstałaby na kontynencie cała sieć gwarancji. Nie wydaje się, aby rozmowa min. Becka z Lalem rozproszyla trudności. Z drugiej strony nie mówi, że Niemcy podpiszą pakt

wschodni, skoro domagają się równości praw w dziedzinie militarnej, zanim przyjąłoby zobowiązania w dziedzinie bezpieczeństwa. Francja odwraca porządek tych czynników.“

Znów wywiad z Hitlerem

Londyn. (PAT) W wywiadzie z przedstawicielem „Daily Mail“ kanclerz Hitler oświadczył m. in., że Niemcy nie zakłóca pokoju, lecz ten, kto zaatakowałby, znajdzie je przygotowane do obrony.

„Nikt w Niemczech — mówił kanclerz — nie zamierza stawiać warunków w sprawie powrotu do Genewy. Równouprawnienie nie jest warunkiem, lecz

nakazem zdrowego rozsądku.“

Dalej kanclerz zaznaczył, że uważa za obrazę narodu rozróżnienie między równością moralną i materialną.

Na pytanie w prawie ewentualnego udziału Niemiec w pakcie wschodnim i protokołach rzymskich Hitler oświadczył, że istotnym warunkiem tego udziału jest i pozostanie nadal uznanie równouprawnienia.

„Światopogląd w polityce zagranicznej“

Berlin. (PAT) Szefer nar.-soc. urzędu zagranicznego, Rosenberg wygłosił wobec przedstawicieli dyplomacji odczyt na temat „Światopogląd w polityce zagranicznej“.

Rosenberg zaznaczył, że najwyższą wartością, proklamowaną przez nar.-soc. ruch w Niemczech jest godność narodu i dodał, że nacjonalizm niemiecki nie zagraża „uzasadnionemu nacjonalizmowi“ innych narodów, lecz przeciwnie on jeden dzięki swojej dominującej roli w państwie może zagwarantować tę równowagę, której pragnie cały świat. Nacjonalizm nie

jest dogmatem uniwersalistycznym, a ruch nar.-soc. odnosi się z najwyższym respektem do innych ras (!), oraz ich urojów państwowych.

Wspominając o plebiscycie w Saarze, Rosenberg oświadczył, iż był to dowód, jak głęboko nowe uczucia przenikają cały naród niemiecki. Temsamem powstała również możliwość stabilizowania stosunków zewnątrzpolitycznych w formie, wyłączającej tarcia między dynamiką różnych narodów. Przemówienie swe zakończył Rosenberg słowami: „Szanej ojczyźnie każdego, ale swoją własną — kochaj.“

Wstrząsy podziemne we Włoszech

Rzym. (Tel. wł.) W Fjume odczuto wczoraj wieczorem kilka wstrząsów podziemnych, które wywołały ogromną panikę wśród miejscowej ludności.

Pierwszy wstrząs zaobserwowano o godz. 20.59. Drugi, silniejszy, nastąpił o godz. 21.12, przyczem trwał kilka sekund, a po nim przyszły dalsze. Przestraszona ludność wyległa na pola i place, przekonana, że nastąpi katastrofa.

O godz. 22.55 wstrząsy znów powtórzyły się, a jeden z nich, najsilniejszy,

trwał około 4 sekundy. Panika wzmożła się, co zaznaczyło się zwłaszcza z przepelnionego publicznością „Teatro Fenice“. Zaczęto wszystkimi wyjściami wybiegać na ulice, przyczem nie obyło się o czystym bez rannych.

Jak stwierdzono później, zaobserwowane wstrząsy miały charakter wyłącznie lokalny. Potwierdzają to dane z Padwy. Sejsmografy miejscowego uniwersytetu zarejestrowały te wszystkie wstrząsy, przyczem obliczenia wskazują na bliską odległość

Ciągnięcie loterii

Warszawa. (Tel. wł.) W ciągnięciu Loterii Państwowej większe wygrane padły na następujące numery: **20.000 zł** — 58.349; **10.000 zł** — 124.511; **5.000 zł** — 53.059; **2.000 zł** — 58.436, 105.539, 132.762, 158.205, 170.487; **1.000 zł** — 20.367, 44.176, 46.715, 97.169, 125.872, 132.308, 134.373, 149.242, 151.529, 157.515. (w)

Sensacyjne aresztowanie

Warszawa. (Tel. wł.) Władze śledcze aresztowały doradcę technicznego elektrowni warszawskiej inż. Jana Klukowskiego. Aresztowany był przed kilku laty założycielem i kierownikiem biura porad dla abonentów elektrowni, które istniało 2 lata i zostało zwinęte z tą chwilą, kiedy elektrownia zaangażowała na stałą funkcję inż. Klukowskiego jako swego doradcę

Nieszczęśliwe wypadki

Sosnowiec. (PAT) W kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego wydarzyły się nieszczęśliwe wypadki górnicze.

W kopalni „Jowisz“ spadające ze stropu odłamki węgla zraniły górnika Wacława Górala. W kopalni „Saturn“ uległ wypadkowi maszynista elektrowni Jan Zasada. Obie ofiary przewieziono do szpitala.

Napady wilków

Głębokie. (PAT) Mieszkańcy wsi Kaziuki, gm. Głębokie, zaalarmowali władze, że wieś oblega stado zgłodniałych wilków.

Mimo spóźnionej pory, miejscowe towarzystwo łowieckie natychmiast zorganizowało obławę, w której wzięło

udział 12 myśliwych. Zabito 2 wilki, a jednego zaś raniono. Reszta zbiegła.

Z wielu innych miejscowości napływają również doniesienia o masowym pojawieniu się wilków, wyrządzających okolicznym mieszkańcom ogromne szkody. Towarzystwo łowieckie przygotowuje dalsze obławy.

Ks. bisk. Kubina w Paranie

Kurytyba. (PAT) Ks. biskup dr. Kubina po dwudniowym pobycie w Kurytybie i odwiedzeniu podmiejskich kolonij polskich: Affonso Pena, Abranches Sta. Candida, oraz po odprawieniu uroczystej mszy pontyfikalnej w kościele polskim Św. Stanisława, udał się w głąb stanu. Ks. biskup Kubina odwiedził kolonje: S. Mateus, gdzie odprawił w noc wigilijną „pasterkę“, następnie Rio Claro i Marechal Mallet. Pora deszczowa zamieniła drogi w głąb stanu Parana w bagno nie do przebycia, uniemożliwiając dojazd do dalszych kolonij w dorzeczu rzeki Ivahy.

Zima w Grecji

Wiedeń. (Tel. wł.) W całej Grecji panują silne mrozy, które szczególnie dotkliwie dały się we znaki ludności w północnej części kraju.

Gwałtowne śnieżycę i zamiecie spowodowały znaczne przerwy w komunikacji. Wiele wsi jest zupełnie odciętych. Szereg statków nie wyszło z portów z powodu śnieżycę, które panują na wybrzeżu.

Kurs dolara. Dziś rano notowany kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.29% — 5.29% zł, w Gdańsku na Warszawie 5.27 zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 172.69 zł, gotówką 172.33 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18. 1. 1935 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była w dalszym ciągu mocna, również odczuwa się nadal dalszy brak materiału.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 65% oraz za 3% poz. budowl. 46,—.

Z papierów lokacyjnych poszukiwano i płacono za 4½% dolarowe listy zast. 48¼%, za 4½% listy złotowe 48% oraz za 4% listy konwert. 49%.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 97,50 bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę

Papieru procentowe

5% państw. poz. konwers. 65,— P.
3% poz. budowl. serja I 46,— P.
4½% dolarowe listy zast. serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 48,25 P.
4½% złotowe listy zast. serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 48,— P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 49,— P.
Tendencja mocna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 18. 1. 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standarty: 1) żyto 715 g/l. 2) pszenica 750 g/l. 3) owies 470 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyto 840 tonn par. Poznań 15,50

Ceny orientacyjne:

Zyto (Usposob. spokojne) . . . . . 15,25— 15,50
Pszenica (Usposob. słabsze) . . . . . 15,50— 16,00
Jęczmień browarowy . . . . . 21,25— 22,00
Usposobienie słabe.
Jęczmień 710—725 g/l. . . . . 20,50— 20,75
Jęczmień 680—690 g/l. . . . . 19,00— 19,50
Usposobienie słabe.
Owies (Usposob. spokojne) . . . . . 15,25— 15,75
Mąka
żytnia I gat. 0,55% wł. w. . . . . 21,75— 22,75
żytnia I gat. 0,65% wł. w. . . . . 20,75— 21,75
żytnia II gat 55—70% wł. w. . . . . 15,25— 16,25
żytnia pośl. pon. 70% wł. w. . . . . 13,25— 14,25
żytnia razowa 0,95% wł. w. . . . . 17,25— 18,25

Usposobienie spokojne.

pszenna gat. IA 0-25% wł. w. . . . . 26,50— 29,00
pszenna gat. IB 0-45% wł. w. . . . . 26,00— 26,50
pszenna gat. IC 0-55% wł. w. . . . . 25,00— 25,50
pszenna gat. ID 0-60% wł. w. . . . . 24,00— 24,50
pszenna gat. IE 0-65% wł. w. . . . . 23,00— 23,50
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w. . . . . 22,00— 22,50
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w. . . . . 21,50— 22,00
pszen. gat. IIC 45-65% wł. w. . . . . 18,50— 19,00
pszen. gat. IID 55-65% wł. w. . . . . 15,75— 16,25
psz. gat. IIIA 65-70% wł. w. . . . . 14,75— 15,25
psz. gat. IIIB 70-75% wł. w. . . . . 12,25— 12,75

Usposobienie spokojne.

Otręby żytnie stand. . . . . 10,00— 11,00
Otręby pszen. grube stand. . . . . 10,50— 11,00
Otręby pszenne średnie st. . . . . 9,75— 10,25
Otręby jęczmienne . . . . . 10,25— 11,75
Rzepak zimowy . . . . . 41,00— 44,00
Rzepak letowy . . . . . 38,00— 40,00
Siemię lniane . . . . . 43,00— 45,00
Gorzyczka . . . . . 40,00— 43,00
Wyka letowa . . . . . 23,00— 25,00
Groch Viktorja . . . . . 39,00— 42,00
Groch Polgera . . . . . 32,00— 35,00
Łubin niebieski . . . . . 8,50— 9,00
Łubin żółty . . . . . 10,00— 10,50
Seradela . . . . . 11,00— 13,00
Koniczyna czerwona surowa . . . . . 130,00— 140,00
Koniczyna czerw. 95—97% cz. . . . . 155,00— 165,00
Koniczyna biała . . . . . 80,00— 110,00
Koniczyna szwedzka . . . . . 180,00— 200,00
Koniczyna żółta odluszczone . . . . . 70,00— 80,00
Przelot . . . . . 80,00— 100,00
Tymoteusz . . . . . 60,00— 70,00
Rajgras angielski . . . . . 80,00— 90,00

Słoma pszenna luzem . . . . . 2,50— 2,70
„ pszena prasowana . . . . . 3,10— 3,30
„ żytnia luzem . . . . . 3,25— 3,50
„ żytnia prasowana . . . . . 3,75— 4,00
„ owsiana luzem . . . . . 3,75— 4,00
„ owsiana prasowana . . . . . 4,25— 4,50
„ jęczmienna luzem . . . . . 1,95— 2,45
„ jęczmienna prasow. . . . . 2,85— 3,05
Siano zwykłe luzem . . . . . 7,50— 8,00
„ zwykłe prasowane . . . . . 8,00— 8,50
„ nadnoteckie luzem . . . . . 8,50— 9,00
„ nadnoteckie pras. . . . . 9,00— 9,50
Makuch lnian. w taflach . . . . . 17,25— 17,75
Makuch rzepakowy w tafl. . . . . 13,25— 13,50
Makuch słon. w tafl. 42/43% . . . . . 18,50— 19,00
Śrut Soja . . . . . 20,00— 20,50
Mak niebieski . . . . . 34,00— 37,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 3425 tonn, pszenicy 550 tonn, jęczmienia 323,5 tonn, owsa 45 tonn, maki żytniej 70,5 tonn, maki pszennej 25,5 tonn, otrąb żytnich 163 tonn, otrąb pszenicznych 25 tonn, grochu Viktorja 2,5 tonn, łubinu niebieskiego 60 tonn, rzepiku 12,5 tonn, siemienia lnianego 20 tonn, lucerny 7 tonn, makuchu lnianego 45 tonn, wełny 0,5 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 18. 1. 1935 r.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Spędzono: buhajów 3, krów 10, świń 240, chudych 8, prosiąt 89, cieląt 135, owiec 3, razem 494 zwierząt.

Położenie Europy w perspektywie rzymskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Rzym, 17 stycznia.

Traktat i umowy francusko-włoskie zlikwidowały kwestje sporne między obu państwami, wlokące się od czasu konferencji pokojowej, wzmocniły podstawy współpracy między nimi celem utrzymania całości i niepodległości Austrii i przewidując konsultację obu rządów w sprawach ogólnie politycznych, czynią z tej współpracy element pierwszorzędnej wagi na gruncie międzynarodowym.

Jak jeden z dzienników włoskich wyraził się, „wartość zasadnicza kompromisu polega na tem, by obie strony przyjęły go bez rekryminacji”. W tym wypadku, z małymi wyjątkami, poważniejszych krytyk po podpisaniu umów w istocie nie było, czyli, że obie strony mogą być zadowolone.

Następstwa umów rzymskich nie kazaly na siebie czekać. Pierwszym dowodem na to jest odprężenie stosunków między M. Ententą a Włochami. Komunikat urzędowy, wydany po zebraniu trzech ministrów Małej Ententy w Lublanie, zrobił w Rzymie bardzo dobre wrażenie. Prasa włoska podnosi z zadowoleniem, że M. Ententa uznała rzymskie porozumienie włosko-francuskie i że gotowa jest rozpocząć negocjacje z państwami, które są zainteresowane w urzeczywistnieniu zasad umów rzymskich. Otwiera to nietylko widoki dla podróży Benesa do Rzymu, którą on już sam do pewnego stopnia zapowiedział, ale zarazem toruje drogę do odprężenia stosunków węgiersko-południowo-słowiańskich, bez którego nie mogłoby być mowy o dalszym rozwoju współpracy w Europie środkowej.

Spór węgiersko-jugosłowiański stracił też odrazu na ostrości, co przypisują tu nietylko obiektywnemu memorjelowi, jakiego rząd węgierski dostarczył Lidze Nar. w sprawie śledztwa dotyczącego odpowiedzialności niższych władz węgierskich w antyserbskiej działalności organizacyj kroackich, ale przede wszystkim nowemu duchowi, zainaugurowanemu przez umowy rzymskie.

Aliści punktem ciężkości rozwiązania problemu naddunajskiego, tak jak ono zostało postanowione w Rzymie, jest udział w niem Niemiec. Pakt konsultacyjny włosko-francuski jest logiczną konsekwencją przesłanek od kilku lat już wypowiedzianych w deklaracjach międzynarodowych i podtrzymywanych przez wspomniane rządy. Dla Niemiec nie mógł on i nie powinien być niespodzianką. Francja i Włochy, zarówno przed przystąpieniem do negocjowania traktatu rzymskiego, jak w ciągu układów, informowały Berlin o jego treści, a teraz pragną, by Niemcy do niego przystąpili. Przystąpienie Niemiec dokonałoby się oczywiście na warunkach (co się tu podkreśla) zupełnej równości. Przeciwnie zaś odmowa z ich strony oznaczałaby maskowaną wolę pogwałcenia elementarnych reguł przyjętych w stosunkach międzynarodowych. „Naprawdę prasa niemiecka rozwodzi się o czczości paktów wielostronnych (plurilateralnych) — pisze jeden z dzienników włoskich — bo jakże można rozwiązać problemy, które interesują kilka państw, przy pomocy umów dwustronnych?”

Koła polityczne i opinia publiczna włoska zaniepokojone są nieustającą propagandą hitlerowców w Austrii, która w ostatnich dniach nabrała pewnej siły, jakby w odpowiedzi na pakt rzymski Włochy zdają się zapominać, czy też nie mogą i nie chcą pogodzić się z tem, że Niemcy uważają Austrię

za kraj niemiecki i z prawa do nich przynależny. Tu leży zarodek przyszłego konfliktu, względnie jego odłożenie na pewien czas. Zobaczymy zresztą jak zachowają się Niemcy, którzy w każdym razie będą musiały odpowiedzieć jedno z dwojga: tak albo nie, bo na wybiegi ogólnikami nie będzie teraz miejsca.

Niemniej delikatną dla stanowiska Niemiec jest sprawa rozbrojenia, co do której, jak wiadomo, rządy francuski i włoski uzgodniły swe stanowiska, stwierdzając, że żadne państwo nie może zmienić jednostronnie zobowiązań w sprawie zbrojeń, a jeżeliby taki wypadek zaszedł, to naradzą się co do wspólnej akcji. W ten sposób obydwie rządy, nie bez aprobaty Londynu, położyły koniec wybiegom niemieckim. Zdaniem prasy włoskiej Niemcy muszą się teraz jasno wypowiedzieć. A ponieważ od początku i w tej sprawie jak najdokładniej o przebiegu układów francusko-włoskich były powiadomione, „przeto wszelka interpretacja z ich strony o próbie okrzyknięcia Niemiec nie odpowiadałaby faktom”.

Ostatnie zdjęcie fotograficzne na kilka dni przed zgonem śp. X. biskupa Maleckiego, o którego śmierci donosiliśmy w dzisiejszym porannej wydaniu. Ułoża boleści J. E. nuncjusz apostolski Marmaggi.

Wachlarz lwowskiej „sanacji”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Lwów, 17 stycznia.

Czas nie stoi w miejscu. Nie od dzisiaj jest rzeczą wiadomą, że w obozie prorządowym jest cała mozaika poglądów i grup odrębnych. Ten stan ulega jednak obecnie dalszej ewolucji: mamy mianowicie do czynienia z planowymi wysiłkami poszczególnych grup w obozie „sanacyjnym” w kierunku zaznaczenia swego samostannego niejako bytu i dania na zewnątrz wyrazu swym odrębnym poglądom.

Ostatnio zwróciły na siebie uwagę wystąpienia „Czasu”, dawniej krakowskiego, a od 1 stycznia r. b. przeniesionego do Warszawy. Od kilku miesięcy „Czas” poddaje systematycznej krytyce kolejne posunięcia polityki rządowej, zwłaszcza w sprawach gospodarczo-społecznych. Ostre artykuły „Czasu” przeciw „Legjonowi Młodych” i wogóle przeciwko metodom wychowawczym, stosowanym przez niektóre czynniki rządowe i niektóre ministerstwa w stosunku do młodzieży, zużytkowały obficie te argumenty, które już poprzednio zgromadziła prasa narodowa na swoich łamach.

Na terenie Warszawy nie ucichła jeszcze wojna biblioteczna, w której po przeciwnych stronach barykady wzięły udział najwybitniejsze osobistości obozu prorządowego a dwa główne organy prasy „sanacyjnej” „Gazeta Polska” i „Kurjer Poranny” stanęły w tej sprawie przeciwko sobie.

Bojąc najdalej ten proces zróżniczkowania a posunął się we Lwowie. Tu mamy prawdziwą walkę na tygodniki.

Cowięcej, podkreśla się tu, iż spotkanie w Londynie przedstawicieli rządu angielskiego z przedstawicielami Francji, będące poniekąd dalszym ciągiem wizyty Laval’a w Rzymie, otwiera przed Niemcami możliwości dla nich korzystne, bo Francja jest już zdecydowana wyrzec się swych postulatów rozbrojeniowych, wyrażonych w nocie z 17 kwietnia br., a natomiast zbliżyła się w tej mierze do poglądów memorandum włoskiego ze stycznia 1933 r. i memorandum angielskiego z tej samej daty. Pomyślny wynik dla Niemiec plebiscytu w Saarze powinienby je nareszcie sprowadzić, sądzą tu, na drogę rozwiązania tego tak ważnego dla sprawy pokoju problemu w duchu pojednawczym, a tem samym na drogę powrotu do Genewy. Zniesienie klauzul działu V traktatu wersalskiego jest w przygotowaniu.

Z całego tonu prasy włoskiej czuć, że Włochy i Anglija gotowe są w pewnych warunkach zbudować Niemcom złoty most, byle tylko powrócili do Genewy. O ile Anglii zależy na kwestji rozbrojenia, o tyle Włochom zależy na ułożeniu z Niemcami jak najlepszych stosunków wogóle, a w szczególności z uwagi na pakt czterech, który nie schodzi z horyzontu polityki włoskiej.

S. M.

UWAGI

Zdawałoby się, że publikacja taka jak kalendarz powinna być czemś aktualnym, współczesnym, bo służyć ma potrzebom dnia żyjącej generacji. Inaczej pojmuje to widocznie hitlerowska organizacja stanowa „Reichsnährstand”. Jej świeżo wydany „Kalendarz dla chłopów niemieckich” na rok bieżący jest niepodobny do zwykłych wydawnictw tego typu i trudno wierzyć, by mógł spełniać cele praktyczne w codziennym życiu dzisiejszych włościan.

Bowiem kalendarz ten niebardzo się liczy z naszymi czasami, lecz tonie gdzieś w mroczkach mitologii pragermańskiej, tak jak gdyby w naszym roku 1935 (po Chr.) panował jeszcze na ziemi Wotan i otaczała go plejada bohaterów z Walkhali.

Brak więc w kalendarzu tym w miesięcznym spisie dni przyjętej zazwyczaj rubryki imion chrześcijańskich, brak również utartych u nas dni świątecznych, jak i wielkich dorocznych świąt Bożego Narodzenia, Wielkiejnocy czy Zielonych Świąt, w miejsce których powstawiane są jakieś misterja pogańskie, wyjęte z legend czy mętnie zachowanych podań. I tak np. święcony jest nasz Wielki Piątek jako dzień „wspomnień po 4500 bojownikach saskich, wyciętych przez Karola Krwawego — zapewne ma to być Karol Wielki — oraz 9 milionach innych bojowców sprawiedliwości, bohaterów wiary, kacerzy i czarownic, mordowanych, katowanych i palonych”.

Zarazem wymienione są przy tego rodzaju „świętach” starodawne obrzędy, przypadające na daną dzień. A więc w dniu obchodzonej u nas Wielkiejnocy, kiedy według pojęć neopogańskich przynależało święto „wschodu słońca”, przewiduje program dnia w wspomnianym kalendarzu chłopskim na r. 1935: bicie się różgami, kąpiel w rosie porannej, bal wiosenny i płasy słoneczne (Sonnensprünge). Aż można pozazdrościć kmiotkom Rzeszy tej sielanki i pogańskiej prostoty. — nam zblazowanym ludziom XX stulecia.

Gdy mowa o kalendarzach, przypomina się mimowoli, że w czasach przewrotów już nieraz czyniono zamach na istniejącą rachubę czasu i jej nomenklaturę. Ale czyż dzisiejsi Francuzi dzielą jeszcze rok na „Germinal” i „Thermidor”? W dzisiejszej Rosji także zarzucany już jest bolszewicki 5-dniowy tydzień, pracy, który za parę lat będzie tam chyba tylko wspomnieniem nadmiernego zapalu rewolucyjnego.

chyba w tem, że drukowane są w żydowskiej drukarni jakimś dziwacznymi „nowymi” czcionkami. Poza tem wszystko stare, a więc redaktor p. Mejsbaum oraz poglądy, wyrażone we wstępnym artykule pierwszego numeru, dowodzące, że Piłsudski jeden chciał Polski, a poza tem dosłownie nikt (a więc i autor artykułu), że zatem Piłsudski nie potrzebuje się liczyć z narodem (z p. Mejsbaumem napewno!).

Słyszałem w kawiarni, gdy o tem rozmawiało towarzystwo, złożone z samych piłsudczyków, i wszyscy twierdzili: „Ten Mejsbaum jest niemożliwy, my uważamy, że Piłsudski pokierował nami, ale żeby nikt nie chciał Polski, to za dużo”.

„Nowym Czasom” nie wroży się tu dłuższego istnienia, tem więcej, że rozchodzi się wieść, iż p. Mejsbaum ma on być powołany do sekretariatu generalnego BB w Warszawie i tam odgrywać rolę eksperta do spraw Ziemi Czerwieskiej. Biedna nasza Ziemia Czerwieska!

W antagonizmie do powyższej grupy są koła skupione przy miejscowym, lwowskim, tzw. „grodzkim” zarządzie BB. Jest to grupa liczniejsza od poprzedniej, ale przy wyborach zarządu miasta doznała ona porażki. Była ona bowiem również przeciwna wyborowi p. Drojanowskiego. Teraz grupa ta, której najwybitniejszym przedstawicielem jest poseł Zdzisław Stroński, zapowiada ukazanie się swego organu. Będzie nim również tygodnik pod nazwą „Tydzień” czy „Nowy Tydzień”.

Obok wymienionych są jeszcze drobniejsze odłamy obozu „sanacyjnego”. Sfery administracyjno-policyjne mają rodzaj swojego organu w postaci 5-groszowego „Gońca Wieczornego”. Zasadę współpracy żydowsko-„sanacyjnej” wyraża dziennik „Gazeta Poranna”.

Omawiając bardzo krytyczne wystąpienia „Czasu”, „Reduta” wyraziła radość, że obecnie krytyka rządu przestanie być monopolnem obywateli. Można i tak te rzeczy wyjaśnić!

W każdym razie filuterne to wtyłmaczenie postępującej dyferencjacji grup, poglądów i starć w obrębie obozu prorządowego.

Sam „Czas” nazwał to zjawisko „wachlarzem”.

W. S.

Góry, śnieg i narty....

a do tego KREM lub OLEJEK **NIVEA**

Każdy doświadczony narciarz i faternik wie bowiem doskonale, że przed wyruszeniem na wyprawę należy zabezpieczyć twarz i ręce Kremem lub Olejkiem NIVEA. Gdy się dłużej przebywa na powietrzu trzeba to tak często powtarzać jak warunki tego wymagają. Słońce bowiem działa wśród śniegu i lodów wysokogórskich nadzwyczaj intensywnie, a NIVEA chroni skutecznie przed bolesnym oparzeniem słonecznym, połączając przytem opalające własności promieni słonecznych.

PEBECO Spółka Akcyjna w Poznaniu

Krem NIVEA o 0.40 2.00. Olejek NIVEA o 2. — 2.50 butelki próbnego 1. —

Pielęgnacja ciała — to zdrowie!

Używajmy za tem do mycia naszej skóry wyłączenie ulubione przez nią

NIVEA mydło dla dzieci,

sporządzone według przepisów lekarskich. Nadzwyczaj łagodna piana tego mydła wnika głęboko w pory skóry, oczyszcza je i umożliwia należyte oddychanie skóry.

Cena zł 1,20 za 1 kwadrant — 3 sztuki w kartonie zł 3,30.

Pr 2172 - N 994

FELJETON KULTURALNY

„Norwid” Zygmunta Wasilewskiego

Cyprjan Norwid należy do grona tych pisarzy, których Emil Faquet w swej przepysznej książeczce pt. „Sztuka czytania” („L'Art de lire”) nazywa „autorami trudnymi” czyli „ciemnymi”. Zalicza zaś do nich, pomiędzy innymi, takich, którzy, skończywszy pisać utwór, mówią sobie: „Pozostaje mi jedno jeszcze — zaciemnić go!”...

Czy i Norwid tak sobie mówił, — na to pytanie dać może odpowiedź jedynie drobiazgowy analiza jego autografów, której jeszcze nie dokonano. Dostyc, że druki jego utworów (zwłaszcza pochodzących z późniejszej, emigracyjnej doby jego twórczości) nie pozwalają ogólnie czytelników wątpić ani na chwilę, że ma on niezaprzeczane prawo przynależności do grona pisarzy „trudnych” czyli „niezrozumiałych”.

Nie każdy naturalnie czytelnik wyzna to głośno, a cóż dopiero... krytyk! Iluż jest takich, którzy, w cichoci ducha mówią sobie: „Nic nie rozumiem”, głośno mówią: „Rozumiem wszystko”, aby inni pomyśleli: „Ach! jakż on mądry!” Są jednak i tacy, których „trudność” Norwida naprawdę pociąga, dla których jest nawet urokiem, zrazu intelektualnym, ale później i estetycznym.

Są przecie umysły (i to dobrze, że są), dla których odgadywanie myśli, wypowiedzianych niewyraźnie, jest rozkoszą; a odgadnięcie ich wzbija niejednego w dumę. Są i tacy, którzy czytając niejasny utwór, wkładają weń swoje własne myśli, czasem takie, o jakich się autorowi, kiedy go pisał, nie śniło, — i to jest także niemalą rozkoszą intelektualną. A kiedy czytelnik już wszystkie trudności przelamie, kiedy już myśl utworu po kilkakrotnym jego przeczytaniu naprawdę zrozumie (albo też z własnej głowy włoży w utwór to, czego w nim nie ma), — wówczas, będąc już wolnym od nadmiernej pracy intelektu, może doznawać, czytając ten utwór ponownie, rozkoszy estetycznej, o ile, rozumie się, forma jego ma dane po temu. A zresztą, wiadomo, są i tacy, którzy upodobanie estetyczne znajdują właśnie w tem, co ciemne i niezrozumiałe — nie tylko w malarstwie, ale i w poezji. Jest to fakt niewątpliwy: myśli niektórych poetów, — mówi Nietzsche — występują w zasłonach, jak Egipcjanki, i naogół nie są warte tyle, ile je cenia, — płaci się właśnie za zasłonę i jednocześnie... za własną ciekawość.

Oto są nie wszystkie wprawdzie, ale główne powody, że Norwid, który się w młodości cieszył niemałym rozgłosem (mianowicie w Warszawie), a później truł się zapomnieniem albo, co jeszcze gorsza, drwiącym lekceważeniem ze strony czytelników, dzisiaj, albo raczej od lat już przeszło trzydziestu (od czasu, kiedy imię jego rozślawił w „Chimere” Miriam) jest nie tylko jeszcze dużo głośniejszy, aniżeli zamłodu, ale i nierównie znakomitszy. Literatura krytyczna (i niekrytyczna) o nim nie jest wprawdzie jeszcze tak bogata, jak o Wyspiańskim (który czasami bywa także pisarzem „trudnym”), ale wzrasta z roku na rok. Jej twórcami są nade wszystko zapaleni wielbicieli Norwida, a wśród nich nie brak i balwochwalców, których irytuje, a nawet oburza wszystko, co nie jest balwochwalcstwem poety, wynoszonego przez nich na piedestał najwyższej wielkości.

Otóż można być pewnym, że wydana niedawno książka pod krótkim tytułem „Norwid”, chociaż jej autorem jest Zygmunt Wasilewski, to znaczy krytyk,

nie mający u nas sobie równego ani pod względem głębokości samodzielnej myśli, ani rozległości horyzontów umysłowych, ani umiejętności wnicania w tajniki tworzenia literackiego, ani — dodajmy — jeszcze pod względem zdrowego rozsądku i poczucia narodowego, — można być pewnym, że ta książka wywoła ciche albo i głośnie protesty niewiedzących z modlących się w kapliczce, zbudowanej przez zacietrzewionych wielbicieli Norwida. Dlaczego?

Oto autor, chociaż nigdy nie jest wobec jej budowniczków złośliwy, tu i ówdzie wytyka im ich balwochwalcstwo, mówiąc np. z całą powagą, że „krytycy, którzy z pietyzmem oglądają Norwida, bojąc się dotknąć go, jako czegoś realnego... nie robią dzie-

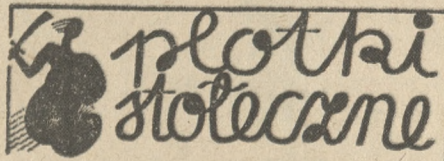
jom literatury przysługi”, że ujmują jego twórczość — ze stanowiska naukowego fałszywie, bo zrobili z niego „nowość” współczesną zamiast go traktować historycznie.

I mówi jeszcze Wasilewski, że pogląd jednego z krytyków (jakoby poezja Norwida nie miała w sobie nic czasowego, nie przemijającego i raczej z wersetami starożytnych ksiąg religijnych czy mądrości porównać by się dała) — nie da się utrzymać „jeśli oberzemy metodę budowania naukowego, a zwłaszcza gdy zachcemy uprzystępnienie dzieła poety szerszemu kołu czytelników”.

Takich i tym podobnych sądów nie darują zapewne Wasilewskiemu krytycy, z których wielu, jak wiadomo, ma o sobie niemiłej wygórowane mniemanie, aniżeli „irritable genus vatum” (łatwo irytujący się rodzaj wieszczów).

(Dokończenie nastąpi).

IGNACY CHRZANOWSKI.

17 stycznia.

Pocziwy Senat wysłuchiwał przez 10 godzin szerokiej debaty. Lawy ministerjalne skrupulatnie obsadzone. Przez cały czas posiedzenia zawsze ktoś był z rządu; na początku obrad i podczas głosowania rząd był in corpore. Brakowało tylko osobistości najwplywowszej. Mówiono, że do niej się mają wybrać obaj marszałkowie i referenci z przedstawieniem uchwalonego projektu. Mówiono! Lecz od słowa do czynu daleko. A jakie zajmie stanowisko?... Czy będzie nowy wywiad prezesa Ślawnka?

Ciężko to wysiedzieć na słuchaniu od 10 zrana do 10 po południu. A przerwa na obiad tylko niecałe dwie godzinki. To też nie dziwicie się, że ktoś gdzieś mocno się zdrzemnął. Zdarza się to nieraz. Nawet wysokim ekscelemcjom...

Teraz już trzeba się przyzwyczajać do tytułów. Bo projekt Konstytucji uchyla zakaz używania tytułów, wprowadzony przez Konstytucję marcową. To były czasy rewolucyjne, a teraz my wracamy do „normalnych”.

Zainteresowania większego nigdzie nie widać. Ani w prasie, ani w społeczeństwie. A już tembardziej w Senacie. Galeria była chwilami pełna. Sporo widziało się posłów, którzy przysłuchiwali się debatę. Słuchał pilnie komuniista Rosenberg. Sporo było Żydów. Dużo kobiet. Najbardziej się emocjonowały panienki. Podobno była pensja pani Szachmajerowej, do której uczęszczają córki marszałka Piłsudskiego.

Ale entuzjazmu nie widziały. Nie było ani gromkich okrzyków, ani śpiewów. Byłoby to cprawda ewementem, gdyby senatorowie starszowie zechcieli zaśpiewać „Pierwszą Brygadę!”

Dawniej przed 13 laty, gdy uchwalano Konstytucję marcową, Sejm

trząsł się od okłasków i rozbrzmiewał Hymnem Narodowym. Kiedy 26 stycznia z r. posłowie z B.B. powzięli uchwałę w sprawie też p. Cara, zaśpiewali sobie tylko „Pierwszą Brygadę”.

Dwukrotnie musiano obliczać głosy, kiedy głosowano nad poprawkami. Senatorowie z B.B. wstali z swych miejsc. Ruszyli dwaj sekretarze ss. Rogowicz i Barański, ale nie potrafili „uzgodnić” swych cyfr. Obliczenia wypadły inaczej. Wobec tego marszałek Raczkiewicz zarządził nowe głosowanie. Wtedy w sukurs przyszła także sekretarka sen. Ifulicka. Skrupulat-

nie liczyła i ona i obaj jej koledzy. Ale teraz obliczono dobrze.

Jedynym senatorem, który się wstrzymał od głosowania, był sen.

Knorr
kostki buljonowe
dobre i tanie!
Dostawny smak · Liczne uznania.
Wyrabiane w Polsce.
3 kostki tylko 20 groszy

Knorr zupy — dobre zupy!

Pr 3 832-48-110

Makarewicz. Jego wystąpienie było największym ciosem dla propagujących projekt Konstytucji. Sam bowiem jest prawnikiem, profesorem prawa we Lwowie, jest członkiem komisji kodyfikacyjnej, należał do komisji konstytucyjnej Senatu i tylko dlatego nie został powołany na rzeczoznawcę. Politycznie jest zwolennikiem obecnego reżimu. Dlatego wystąpił z klubu Chrz. Dem.

I właśnie on po długim rzeczowym przemówieniu nie politycznym, lecz prawniczym — oświadczył nakoniec, że właściwie projekt cały jest materialem do dyskusji, ale nigdy dziełem kodyfikacyjnym.

A chyba ustawa konstytucyjna powinna być wzorem kodyfikacyjnej solidności.

WARSZAWIANIN.

W rocznicę dojścia do władzy hitlerowców

Berlin. (PAT.) Jak słyhać w dniu 30 stycznia, w rocznicę objęcia władzy przez narodowych socjalistów zwolane zostanie umoczone posiedzenie Reichstagu, na którym kanclerz Hitler wygłosiła mowę.

Berlin. (PAT.) W tutejszych kołach politycznych słyhać, że min. Frick, jako przewodniczący frakcji narodowo-socjalistycznej Reichstagu zamianuje kilku przywódców „Frontu Niemieckiego” jak Pirro, Röchlinga i Nietmanna oraz Kieplera członkami

Reichstagu. Nastąpi to możliwie rychło, aby mogli oni wziąć już udział w tradycyjnym posiedzeniu w dniu 30-go stycznia.

Równocześnie premier Göring zamianowac ma kilku leaderów „Frontu Niemieckiego” w Saarze członkami pruskiej rady stanu. Zwrócono tu uwagę na pogłoski zagraniczne, iż min. Hess zamianowany ma być wicekanclerzem oraz wyjechać ma do Paryża. Pogłoski te dotąd nie zostały potwierdzone.

Olbrzymie latarnie na Saharze

Casablanca. (PAT.) Wyruszyła ekspedycja celem wybudowania 6 latarni w różnych punktach Sahary oddalonych od siebie mniej więcej o 100 klm. Ekspedycja ta wyruszyła na kilka ciężarowych samochodach, wioząc ze sobą sprzęt i materiały. Latarnie te będą miały zasięg oświetlenia 100 klm i będą tak skonstruowane, by mogły wskazywać drogę samochodom, lotnikom i karawanom.

Loty przez Saharę odbywają się jedynie w nocy, ponieważ w dzień rozpalone powietrze tworzy wiry i dziury powietrzne. Sahara w nocy ma właściwość wyjątkowo dalekiego zasięgu światła i jego widoczności.

Obecnie już istnieje jedna latarnia pośrodku pustyni i nazywa się Bidon V. Znajduje się tam jedynie dozorca, Arab, strzegący 20.000 litrów benzyny i 5 tys. litrów oliwy lotniczej.

Poprzednik obecnego dozorca zmarł niedawno tragiczną śmiercią z pragnienia, ponieważ miał nieostrożność sprzedać zapas wody przejeźdnym automobilistom po 20 frs za litr, licząc na normalne, raz na 10 dni zaopatrywanie. Woda przybyła jednak z trzydniowym opóźnieniem. Na Saharze brak płynu w przeciągu 36 godzin może już spowodować śmierć z pragnienia.

Przewidziane punkty na budowę latarni są następujące: 1. w Reggan, 2. Aoulef w odległości o 90 klm 3. Aoulen u wejścia do Tanerrouft, 4. Bidon V, 5. Tessalit, 6. Agelok, 7. w Gao. Same latarnie będą oświetlane gazem i będą tak zbudowane, że zapas gazu dla każdej wystarczy na 2 lata stałego oświetlenia bez dozoru i zaopatrywania.

W domu w tramwaju w poczekalni — najpozyteczniejszy i najmilej spędzisz czas, czytając ciekawą ilustrację „Polską”

„REKLAMA POCZTOWA” Sp. z o. o. w WARSZAWIE

pl. Napoleona 10, podaje do wiadomości, że p. IGNACY ZAMECZNIK, zamieszkały w Poznaniu, pl. Wolności 10, przestał być jej przedstawicielem

na okręg Dyrekcji P. i T. w Poznaniu. Do czasu podania w prasie wiadomości o naznaczeniu nowego przedstawiciela, „Reklama Poczta” prosi klientów o bezpośrednie zwracanie się we wszystkich sprawach do głównego biura w Warszawie, pl. Napoleona nr. 10.

*) Warszawa. 1935; skład główny w administracji „Myśli Narodowej”, str. 245.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Kurczenie się kapitału przemysłowego w Polsce

Radość z powodu postępów — zresztą b. skromnych — kapitalizacji wewnętrznej musi być studzoną uświadomieniem sobie trzech następujących faktów:

Po pierwsze: przyrost oszczędności na kontach bankowych tłumaczy się w dużej mierze t. zw. deteżauryzacją, t. j. przenoszeniem oszczędności z symbolicznych pończoch do banków. Jest to niewątpliwie zjawisko dodatnie, świadczy bowiem o powrocie zaufania do banków wśród szerokich sfer społeczeństwa, jednak osiągnięty na tej drodze „przyrost” oszczędności nie jest wynikiem osiągniętych przez ludność nadwyżek ponad jej własne spożycie.

Po drugie: taksamo nie jest wynikiem poprawy położenia szerokich warstw „przyrost” oszczędności, pochodzący z częściowej lub całkowitej likwidacji czynnych warsztatów pracy.

Wreszcie — po trzecie: z poprawy położenia na rynku pieniężnym korzysta dzisiaj prawie wyłącznie tylko — państwo, natomiast życie gospodarcze ze wzrostu kapitalizacji wewnętrznej nie korzysta.

Kapitał, pracujący w przemyśle i handlu, nie mówiąc zgoła o rolnictwie, bynajmniej nie rośnie, a przeciwnie, jak poniżej wykazemy, cofa się i kurczy. Mówiąc o kapitale przemysłowym mamy przedewszystkiem na myśli kapitał, tkwiący w urządzeniach technicznych. Otóż jest rzeczą niewątpliwą, że podczas kryzysu stan naszych urządzeń technicznych znacznie się pogorszył. Nieopłacalność produkcji, jak łatwo się dorozumieć, jest przyczyną tego stanu rzeczy, o czym p. inż. Bohdan Cywiński, autor świeżo ogłoszonej pracy p. t. „Przemysł polski i nasze położenie gospodarcze”, szczegółowo podaje obliczenia, które tutaj pokrótce zrekapitulujemy:

Przyjmując się zazwyczaj, jako procent umorzenia, 6 od sta., który dla szeregu przemysłów jest niską normą, lecz jako wartość przeciętna może być uznany za słuszny. Otóż, p. inż. Cywiński, który zbadał bilanse przeszło tysiąca przemysłowych spółek akcyjnych za okres 1928 do 1933 r. stwierdza, że w tym okresie czasu przemysł nasz powiniem był powiększyć bilansową war-

tość swego majątku stałego o 21,8 proc. Tymczasem, jak wykazują obliczenia p. Cywińskiego, przyrost faktyczny wyniósł zaledwie 12,6 proc., zatem strata wyniosła 9,2 proc. w stosun-

Długi państwa polskiego według stanu na dzień 1 stycznia 1935 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 13 z dnia 16 stycznia rb. ogłoszony został wykaz długów państwa i przez państwo przyjętych gwarancji finansowych na dzień 1 stycznia 1935 r.

W dziale — długi wewnętrzne — wykaz wyszczególnia poszczególne długi emisyjne, na które składają się pożyczki wewnętrzne, pozostałości dawnych pożyczek, bilety skarbowe, pozostałości biletów skarbowych dawnych emisji itd. Łączne zadłużenie z tytułu długów emisyjnych wynosi: 419.533.370,25 zł (243.520.— zł w zlocie z 1934 r.; 160.660.200.— zł w zlocie z 1927 r.; 1.359.345.— fr. zł.; 6.963.765.— dolarów; 8.385.500.— marek niem.; 3.852.665.732.— marek polskich). Poza tem do tych sum dochodzą jeszcze 350 milj. zł w zlocie z tytułu pożyczki narodowej, przyczem znaczący należy, że definitywna wysokość zadłużenia państwa z tego tytułu będzie ustalona po zakończeniu zamknięć wpływów w placówkach subskrypcyjnych. W rubryce — inne długi — wykaz wyszczególnia zadłużenie państwa poza długami emisyjnymi (bezprocentowy kredyt skarbu państwa w Banku Polskim, zadłużenie skarbu w B. G. K. itd.) Łączna wysokość

ku do ostatecznej sumy inwestycji 6,2 miljarda złotych. Innymi słowy, wskutek niewystarczającej amortyzacji urządzeń technicznych w czasie kryzysu, przemysł nasz poniósł stratę w kwocie około 570 milj. zł.

O tym ubytku kapitałowym pamiętać należy, gdy się czyta o przyroście wewnętrznej kapitalizacji w Polsce, która nie kompensuje strat ponoszonych przez kapitał przemysłowy.

tego zadłużenia wynosi 205.256.968,53 zł; 123.400.482,80 zł w zlocie z 1927 r.

W dziale — długi zagraniczne — wyliczone są najpierw długi emisyjne z tytułu 6% pożyczki dolarowej 1920 r., 8% pożyczki dolarowej 1925 r., 7% pożyczki stabilizacyjnej 1927 r., 7% pożyczki w lirach włoskich oraz 6½% pożyczki dolarowej 1930 r. — na łączną kwotę: 117.557.453,68 dol.; 1.410.000.— funtów szterli.; 265.205.000.— li-rów. W dalszym ciągu wyliczone są długi wobec rządów: Austrii — 335.000.— szyl. austr.; Czechosłowacji — 17.100.000.— fr. szw.; Danji — 361.200.— kor. duńsk.; Francji — 2.312.469.309,10 fr. fr.; Holandji — 1.325.500,03 flor. hol.; Norwegii — 1.260 funtów szterli. oraz 16.058,20.— kor. norw.; Szwajcarii — 75.600.— fr. szw.; Szwecji 6.253.200.— kor. szw.; Stanów Zjednoczonych Ameryki — 206.057.000.— dolarów; W. Brytanji — funt. szterli. 4.640.720,15.—; Włoch — 38.068.438,85 li-rów.

Do działu długi zagraniczne — należą jeszcze t. zw. długi polikwidacyjne w wysokości flor. austr. 66.517.779.— oraz kor. zł 21.140.347.—

Na zakończenie wykaz wylicza gwarancje finansowe, przyjęte przez państwo.

KRONIKA GOSPODARCZA

Problem flukwacji dolara

Notowania dewizy na Nowy Jork w dniu wczorajszym były następujące: w Warszawie (kabel) 5,32¼ wobec 5,34¼ przedwczoraj, w Zurychu 3,10¼ wobec 3,11, w Paryżu przy wczorajszym otwarciu 15,22 wobec 15,19 przy przedwczorajszym zamknięciu i 15,29 przy przedwczorajszym otwarciu, w Londynie przy wczorajszym otwarciu 4,88¼ wobec 4,87½ przy przedwczorajszym zamknięciu oraz przeszło 4,85 — najwyższego kursu dolara notowanego w Londynie w ciągu dnia przedwczorajszego. W ten sposób jakkolwiek notowania dolara wykazują osłabienie w porównaniu do dnia przedwczorajszego, pozostaje on w dalszym ciągu powyżej górnego punktu złota.

W kołach kompetentnych na zachodzie utrzymuje się przekonanie, że zwykła dolara została spowodowana przypuszczeniami, iż sąd najwyższy Stanów Zjednoczonych wypowie się za przywróceniem klauzuli złota. Jeżeli chodzi o niezrozumiałą zwykłą dolara znacznie powyżej górnego

punktu złota — okazuje się, że istotnie związana ona jest z utrzymującymi się u-porczywie pogłoskami o zmianie amerykańskiej polityki interwencyjnej. Od dłuższego już czasu St. Zjedn. niechętnie patrzy na przyływ złota z Europy, do Ameryki, wpływający zdaniem czynników amerykańskich — na spadek cen światowych. W związku z tem na podkreślenie zasługuje wiadomość, że w czasie przedwczorajszej zwykły dolara, amerykański fundusz stabilizacyjny interwenjował drogą zakupu franków fr., nie zaś drogą zakupu złota.

W amerykańskich sferach miarodajnych mówi się o wysiłkach w kierunku nawązania w najbliższym czasie rokowań z W. Brytanią w sprawie stabilizacji walut anglo - saskich.

Pozostałe dewizy poważniejszych zmian w dniu dzisiejszym nie wykazały, przyczem frank szwajcarski utrzymuje się w dalszym ciągu na punkcie odpływu złota z Szwajcarii.

Znaczny spadek liczby upadłości w Polsce

Ogólna liczba upadłości w Polsce w okresie 11 miesięcy 1934 r. w porównaniu z okresem tym w r. 1933 spadła z 286 do 233, przyczem upadłości w poszczególnych województwach przedstawiałyby się następująco: woj. centralne 134, (w 11 miesiącach 1933 — 175), wschodnie 4 (12), zachodnie 50 (65), południowe 45 (34).

Biorąc pod uwagę rodzaj przedsiębiorstw, stwierdzić należy, że największa

liczba upadłości dała się zauważyć w przedsiębiorstwach jednoosobowych, a mianowicie 101 w 11 miesiącach 1934 r., wobec 132 w analogicznym okresie 1933 r. Na drugim miejscu stoją spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a mianowicie 47, wobec 40, na trzecim spółdzielnie 35 (59), na czwartym spółki firmowe i komandytowe 31 (38) wreszcie na piątym spółki akcyjne 19 (17).

PODATKI I OPŁATY

(p) **Dodatki komunalne do podatków państwowych.** Władze nadzorcze wyjaśniły, w jakiej wysokości samorządy prelimitować mają w budżetach na r. 1935—36 dodatki komunalne do niektórych podatków państwowych. Dodatek komunalny do państwowego podatku od spożycia, zużycia wzgl. produkcji, ma być prelimitowany w kwocie 1 zł 13 gr na 1 mieszkańca miasta, 17,5 gr na 1 mieszkańca powiatu i 8,8 gr na 1 mieszkańca gminy wiejskiej. Przypuszczalny wpływ z dodatku komunalnego do scalonego podatku crotowego prelimitować należy rocznie w kwocie 17,5 groszy na 1 mieszkańca miasta, 2,7 gr na 1 mieszkańca powiatu i 1,3 gr na 1 mieszkańca gminy wiejskiej.

Z KRAJU

(k) **Wymiana talonów od obligacji 5 proc. pożyczki konwersyjnej na nowe arkusze kuponowe.** Ministerstwo skarbu podaje do wiadomości, że wymiana talonów od obligacji 5 proc. pożyczki konwersyjnej z 1924 r. na nowe arkusze kuponowe na dziesięciolecie 1935 — 1945 będzie przeprowadzana bezpłatnie w okresie od dnia 1 kwietnia 1935 r. do dnia 31 marca 1936 r. przez kasy urzędów skarbowych oraz od-

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, złem samopoczuciu, podrażnieniu, należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek — wodę gorzką Franciszka-Józefa. Tg 127.

prokuratury łódzkiej ze skargą przeciwko dwóm łódzkim i trzem zgierskim przemysłowcom, posadzając ich o nieuczciwą konkurencję. Nieuczciwa ta konkurencja polegała na tem, że oskarżeni przemysłowcy dołączali do swych materiałów, które wysyłali do wykończenia i farbowania do Bielska, etykiety z napisem: „Wyk. Bielsko”, ponadto każda z wykończalni bielskich przykładała do wyprodukowanych przez Łódź lub Zgierz tkanin, które były wykończane w Bielsku, stempeł, co mogło budzić podejrzenie, że towar został wyprodukowany w Bielsku a co, zdaniem skarżących jest dowodem złej woli i wprowadza w błąd szerokie masy konsumentów. W toku przewodu sądowego obrońcy oskarżonych przemysłowców łódzkich i zgierskich dowodzili że skrót: „Wyk.” oznacza tylko wykończenie, a nie jak to zarzucają przemysłowcy bielscy — „wyprodukowanie” lub „wyrobiecie”. Sąd łódzki nie podzielił zdania obrońców i wydał wyrok skazujący wszystkich oskarżonych 5 fabrykantów łódzkich i zgierskich na grzywny po 1000 zł każdego. (1)

Z ZAGRANICY

(z) **Niemcy wobec międzynarodowego porozumienia węglowego.** „Berliner Tageblatt”, omawiając międzynarodową sytuację na rynku węglowym, usiłuje dowiedzieć, dlaczego Niemcy tylko pod pewnymi warunkami mogłyby przystąpić do polsko-angielskiego układu węglowego? Niemcy — oświadcza dziennik — muszą domagać się utrzymania wyższego eksportu, uzyskanego w 1934 r. Poza tem dziennik powołuje się na angielsko - irlandzką umowę handlową, dowodząc, iż krzywdzi ona eksport węgla niemieckiego i polskiego do Irlandji.

(z) **Rokowania handlowe między Włochami a St. Zjednoczonymi.** Rządy włoski oraz St. Zjednoczonych Ameryki doszły do porozumienia w sprawie rozpoczęcia w maju rb. rokowań handlowych, mających na celu podniesienie obrotów handlowych między-oba krajami.

(z) **Dywidenda Banku Jugosłowiańskiego 400 dynarów.** Dońoszą z Białogrodu, że czysty zysk jugosłowiańskiego Banku Narodowego za r. 1934 wynosi 88,7 milj. dynarów, wobec zysku 26,2 milj. w r. 1933, w którym odpisy wynosiły wysoką sumę 63,1 milj. dynarów. W r. 1932 czysty zysk wyniósł 24 miliony, a odpisy 50,8 milj. dynarów. Odpisy za r. 1934 nie są jeszcze ustalone. Pomimo to zaproponowano już dywidendę w wysokości 400 dynarów.

Listy do redakcji

Jeszcze w sprawie cen pomarańcz

Wokół cen pomarańcz rozgorzała prawdziwa wojna. Zamieszczamy w tej sprawie poniższy list jednego z naszych stałych czytelników, który zajmuje się tem zagadnieniem ze stanowiska konsumenta:

W „Kurjerze Pozn.” nr. 27 w dziale gospodarczym zamieściła Szanowna Redakcja list Stow. Kupców Samodz. Branży Delikat.-Kolonjalnej w sprawie cen pomarańczy i w związku z tem pozwałam sobie niniejszem donieść, że cena detaliczna pomarańczy nie odpowiada kalkulacji podanej przez wspomniane Stow. K. S. B. D. K. Jako przykład niech posłuży fakt, że 3 dni temu a więc 14 b. m. zapłaciłem w jednym ze składów owoców za 2 mandarynki zł —,60. Mandarynki te ważyły ca 170 gramów, co przypada na 1 kilo 12 sztuk a w sumie zł 3,60. Muszę przyjąć, że towar ten pochodził z ostatniego transportu, za który płacono w hurcie zł 1,56 za kilo. Jeżeli do tej ceny doliczymy 5 proc. na pomarańcze zepsute, to cena dla detalisty wyniesie zł 1,64 za kilo, czyli na jedną mandarynkę przypada nie całe 14 groszy. Według podania wyżej wymienionego Stowarzyszenia zarobek brutto detalisty wynosi od 4—8 groszy na sztuce „zależnie o dwielkość”. Przypuszcmy, że w danym wypadku nie chodzi o „większą wielkość” więc do ceny dobijemy 4 grosze czyli 30 proc. Cena sprzedaży w detalu nie powinna więc wynosić 30 groszy (za 120 proc.), lecz tylko 18 groszy za sztukę.

Zdaje mi się, że najsprawiedliwszym miernikiem w sprzedaży detalicznej byłaby waga, bo trudno, ażeby konsument się do tego stopnia zapoznał, by uniknąć wyzysku.

PASY ZAPĘDOWE

szczelna, weże
oraz wszelkie artykuły techniczne i laboratoryjne poleca najkorzystniejszej
SKŁADNICA POZNAŃSKIEJ SPÓŁKI OKOWICIAŃEJ
przybory techniczne dla gorzelni i rolnictwa
Aleje Marcinkowskiego 20, tel. 11-61

dg 4522

Z WYDAWNICTW

(w) **Władysław Gawlas i Wacław Jon-sik: „Prawo upadłościowe i prawo o postępowaniu układowem”.** Poznań. Wl. Wlak. Kodyfikacja polskiego prawa prywatnego postępuje w szybkim tempie naprzód. Widomy tego objaw stanowi między innymi wejście w życie z dniem 1 stycznia 1935 r. obowiązującego już na całym terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego prawa upadłościowego i prawa o postępowaniu układowem. Dotychczas w dziedzinie polskiego prawa upadłościowego i o postępowaniu układowem nie posiadaliśmy żadnej monografji. Z radością też musimy powitać ukazanie się w ostatnich dniach na półkach księgarskich obszernego komentarza do polskiego prawa upadłościowego i prawa o postępowaniu układowem, opracowanego przez prawników poznańskich — pp. Władysława Gawlasa — sędziego grodzkiego i Wacława Jonsika — sędziego okręgowego. W pracy swej autorzy wyjaśniają wyczerpująco poszczególne przepisy prawa upadłościowego i prawa o postępowaniu układowem oraz tryb postępowania. Autorzy podają także wszystkie te przepisy kodeksu handlowego, kodeksu zobowiązań, kodeksu postępowania cywilnego, przepisów o kształtach sądowych które mają związek z prawem upadłościowem względnie prawem o postępowaniu układowem. Sposób ujęcia pracy jest przejrzysty, co pozwala na szybkie zorientowanie się w całości motywów. Komentarz pp. Gawlasa i Jonsika stanowi naprawdę poważny dorobek w polskim piśmiennictwie prawniczym i niewątpliwie znajdzie szerokie zastosowanie nie tylko wśród tych wszystkich, którzy mają związek z prawem upadłościowem i prawem o postępowaniu układowem — a mianowicie pp. kupców i przemysłowców.

(k) **Wielka transakcja drzewna.** Dowiadujemy się, że dyrekcja naczelna lasów państwowych zawarła z koncernem niemieckim Waldhof w Tyłży umowę na dostawę 250 tysięcy metrów sześciennych papierówki z lasów państwowych na Wileńszczyźnie. Realizacja tej wielkiej transakcji rozpocząć się ma w lutym rb., a cała dostawa ukończona ma być podobno w ciągu 10 miesięcy.

(k) **Łódzcy przemysłowcy naśladowują znaki „wyróbów bielskich”.** Organizacja przemysłowców bielskich wystąpiła do

Pogrzeb ś. p. prałata Stychla — potężną manifestacją uczuć

Nabożeństwo żałobne w Farze — Przemówienia pod ratuszem — Olbrzymi kondukt pogrzebowy

Uroczystości pogrzebowe rozpoczęły się dziś o godz. 10 w wypełnionej po brzegi świątyni farniej. Wokół katafalaku, tonącego poprostu w powodzi zieleni i kwiecica i bogactwie światła, ustawili się poczty sztandarowe licznych organizacji, jak „Sokoła”, Bractwa Kurkowego, Tow. Uczestników Powstania, Powstańców i Wojaków, Katol. Tow. Robotników Polskich, Kat. S. M. i innych. Na znak żałoby chorągwie przybrano w krepę. Oprócz okazałego wieńca z szarfami miasta Poznania złożono dziś wielki wieniec Zw. Kat. Robotników Polskich, który przyniosła delegacja tej organizacji, założonej i otaczanej taką pieczołowitością przez założyciela i prezesa śp. ks. prałata Stychla. Na wysokim katafalaku widać zdaleka dębowa trumnę, przepasana stulą, na której widnieje biret i krzyż, oraz sztandar biało-czerwony, pokrywający ją do połowy.

W prezbiterjum przed ołtarzem zajęły miejsca rzesze duchowieństwa, przybyłego nie tylko z m. Poznania, ale również z obu archidiecezji. Wśród przedstawicieli władz widzimy nowego wojewodę poznańskiego płk. Maruszewskiego, przedstawiciela magistratu Poznania radcy dr. Szulea, pułk. Switalskiego z ramienia władz wojskowych, starostę krajowego Begalego, prezesa Syndykatu Dziennikarzy i przewodniczącego Klubu Narodowego w radzie miejskiej red. Jarochońskiego, licznych radnych miejskich, wiceprezesa Radańskiego i in.

W pogrzebie wziął udział także senat Uniwersytetu poznańskiego in corpore w togach i łańcuchach.

Nabożeństwo żałobne rozpoczęło się jutrznią żałobną, którą odprawił przy współudziale rzeszy duchowieństwa kolega ze studjów teologicznych śp. ks. prał. Stychla, kanonik honorowy kolegiaty poznańskiej ks. prof. dr. Julian Janicki. Następnie żałobną mszę pontyfikalną w asyście licznych duchowieństwa odprawił J. E. ks. biskup Dymek. J. Em. ks. kard. Prymas asystował z tronu podczas nabożeństwa.

Podczas mszy św. chóry męskie połączone „Arion” i farny, pod batutą p. Klichowskiego, wykonały msze św. Labiera oraz Macieja Dembińskiego „Duszo, czcisz Boga”.

KAZANIE ŻAŁOBNE

Piękna i podniosła mowa żałobną wygłosił sekretarz kapituły poznańskiej kolegiaty farniej ks. oficjal kan. dr. Stefan Zwolski. Żałobny kaznodzieja wskazał na wielkie cnoty kapłańskie i obywatelskie długoletniego proboszcza parafii farniej, który był jej duszypasterzem przez lat blisko 40, jednajac sobie nie tylko powszechnie poważanie i szacunek, ale i miłość, towarzysząc zmarłemu poza grób. Ostatni ustęp kazania żałobnego brzmiał następująco:

„I poszedł przed tron Boży wierny sługa jego, aby sprawę złożyć z żywota przed Panem Zastępów. Ale duch jego czynów nie opuścił pozostałych. Za życia był im szermierzem, po śmierci niech będzie im hetmanem.

Polska młodzieży, ucz się z wielkich przykładów — życia godnego; z przykładów wielkich ojców czynów synów wielkich.

Narodzie polski z przykładu wielkich mężów, z ich ofiary — ucz się poświęcenia i chętniej współpracy narodowej; z wytrwałego ich bojuwania i zwycięstwa ucz się wykorzystywać uzyskane dobrodziejstwa i świętą utrzymać spuściznę; z ich miłości ucz się zgody, wzajemnej miłości i ustępliwości w dobrem, aby nie rozwarł się gmach ducha narodowego.

Narodzie polski, z religijności i pobożności tych bojowników, ucz się tej niewzruszonej prawdy, iż podstawą prawnego życia narodowego, politycznego, państwowego, socjalnego jest i być musi religja.

Ucz się od nich wierności wobec Kościoła katolickiego, jego najwyższego pasterza, biskupów i kapłanów — bo duch twój tylko wtedy będzie patriotyczny i zwycięży, gdy oparty będzie na opoce Piotrowej.

Tak jest, drodzy, bo obchód żałobny — to nie tylko wspomnienie przeszłości, lecz zarazem wytyczna na przyszłość.

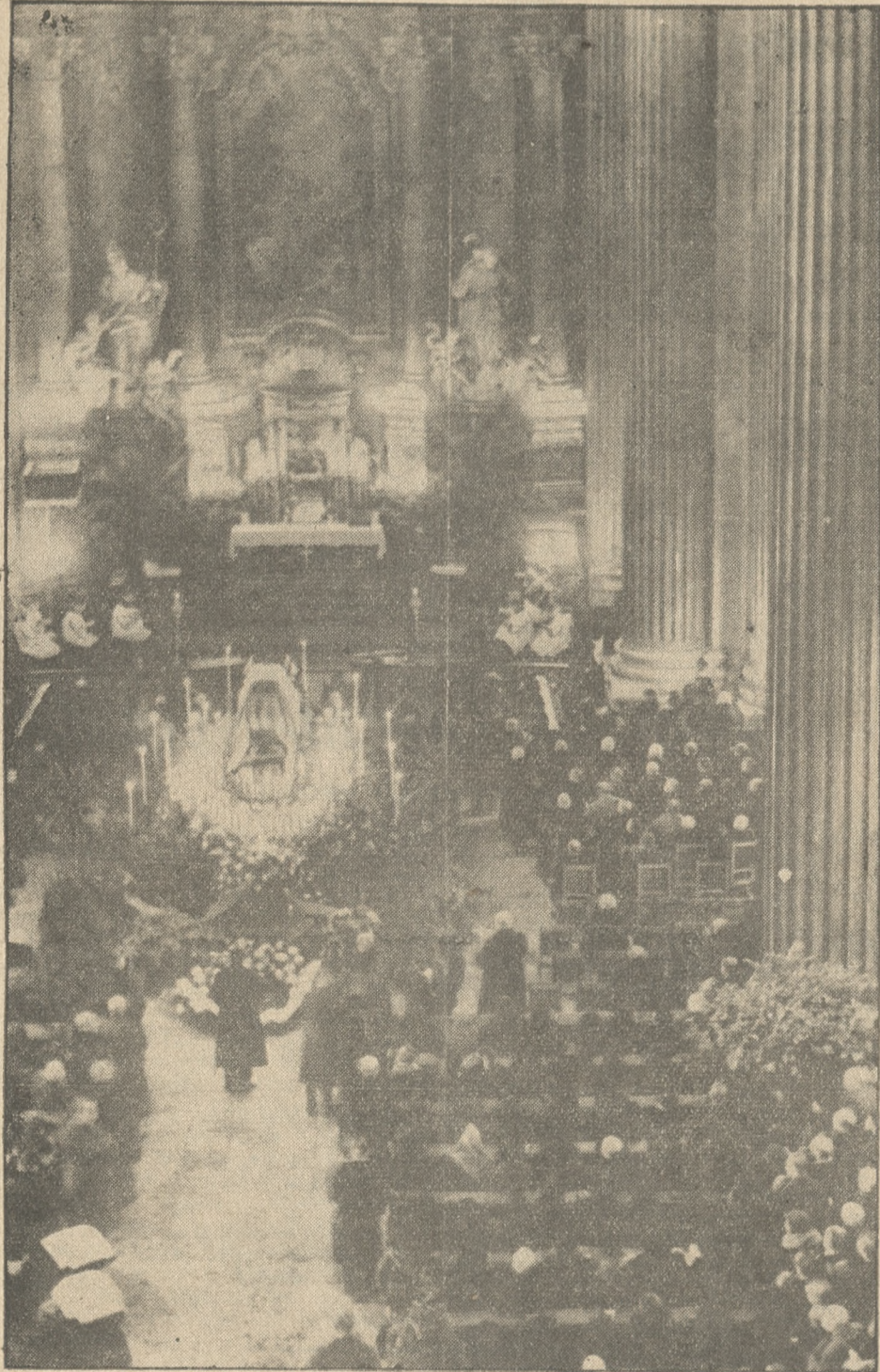
A teraz żegnaj zmarły nasz kochany pasterzu, drogi prepozycie kapituły naszej, zacny proboszczu parafii, serdeczny opiekunie opuszczonych i małych.

Boski nasz Zbawiciel rzekł ongiś do uczniów swoich „jeżeli nie staniecie się jako dzieciaki one, nie wejściecie do

a 40-lecia pracy społecznej, cała Wielkopolska składała serdeczne życzenia jak najdłuższego życia i zdrowia.

Niestety życzenia te się nie spełniły!

I oto dziś odprowadzamy zwłoki śp. księdza prałata na wieczny odpoczynek, pełni żalu i smutku, rozważa-

TRUMNA ZE ZWŁOKAMI Ś. P. PRAŁATA ANTONIEGO STYCHLA NA KATAFALKU W KOŚCIELE FARNYM.

królestwa Bożego”. Ty zaś ukochawszy ich, stałeś się ostatecznie jako dziecko pokorne. Niech więc Bóg miłosierny otworzy ci wierze niebieskie. Amen.”

KONDUKT WYRUSZA Z FARY

Egzekwie przy trumnie odprawił J. Em. ks. kard. Prymas w otoczeniu licznych duchowieństwa. Następnie uformował się olbrzymi kondukt stowarzyszeń, bractw kościelnych i organizacji świeckich z sztandarami, którego czoło już przed wyruszeniem orszaku pogrzebowego było na Starym Rynku za ratuszem.

Kondukt żałobny wyprowadził w otoczeniu rzeszy duchowieństwa, siostr zakonnych, przedstawicieli zakonów męskich, alumnów seminarjum duchownego, J. E. ks. biskup Dymek. Za zgodą J. Em. ks. kard. Prymasa kondukt żałobny zatrzymał się na Starym Rynku przed złotą bramą ratusza, przybranego w chorągwie żałobne.

Tu nastąpiło wygłaszanie przemówień pożegnalnych.

Pierwszy przemówił z trybuny były prezes Sądu Najwyższego p. mec. Władysław Seyda, w imieniu członków dawniejszych polskich kół poselskich w Berlinie.

PRZEMÓWIENIE P. WŁADYSŁAWA SEYDY

„Nie minął jeszcze rok od dnia, w którym księdzu prałatowi Antoniemu Stychlowicz powodu 75-lecia urodzin,

jak wielkiego i zasłużonego straciliśmy kapłana i obywatela-patriotę.

Nie tu czas ani miejsce po temu, aby dać wyczerpujący obraz długotrwalej a tak wielostronnej i owocnej pracy życiowej Zmarłego. — Mnie z woli komitetu obywatelskiego przypadł zaszczytny obowiązek pożegnania śp. ks. prałata Antoniego Stychla imieniem członków dawniejszych polskich kół poselskich w Berlinie, gdzie Zmarły przez dwadzieścia lat jako poseł do sejmiku pruskiego i parlamentu niemieckiego z niespożytą energją i płomienną wymową walczył o prawa narodu polskiego.

A tak się złożyło, że gdy Zmarły w r. 1898 wstąpił do sejmiku pruskiego, prześladowanie ludności polskiej przez rząd pruski we wszystkich dziedzinach: politycznej, kulturalnej, społecznej i gospodarczej dochodziło do punktu kulminacyjnego. Zdawało się, jakoby rząd pruski w przewidywaniu ogólnoeuropejskiej konflagracji pragnął w przyspieszonym tempie zniszczyć żywioł polski doszczętnie, aby w danej chwili móc oświadczyć, że kwestja polska w obrębie granic państwa pruskiego już nie istnieje. I oto nie było, rzecz marna, na terenie parlamentarnym sprawy dotyczącej naszego życia narodowego, w którejby śp. ks. poseł Stychel nie zabierał głosu. Czy chodziło o prześladowanie języka polskiego w szkołach i urzędach, czy o krępowanie wolności słowa polskiego w prasie, towarzystwach i zebraaniach, czy o rugowanie Polaków z zie-

mi przez komisję kolonizacyjną i wywłaszczenie, czy o zakaz budowania domów mieszkalnych, — zawsze śp. ks. prałat Stychel z nieustraszoną odwagą piętnował barbarzyński system pruski wołający o pomstę do nieba, — a wystąpienia jego znajdowały gorący odgłos nie tylko w społeczeństwie polskim wszystkich trzech zaborów, ale nieraz — jak w sprawie wrzesińskiej — i w całym świecie kulturalnym.

Mowy Zmarłego odznaczały się zawsze głębokim ujęciem sprawy i nieprzerpniętą siłą argumentacji, mocnym a przytem barwnym stylem, — co wszystko razem nawet wrogo usposobionego słuchacza zmuszało do baczonej uwagi. — To też przeciwnicy w milczeniu słuchali go, nieraz w duszy zgrzytając zębami, — a tylko czasem, gdy jakim niezwykle mocnym słowem zbyt silnie czuli się dotknięci, wybuchali gniewnym protestem.

A w kraju rodacy z zapartym tchem czytali te mowy, odczuwając je jako pokrzepienie serc w ciężkiej walce o byt narodowy i wzmocnienie wiary w sprawiedliwość dziejową...

Szczególnie mocne bywały słowa Zmarłego, ilekroć występował w sprawie prześladowania biednego ludu polskiego przez władze pruskie. I tak mówiąc o zakazie nabywania parcel i budowania domów mieszkalnych bez zezwolenia władz powiedział:

„usuwano lud polski z ziemi ojców, aż nagle zabrakło robotnika polskiego w polu. Więc robotnik polski stał się znów pożądanym. Niech zostanie, niech wróci z obczyzny, niech pracuje w kraju, ale — niech je chleb cudzy, mieszka pod cudzym dachem, uprawia nie swoją glebę. Przeszkadza mu się w zakupnie upragnionego kawałka ziemi, zabrania mu się zbudować własną chatę za grosz uciulany w głodzie i chłodzie. I bywało, że ludzie zdobywszy nawet szmat ziemi — bezdomni — mieszkać musieli w rowach i wozach cygańskich. I bywało, że bydło posiadało dach własny — ludziom żandarm wygasał sztucznie sklecone ogniska, bo — „pozwolenia nie było!”

A wspominając o setkach tysięcy robotników polskich w czasie wojny przez Niemców uprowadzonych z Królestwa do Niemiec, gdzie zmuszano ich do robót u niemieckich właścicieli, mówił:

„Okropnem jest położenie tych ludzi, gdy się uwzględni, jak ich odżywiają, jak płacą i jak się z nimi obchodzą. Liczne ofiary z tych szeregów zabiera choroba i śmierć. Śmierć nie przynosi szkody pracodawcom, boć oni nie nabyli tych białych niewolników, których pracę wyzyskują, własnym nakładem pieniężnym. Gdy jeden padnie, przysła mu na jego miejsce zastępcę. Więc nie potrzeba się troskać o zdrowie jednostek! — Satisfakcja za takie czyny nastąpić też musi na kongresie międzynarodowym”.

Wogóle w czasie wojny śp. ks. prałat Stychel wprost z bohaterską odwagą występował w sejmie i parlamencie, aż w końcu, żądając wyrażnie zjednoczonej wolnej Polski, powiedział:

„Naród polski nigdy nie wyrzekł się praw swoich. Na troje rozdarty, pod uciskiem obcych rządów, nie przestał być zwartą całością duchem i dążeniem, wołał i walczył o wolność. Świadczy o tem historia.”

A dalej:
„Zasada: Redde quod debes — oddaj coś wziął — nie stanowi krzywdy dla Niemców.”

Jako szczyt zaś przemówień Zmarłego uważać należy słynne jego kazanie sejmowe, wygłoszone w dniu 3-go grudnia 1918 na nabożeństwie poprzedzającym otwarcie sejmiku dzielnicowego. Kazanie to, w którym Zmarły natchnieniem, uczuciem poletem słów i głębią myśli wypowiedzianych wznosił się na wyżyny kazań sejmowych Skargi, winno się stać i stać się z czasem, tak jak tamte źródłem wskazań narodowych dla przyszłych pokoleń.

Słusznie powiedziano, że w tej chwili, trudno realnie ocenić i ocenić nasz zawdzięcza wysiłkom Zmar-

tego na terenie politycznym. I przekonany jestem, że w perspektywie dziejowej się okaże, iż sp. ksiądz prałat Antoni Stychel należy do tych nielicznych wielkich mężów, którzy całą swoją działalnością kładli podwaliny pod gmach wskrzeszonej Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Pamięć Jego nie wygaśnie, dopóki będzie istniał Naród Polski!

Następnie przemówił imieniem zarządu miasta dr. Szulca.

PRZEMÓWIENIE DR. SZULCA

„Imieniem władz miejskich i obywatelstwa poznańskiego składam hołd cieniem sp. prałata - prepozyta, księdza Antoniego Stychla.

Składam Ci hołd, księże prałacie, tu na rynku poznańskim w obliczu prastarego ratusza, skąd władza miastem zarząd miejski, patron kościoła, którego Ty byłeś od lat niepamiętnych proboszczem.

Przybyłeś przed gmach ten dostojny wprost ze Swego kościoła, tej najwspanialszej świątyni poznańskiej, której troskliwa Twa ręka krótko przed wojną świeżego nadała blasku.

Odbywasz drogę dobrze Ci znaną. Wszakże rokrocznie, jak pamięć się gnać, kroczyłeś nią jako gospodarz kościoła św. Marii Magdaleny w czasie wielkich procesyj Bożego Ciała, tych procesyj, które były zawsze najwspanialszą manifestacją religijną, lecz które w czasach niewoli bywały jednocześnie wyrazem uczuć narodowych obywatelstwa poznańskiego.

Widzieliśmy Cię kroczącego jeszcze w ostatnim roku; niezmordowanego, trwającego nieprzerwanie na posterunku, mimo sędziwych lat nieustraszonego duszpasterza dostojnej parafii farnej.

Od lat niepamiętnych wadałeś nią, tu w sercu Poznania, opodal starego ratusza, z którego polskimi władcami łączyły Cię zawsze więzy szczerze i serdeczne.

Zżyliśmy się z Tobą, księże prałacie, jako naszym proboszczem, a Ty zżyłeś się z ratuszem niemniej, jak zżyłeś się z tem miastem, w którego imieniu dzisiaj przemawiam.

Od najmłodszych lat tu przebywałeś, tu wzrastałeś, tu kończyłeś nauki szkolne, tu spełniałeś Swą misję duszpasterską.

Patrzyłeś przez nieledwie trzy czwarte stulecia na miasto to i cieszyłeś się jego niebywałym rozwojem: widziałeś, jak z malej miściny nieomal dźwigało się do dzisiejszych rozmiarów i dzisiejszego znaczenia.

Lecz i ono patrzyło na Ciebie; patrzyło na pracę Twą duszpasterską, słuchało Twych słów krasomówczych, spoglądało na wzrost Twojego znaczenia. Widziało, jak wśród duchowieństwa i obywatelstwa wybijałeś się coraz wyżej, aż stanęłeś w ciężkich czasach niewoli wśród tych, którzy wielkopolskiemu społeczeństwu stali się przywódcami.

Nie było przejawu życia społeczno-narodowego, gdzieby Ciebie było brak.

Wyniesiony zaufaniem społeczeństwa na krzesło poselskie w Berlinie, stawałeś na szanę parlamentarnym jako nieustraszony obrońca odwiecznych praw Polaka. Byłeś między tymi rzadkimi jeszcze w Twoim pokoleniu, którzy w czasach niewoli śmiało i świadomie głosili hasła odrodzenia myśli polskiej i odrębności narodowej. Dla nas, młodszych, byłeś jednym z tych, którzy jako pierwsi wypowiadali myśl o niepodległości.

W wolnej Polsce dostąpiłeś zaszczytnych stanowisk wicemarszałka Sejmu, później Senatu.

W pracy dla społeczeństwa wytrwałeś do końca. Wyrokiem Opatrzności odwołany zostałeś niespodziewanie od niej warsztatu.

I przybyłeś tudotaż, przed ten prastary ratusz, tak znaną Ci drogą, by martwym już okiem nań spojrzeć poraz ostatni; nie po to, jak dorocznie to czyniłeś, by wrócić znów w progi Swej ukochanej świątyni, lecz by na zawsze te stare dzielnice miasta opuścić i zająć tam, gdzie Ci usłano łożo wiecznego, zasłużonego spoczynku.

Na drogę tę śle Ci, księże prałacie, imieniem miasta Poznania i jego obywatelstwa, które Cię tak kochało i czciło, jako jednemu z najlepszych słów ostatnich, najtkliwszego pożegnania.

20 000 LUDZI ODPROWADZIŁO ZMARLEGO

Rzesze wielotysięczne, wypełniające Stary Rynek, z przejęciem wysłuchały wypowiedzianego donośnym głosem przemówienia prezesa Władysława Seydy i przemowy pożegnalnej radcy dr. Szulca.

O godz. 12,40 zajęły znowu spłone serca dzwonnów świątyni poznańskich i kondukt ruszył wśród śpiewu duchowieństwa i dźwięku kilku orkiestr stowarzyszeń poznańskich oraz orkiestry reprezentacyjnej DOK VII 58 p. p. Orszak żałobny przeszedł północną a następnie zachodnią stroną Starego Rynku, taką drogą, jak idzie doroczna procesja farna, i wszedł następnie w ulicę Nową, przez pl. Wolności, 27 Grudnia, Pierackiego, Wjazdową, Zwierzyniecką, Przecznicą na cmentarz farny. Eksportującego zwłoki ks. biskupa Dymka poprzedzały długie sznury duchowieństwa w białych komzach, przybyłego z dalekich stron naszej archidiecezji.

Z cziłą głęboką szły za trumną tłumy i rzesze wielotysięczne, składające się z obywatelstwa wszystkich sfer, przedstawicieli wszystkich władz i urzędów, tak cywilnych jak i wojskowych. Nietylko całe miasto, ale cała Wielkopolska oddała hołd cieniem wielkiego obywatela, czcigodnego kapłana i nieustraszonego bohatera w walce o sprawę narodową i prawa uciskanego ludu polskiego. Tłumy te nie mogły już dotrzeć na cmentarz, gdyż tylko część uczestników można było przepuścić przez cmentarne bramy z powodu braku miejsca.

Uczucia, jakie żywi obywatelstwo

naszego miasta dla sp. ks. prałata Stychla, znalazły też wyraz w dekoracji domów sztandarami o barwach narodowych i żałobnych. Z ratusza powiewały chorągwie żałobne i godło miasta Poznania, na gmachu województwa poznańskiego chorągiew była opuszczona do połowy masztu.

O godz. 13,25 czło konduktu dotarło do bram cmentarnych.

Nad otwartą mogiłą trumnę ze śmiertelnymi szczątkami czcigodnego kapłana zakryły wspaniałe wieńce z zieleni i świeżych kwiatów, symbolizujących uczucia szerokich rzesz ludności.

Po odprawieniu modłów przez ks. biskupa Dymka i duchowieństwo, połączone chóry odśpiewały hymn Mendelsohna „Beati Mortui”. Wśród uroczystej ciszy trumnę złożono w grobie.

NA CMENTARZU FARNYM

W nabożnym skupieniu powoli rozchodzili się olbrzymie rzesze, zachowując w głębi swych serc pamięć tak drogiego wszystkim proboszcza parafii farnej, sp. ks. prałata Antoniego Stychla.

Cześć cieniem i zasługom zgasłego kapłana i patrioty. Ziemia ojczysta, w której obronie walczył tak gorąco i nieustraszenie, niech mu będzie lekka.

Proces narodowców łódzkich

Dalszy ciąg rozprawy czwartkowej

Łódź. (Telefonem.) W dalszym ciągu czwartkowej rozprawy przeciw narodowcom łódzkim kontynuowano przesłuchiwanie świadka konfidenta Zaborowskiego, który — jak wiadomo — dla celów „wywiadowczych” zapisał się do Stronnictwa Narodowego.

Obr. adw. Sz waj dler: — Czy mówiono w Stron. Nar. o rewolucji?

Św.: — Tak.

Obr.: — Chciano dojść do rewolucji, ale w jaki sposób?

Św.: — Chciano wyjść na barykady.

Obr.: — Z czem, czy były jakie zmywy z policją, z wojskiem?

Św.: — Wiadek zaprzecza.

Trochę wesołości wnosi tłumaczenie świadka słowa „terminologia” w użyciu przez wyrażeniu „terminologia Stron. Nar.”, zamiast „ideologia S. N.”.

Obr.: — Z pańskich zeznań wynika, że był pan w Stronictwie zaufanym członkiem?

Św.: — Jeżeli byłem członkiem „Młodych”, to musiałem być zaufanym. Jednak poza „Młodymi” nie miałem w organizacji zaufania.

Obr.: — Więc pan stwierdził, że pan nie miał zaufania?

Św.: — Dlatego, że mnie nie używano do ekscesów.

Obr.: — Więc czy pan miał zaufanie, czy nie?

Św.: — Jako „Młody” tak.

Obr.: — Więc pan musiał wiedzieć, jakie tajemnice ci „Młodzi” mieli powierzone.

Św.: — Ja należałem do grupy, która nie miała całkowitego zaufania.

NAJPIERW KOMUNISTA, POTEM CZŁONEK B. B.

Obr. poseł Stypułkowski: — W jakim celu zapisał się pan do Stronnictwa Narodowego?

Św.: — Jestem wrogiem Stronnictwa Narodowego.

Obr.: — A jakie jest pańskie zapatrywanie polityczne?

Św.: — Jestem zwolennikiem B. B. W. R.

Obr.: — A czy był pan zwolennikiem P. P. S. lewicy?

Św.: — Proszę sąd o uchylenie tego pytania.

Przew.: — Proszę odpowiedzieć na to pytanie jako na pytanie całkiem rzeczowe.

Św.: — Owszem, byłem w P. P. S. lewicy.

Obr.: — A czy pan wie, że P. P. S. lewica dąży do przewrotu obecnego ustroju drogą przemocy?

Św.: — Tak.

Obr.: — Kiedy się pan o tem dowiedział?

Św.: — Przed wstąpieniem do policji.

Obr.: — A po wyrzuceniu pana z policji znowu pan do P. P. S. lewicy przystąpił?

Św.: — Nie. Byłem tylko jej zwolennikiem.

Obr.: — To przecież jedno i to samo.

Św.: — Według mnie, to nie to samo.

Obr.: — Więc najpierw był pan w P. P. S. lewicy, potem wstąpił pan

do policji, z której został pan wyrzucony, potem znów wstąpił pan do P. P. S. lewicy, następnie przetrzął się pan do B. B. W. R., w końcu wstąpił pan do Stronnictwa Narodowego, żeby z niem walczyć. Dziękuję, już wszystko o panu wiem i wszystko rozumiem.

W dalszym ciągu na zapytanie obrońcy przyznaje się do nieznajomości programów zarówno P. P. S. lewicy, jak B. B., jak Str. Nar.

Po krótkiej przerwie zapytuje Zaborowskiego adw. Nowodworski, czy w kółce na Bałutach odczytywano pismo zarządu okręgowego Stron. Narodowego o tem, że nie należy brać udziału w pochodzie w dniu 3 maja wobec wyraźnego zakazu władz.

Św.: — Nie, ale mówiono o tem.

Obr.: — W jaki sposób donosił pan o swych spostrzeżeniach konfidentom policji?

Św.: — Chodziłem najpierw do asp. Brylaka i jemu zaofiarowałem swoją pomoc.

O CZYNNYM WYSTĄPIENIU PRZECIWI RZĄDOWI NIE BYŁO MOWY

Zkolej sąd przystąpił do badania świadków obrony z poza Łodzi.

Pierwszy zeznaje p. Zajączkowski ze Zgierza, który w sposób kategoryczny stwierdza, że na zebraniu rady wojewódzkiej Stron. Narodowego w Łodzi adw. Kowalski nigdy nie nawoływał do czynnej walki z rządem.

Po kilku pytaniach prokuratora zeznaje świadek Dąbrowski ze Zduńskiej Woli.

Adw. Nowodworski: — Był pan na zebraniu rady wojewódzkiej Stron. Narodowego?

Św.: — Tak.

Obr.: — O czem mówił mec. Kowalski?

Św.: — O wyborach gromadzkich.

Obr.: — A może nawoływał do czynnych wystąpień przeciwko rządowi?

Św.: — Nie.

W dalszym ciągu świadek Dąbrowski nakreślił sylwetkę konfidenta Krzymuskiego, mówiąc, że zna go od dłuższego czasu, jako człowieka o niepochlebnej opinii. Był karany za oszustwa.

Magister Grudniewicz z Warty zaprzecza, jakoby na radzie wojewódzkiej S. N. adw. Kowalski, mówił o czynnych wystąpieniach przeciw rządowi.

ŚWIADEK GRABOWSKI BYŁ ZDZIWIONY I OBURZONY

Św. Kieruzelski potwierdza to samo, ale dodaje, że mówiono tam, że rząd w Polsce powinien się znajdować w rękach Polaków. O wypadkach w dniu 3 maja twierdzi, że policja biła pałkami gumowymi bez namysłu winnych, czy niewinnych. Słyszał krzyki, że policja bije.

Św.: — Grabowski, ziemianin, zeznaje, że widział, jak policja kolbami od karabinów spychała ludzi ze stopni katedry.

Adw. Nowodworski: — Jakie zrobiło to na panu wrażenie?

A
Zabki

czy tak samo
śliczne?

Piękne zabki podnoszą bowiem urok całej postaci i są niedozownym uzupełnieniem doskonałej piękności. Dobrze i celowo pielęgnuje zęby NIVEA pasta do zębów. Dzięki wyborowym składnikom, pasta marki NIVEA czyści zęby gruntownie i zupełnie nieszkodliwie, nadając im śliczny perłowy połysk.

Ogólnie wiadomo, że marka NIVEA stanowi rękojmię najwyższej jakości i skuteczności. Odnosi się to także do NIVEA pasty do zębów. Przytem ceny są bardzo przystępne:

duża tuba kosztuje zł 1,50
mniejsza tuba kosztuje zł 1,-

PEBECO Spółka Akcyjna • Poznań

Pg 8665-N. 993

Św.: — Byłem zdziwiony i oburzony.

Przew.: — Dlaczego?

Św.: — Że policja w takim miejscu i w takim dniu używa takich środków.

Następnie dwaj świadkowie potwierdzają zeznanie poprzedników.

Na tem rozprawę odroczonej zapowiedziano dalszy ciąg na dzisiaj godz. 9 rano.

Niezatwierdzone wybory soltysów - narodowców

Piszą nam z pow. szamotulskiego: Jak wiadomo, w dniu 19 października ub.r. odbyły się w Dusznikach wybory do rady gromadzkiej z wynikiem: 17 radnych narodowych, 7 „sanacyjnych”. Rada gromadzka wybrała większością głosów narodowych soltysem p. Sylwestra Turkota (zasłużonego w powstaniu wielkopolskim), podsołtysem p. Ign. Jęczkowskiego. W dniu 12 stycznia r.b. zakomunikował komisaryczny wójt Tadrzyński zgromadzonej radzie, że wydział starostwa pod przew. p. referendarza Ohinczyka nie zatwierdził ani wyboru soltysa, ani podsołtysa. Decyzja ta wywołała duże zdziwienie, gdyż są to inteligentni i pracowici gospodarze. Rada gromadzka ma w przeciągu 14 dni możliwość rekursu do województwa.

Podobnie nie zatwierdzono wyborów w kilku sąsiednich gromadach, i tak w Podrzewiu soltysa p. Turkota oraz podsołtysa p. Rosta (obu narodowców), a w Wilczynie podsołtysa Kucharzewskiego (narodowca), podczas gdy wybór soltysa Blajeta, właściciela szynkowni przy kościele („sanatora”) zatwierdzono.

Spadek przyrostu ludności we Francji

Profesor Sorbony, Devraigne, oświadczył ostatnio podczas jednego z swych wykładów, że jeśli liczba urodzeń we Francji będzie spadała w dalszym ciągu, to za lat 10 będzie ona wynosiła zaledwie 550 000 rocznie i budżet państwa nie będzie mógł być zrównoważony w braku dostatecznej ilości podatników. Liczba narodzin, która wynosiła w 1868 r. 1 054 000 spadła w r. 1933 do 682 680, wykazując dalszą tendencję do spadku. Zwłaszcza w departamencie Sekwany cyfry urodzeń spadły dotkliwie. Prof. Devraigne przypuszcza, iż Francja straci w r. 1980 aż 11 700 000 mieszkańców, a wtedy przestałaby zaliczać się do wielkich mocarstw.

Od chwili, gdy śnieg obfity spadł w Londynie, gromada wilków w zwierzyńcu londyńskim nagle się ożywiła i czuje się doskonale.

Stan zimowy naszych ssaków

Część naszych ssaków krajowych przeżywa zimę w śnie letargicznym, t. zw. śnie zimowym. Może nazwa ta jest o tyle nieodpowiednią, ponieważ sen ten niekoniecznie jest zależny od zimowej pory roku. Znamy bowiem wypadki zapadania zwierząt w sen zimowy także i podczas letnich miesięcy, przy temperaturze 16 stopni Celsjusza. Jak wykazały badania ostatnich lat, sen zimowy zależy przede wszystkim od przemian, jakie dokonują się w wewnętrznych gruczołach wydzielniczych.

Nie wszystkie jednak zwierzęta śpią jednakowo. Jedne zasypiają na czas dłuższy, inne na czas krótszy, — jedne tracą podczas snu przytomność, inne budzą się już przy najmniejszym szmerze. Dwie zatem odróżnić możemy grupy: Liologiczną i fizjologiczną. U zwierząt drugiej grupy zauważamy podczas snu zimowego wielkie zmiany w funkcjach organów wewnętrznych. Płuca zwalniają swój oddech do czterech w minutę — a nawet i z kwadransową nieraz przerwami, serce bije nieregularnie i wolno, a temperatura ciała opada do 0. Podczas snu zwierzę nie odżywia się wcale — a organizm czerpie tylko z zapasów tłuszczu podskórnego, nagromadzonego jesienią.

Pierwsza grupa zwierząt śpi z przerwami i łączy. W nich spozostajemy tylko mniejsze pobieranie pokarmu oraz zmniejszoną ruchliwość. Do grupy tej zaliczamy między innymi i niedźwiedzia. Kryje się on zimą w głębokich jaskiniach skalnych lub w dołach, wyścielonych liśćmi i do połowy przykrytych pniami drzew. Sen jego jest czuły. Zbudza się już przy szeleście zbliżającego się człowieka. Przeszkadza mu również w drzemce zimowej „młody miś”, który na świat zawił z początkiem roku. Do niedawna twierdzili myśliwi, że niedźwiedź wtedy przygotowuje się do snu, kiedy zaczyna liść swe łapy. Nie jest to trafna hipoteza.

Nie liże on swych łap, aby zbadać, czy dosyć ma na zimę tłuszczu zapasowego pod powierzchnią łapy, lecz lizaniem przyspiesza tylko odnawianie się skóry.

Jeż wykopuje dwuuściowy dół i w nim spędza zimę. Kiedy niekiedy podczas słonecznych dni zimowych wychodzi z swej nory i odbywa krótkie spacerki. Sen jego jest krótki lecz głęboki, świadczy o tym sztywność ciała jego i nieprzytomność. W podobny sposób śpi chomik; buduje jednak wygodniejsze leże zimowe wraz ze spiżarnią. Wiewiórki nie tylko zimą, ale i często podczas niepogody kryją się po swych gniazdach i tuląc się jedna do drugiej — przysypiają złą pogodę.

Prawdziwymi śpiochami są nietoperze. Na legowisko zimowe wybierają opuszczone chaty, stajnie, obory, grobowce, studnie, wieże kościołów, sklepy etc. Tu wyszukują sobie zaciszny kąciek i po dokładnym oczyszczeniu swego futerka i otuleniu ciała dużymi skrzydłami, zasypiają wisząco. Niektóre jednak gatunki przerywają od czasu do czasu sen. Kilkakrotnie bowiem zauważono podczas pogodnych dni zimowych latające nietoperze. Loty te są konieczne — nie dla zdobywania pokarmu, lecz celem uzyskania szybszego obiegu krwi, a tamsamem i lepszej przemiany materji.

Po zbudzeniu się ze snu zimowego temperatura ciała zwierzęcia jak i funkcje organów wewnętrznych powracają szybko do normy. Niektóre zwierzęta budzą się przy najlżejszym ich poruszeniu, inne bardzo trudno, a inne znów dopiero w odpowiednio ciepłej temperaturze.

Jak każde prawie zagadnienie biologiczne, tak i sen zimowy zwierząt, należy do problemów zagadkowych, które nauka jeszcze długo śledzić musi, by zbadać pewne i nieomyłne jego cele i skutki.

Dr. W. RAKOWSKI

Proszek z pereł, jako środek odmładzający

W Londynie wyszła drukiem książka p. t. „Imperial Incense” (Kadzidło cesarskie), której autorką jest księżna chińska Der Ling, niegdyś dama dworu słynnej chińskiej cesarzowej-wdowy Tsu-Hsi. Księżna ujawniła w tej książce nader ciekawe szczegóły z życia na dworze chińskim, a także o samej cesarzowej.

Cesarzowa — powiada — miała wiele pomysłów, co do utrzymania piękności. Jednym z nich było polykanie co dziesięć dni proszku z pereł utłuczonych. Tłuczono w miedzianym młynie drobne perełki, ile potrzeba było do napełnienia proszkiem w ten sposób otrzymanym łyżeczki od soli. Polykanie tego proszku przez cesarzową stanowiło część stałej rutyny dworskiej. Co dziesięć dni stawał przed cesarzową eunuch naczelnny, którego obowiązkiem było utłuc odpowiednią ilość pereł, przynosząc jej proszek. Zwykle kilka pań dworu chcących było przy tej ceremonji. Cesarzowa wyciągała język i wysypywała na niego zawartość łyżeczki. Wówczas podawałyśmy jej gorącą herbatę, trzymaną w pogotowiu, i piła ją, polykając proszek.

„Proszek z pereł — mawiała przytem — jest bardzo ciężki. Brany w małych ilościach tak, jak my go przyjmujemy, pomaga do utrzymania młodości. Wyjaśnia i odmładza cerę. Jeżeli zaś brać go w większych ilościach, albo też w mniej-

szych, ale częściej, to może bardzo zaszkodzić”.

Powiadają, że już Kleopatra piła ocet, w którym rozpuszczone były perełki. Zapewne także dla zachowania młodości. Cesarzowa Tsu-Hsi, nie słysząc z pewnością nigdy o królowej egipskiej, używała, jak widać, także w tym celu pereł, tylko w inny sposób.

Przysięglemu nie wolno okazywać współczucia

W Anglii kobiety są powoływane do uczestniczenia w sądzie przysięgłych. W Chelmsford (hr. Essex) wydarzył się w sądzie przysięgłych wypadek, który wzbudził sensację wśród sędziów. Podczas przerwy w sesji jeden z sędziów przysięgłych, kobieta, podeszła do woźnego i wręczyła mu pakietek z prośbą o doręczenie oskarżonej. Woźny zameldował o tem przewodniczącemu, który wziął ów pakietek. Po rozpoczęciu sesji przewodniczący otworzył pakietek, w którym ku zdumieniu obecnych znajdowała się bombonierka z cukierkami i bukietek fiołków. Zainterpelowana przysięgła odpowiedziała: „Współczuję głęboko oskarżonej, jako chrześcijanka musiałam uczynić, co uczyniłam i nie wstydzę się tego bynajmniej”. Inaczej zapatrywał się na tę kwestję przewodniczący: przysięgli winni kierować się tylko względami sprawiedliwości i zachowywać w swych sądach zupełny obiektywizm. Z

nakazu przewodniczącego przysięgła musiała opuścić natychmiast ławę sędziów przysięgłych, a poza tem czeka ją docho-dzenie dyscyplinarne.

Pomnik Edisona w japońskim lesie bambusowym

W zimie 1933 r. ukonstytuował się w Japonji pod przewodnictwem hr. Keigo Kiyoura komitet budowy pomnika Edisonowi. Ofiary na ten cel wpłynęły dość szybko zewsząd co pozwoliło na odsłonięcie pomnika z końcem ubiegłego miesiąca. Pomnik wznosi się nazwewnątrz ogrodu, należącego do świątyni Iwashimidzu Hachimangu w miejscowości Yawata, w prefekturze Kyoto. Na wyniosłym, kamiennym podłożu, złożonym z pięciu stopni, umieszczono prosty, potężny, kwadratowy blok, na którym wyryta jest podobizna wielkiego wynalazcy. Dlaczego właśnie Japończycy uczcili pamięć Edisona i dlaczego specjalnie w tej miejscowości wystawili mu pomnik, wyjaśnia napis, widniejący na płycie, wmurowanej w stopnie.

„Tomasz Alva Edison — brzmi napis — wielki Amerykanin, był człowiekiem o niezrównanym talencie, oryginalności i niezużytej energii. Stworzył wiele wynalazków, które zjednały mu światową sławę i przyczyniły się do rozwoju wiedzy dla dobra ludzkości. Z pośród nich na największą uwagę zasługują żarówka elektryczna. Po wielu doświadczeniach, przeprowadzonych z różnymi rodzajami żarzących włókien celem uzyskania najodporniejszego materiału, odkrył w końcu, że bambus jest najlepszy. W 1880 r. wysłał do Japonji kilku ludzi, by dostarczyli mu włókien bambusowych, najlepiej nadających się do produkcji żarówek. Dzięki usłudze p. Masanao Makimura, gubernatora prefektury Kyoto, znaleziono dobry materiał w lasach koło Iwashi-

midzu Hachimangu. Ten to materiał pozwolił Edisonowi urzeczywistnić praktyczny plan. Któż może zaprzeczyć łasce bóstwa Hachiman w tem przedsięwzięciu? Niema miast w świecie, gdzieby nie jaśniały lampy elektryczne. Nawet ustronne wioski cieszą się tym wielkim darem cywilizacji. W ten sposób jego zasługi są bezsprzecznie olśniewające. Edison powiedział, że wynalazek był w 99 procentach rezultatem znojnego trudu a w jednym procencie natchnienia. I naprawdę, Edison był człowiekiem o nieustrudzonej wyśilk, a wielki wynalazek był wynikiem jego mozolnej pracy. Nadzwyczajne usługi mogą oddawać światu tylko niezwykli ludzie, jak Edison. Jego nazwisko zasługuje w pełni, by je orzekać potomności. Stosownie do tego z pomocą wielu zainteresowanych, wystawiliśmy pomnik ku pamięci Tomasza Alvy Edisona w tej miejscowości, historycznie związanej z wynalazkiem — celem unieśmiertelnienia jego wspaniałego dzieła i obowieszczenia światu o łasce bóstwa Hachiman”.

Japończyk, który przeczyta ten napis wyryty w hieroglifach — zrozumie, że rzeczywiście wielkie były zasługi Amerykanina, któremu wstawiono pomnik w cichej wiosce koło świątyni. K-k.

Muzeum „self - made - men'ów”

W Stanach Zjednoczonych założone zostało jedyne w swoim rodzaju muzeum w którym zgromadzone zostały pamiątki po wszystkich tych, którzy rozpoczynając karierę bez grosza doszli do najwyższych stanowisk i wielkiej fortuny. Tak więc oryginalne muzeum obejmuje wśród swych eksponatów bibeloty i drobnostki, należące do Andrzeja Carnegie, syna tkacza, sir Hiram'a Maxima, syna młynarza, John'a Rockefellera, syna rolnika, Vanderbilta, który był sprzedawcą gazet, Edisona, który był kolejarzem itd. Jak świadczy nowo-otwarte muzeum, Amerykanie dumni są ze swych „self - made - men'ów”.

Wszyscy na ślizgawkę!

Co za cudowna rzecz dla dzieci ślizgawka! Wystarczy spojrzeć na rozradowane buzie, oczy roześmiane i ten szczerzy zapał z jakim to już początkujący adept tegoż sportu stawia pierwsze kroki. I każdy ćwiczy to, co chce: jeden jaknaj-szybszą jazdę, inny przekładaczkę „holendra”, „pistoleta” lub jeszcze inne sztuczki. Niektórzy — a zalecane jest zwłaszcza dla jednostek utalentowanych — szkołę się w przepisowej jeździe figurowej według przyjętego programu Międzynarodowego Związku Łyżwiarskiego. Opanowanie tej jazdy przez zdolności wymaga wiele pracy i cierpliwości w ćwiczeniu.

Najważniejsze jednak, aby ślizgawka była dla wszystkich radością, zdrową (nie przeforsowywać się!) przyjemnością i wypoczynkiem po pracy umysłowej. I najmniejsza prosta rzecz, sztuczka wykonana z zapalem, ma stokroć większą wartość od trudnej, a wymęczonej. Zatem nie zmuszajmy dzieci do wykonywania tych lub innych figur! Pokazujmy jednak, jak trzeba prawidłowo jeździć, jaką postawę zachowywać i usuwajmy błędy w jeździe początkowej, bowiem one często utrudnia-

ją dalszy rozwój umiejętności w tym pięknym sporcie. Jest u dzieci i ochota i pilność. I nawet tęskliwe, ospale — pod wpływem zapału towarzyszyń nabierają odwagi i animuszu. A więc w mroźne dni zimowe śpieszmy wszyscy na ślizgawkę — a kiedy słońce świeci, muzyka gra wtedy przyjemność jest podwójna.

Uczennice kursu rytmicznego próbują „pistoleta”.

P. Milewska przypomina sobie „dawne czasy” i bawi się piłką, ale w biegu na lodzie.

P. Milewska, nauczycielka rytmiki i plastyki z swymi uczennicami na ślizgawce.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Styczeń
19
SOBOTA

Kalendarz izym.-kat.
Sobota: Henryka
Niedziela: Fabjana i Sebastjana

Kalendarz słowiański
Sobota: Ratymira
Niedziela: Przędzistawa

Stońca: wschód 7,53
zachód 16,15

Długość dnia 8 godz 22 m

Księżyc: wschód 16,05 zachód 7,51

Faza: pełnia od godz. 17.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 6 st. Cels. — Ciśnienie atmosferyczne wysokie 765 mm. Pogodnie. Wiatr północny. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 0 st., najniższa — 6 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań In. speki: Drog. Wodnych w Poznaniu: dziś — 0,07 mtr.

Przepowiednia pogody na sobotę, dnia 19 stycznia: Nadal pochmurno, miejscami nieznaczne opady śnieżne, lekki mroź wiatry północne.

Dr. Hubert na emeryturze. Były wicestarosta krajowy dr. Hubert przeniesiony został na emeryturę z dniem 15 grudnia r. z. O przeniesieniu na emeryturę z obniżeniem uposażenia emerytalnego o 2 proc., zdecydował zatwierdzony już wyrok komisji dyscyplinarnej.

Poszukiwanie świadków. W związku z wczorajszymi naszymi informacjami o tragicznym zgonie ś. p. W. Grabowskiego prosi nas rodzina, żeby ewent. świadkowie byli łaskawi zgłosić się do p. Janiszewskich Grabowskiej w Poznaniu, przy ul. Kolejowej 39. Równocześnie dowiadujemy się, że p. Michał Górczak (Łazienna 2) miał identyczny wypadek w dniu 20 paźdz. 1928 r. Wypadł wówczas z wagonu na tym samym zakręcie i odniósł poważne uszkodzenia czaszki oraz ogólnych kontuzji. Tylko dzięki temu, że nie stracił przytomności i zdołał obsunąć się z szyn nie został wówczas przejechany przez pociąg, nadjeżdżający z przeciwnej strony.

Tajemnicze zaginięcie. W dniu 16 bm. p. Jadwiga Rogalińska z Poznania, przy ul. Pocztowej 22, wysłała swą służącą 20-letnią Franciszkę Szturmówną do miasta po zakupy. Wobec tego, że dziewczyna dotychczas nie wróciła i o odejściu swem swej pracodawczyni nie dała żadnej wiadomości, p. Rogalińska zwróciła się do policji o wszczęcie poszukiwań zaginionej. Szturmówna była brunetką wysokiego wzrostu, o okrągłej twarzy, ubrana w płaszcz beżowy i granatowy beret i lakierki. (kl)

Okradanie pociągu węglowego. Mijającej nocy dokonano kradzieży węgla w pociągu towarowym nr. 391 na szlaku Poznań-Główna do stacji Poznań św. Łazarz. Jako sprawcę tej kradzieży ujawniono Maksymiljana Furmana (ul. Marsz. Focha 197), któremu też odebrano większą ilość węgla. W toku dalszych dochodzeń ujęto jeszcze Jana i Edwarda Pawlaków (ul. Smolna 8) i Franciszka Kaczmarka (ul. Smolna 11). (kl)

Z targu. Dnia 18. b. m. na placu Sapieżyńskim placowo:
Za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 1,80—2,20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 2,40—2,60 zł; 1 kg. twarogu 60—80 groszy; za litr śmietany 1,00—1,20 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; mdł. jaj świeżych 1,60—1,70 zł; wapnowanych 1,40—1,20 zł.
Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,00—1,10 zł; słoniny wędzonej 1,60—1,80 zł; wieprzowiny 0,80—1,30 zł; wółwiny 1,40—1,80 zł; cielęciny 1,00—1,40 zł; koziny 1,00—1,20 zł; skopowiny 1,40—1,60 zł; smalcu 1,50—1,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,60 do 3,00 zł; kaczka 2,50—4,00 zł; gęś 3,50 do 6,00 zł; para gołębi 1,40—1,80 zł; indyk 4,00—7,50 zł; perlica 1,50—2,00 zł; królik 0,80—1,20 zł; para kuropatwa 1,60—2,00 zł; bażant 2,80—3,00 zł.
Za ryby: 1 kg. szczeniaka 2,60—2,80 zł; 1 kg. okonia 1,60—2,40 zł; 1 kg. lina 2,00—2,80 zł; karpia 2,20—2,40 zł; suma 2,40—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. białych ryb 1,00—1,80 zł; 1 kg. sandacza 2,80—3,00 zł; 1 kg. karasia 1,20—2,00 zł; za ryby śnięte placono 40—60 gr mniej.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 7—8 groszy; 1 kg. szpinaku 15—20 groszy; 1 pecepek niestruski 10 gr; 1 kg. cebuli 10—15 gr; 1 kalafior 20—30 groszy; 1 kg. jarmużu 15 gr; 1 kg. seleru 40 gr; 1 główka sałaty 10—15 groszy; 1 pecepek kalarepy 8—10 gr; 1 kg. marchwi 15—20 gr; 1 kg. buraków 15 groszy; 1 kg. brukselki 0,60—0,80 zł; główka kapusty białej 15—25 gr; włoskiej 20—30 gr; modrej 25—50 gr.

Sprawa budowy P. K. O. w Poznaniu

Rozpoczęcie budowy nie nastąpi wcześniej jak w marcu — Również nowy projekt nie spotkał się z uznaniem miejskiej komisji architektonicznej

Obecnie, w okresie zimy, sprawa wzniesienia gmachu Pocztovej Kasy Oszczędności przy pl. Wolności, mniej emocjonuje umysły, aczkolwiek sprawa ta jest nadal ciekawa.

Jak wiadomo, budowanie drapacza upadło odrazu ze względu na zeszpecone obrazy miasta. Nietylko sam Poznań, lecz również wszyscy architekci z całej Polski uznali budowę drapacza chmur w śródmieściu Poznania za zupełnie nieszczęśliwe rozwiązanie. W konkursie, który na budowę drapacza rozpisala P. K. O., wyszli zwycięsko architekci p. Dobrzyńska i p. Łoboda. W nagrodę, że nie przystąpiono do budowy ich wyróżnionego projektu, P. K. O. zleciła im wykonanie nowego projektu, już nie drapacza, lecz domu 4-piętrowego.

Projekt ten architekci warszawscy opracowali i oddali do zakwalifikowania tutejszemu zarządowi miejskiemu. Projekt rozpatrzyła już komisja architektoniczna i wysunęła bardzo poważne objekcje co do wyglądu zewnętrznego gmachu. Aczkolwiek ujemna opinia komisji architektonicznej nie jest wiążącą, przypuszczać jednak można, że będzie miarodajna dla magistratu, który na posiedzeniu, zwołanem na przyszły wtorek, będzie miał za zadanie uchwalić lub odrzucić projekt. Druga ewen-

tualność jest bardzo prawdopodobna i dlatego biuro budowlane P. K. O. w Warszawie przygotowuje już nowy projekt — trzeci z rzędu — który niebawem ma być ukończony. Projekt nr. 2 rozpatrzy jutro w magistracie komisja techniczna.

Ostatnio na parceli nr. 3 przy placu Wolności, gdzie ma stanąć budynek P. K. O., firma Kopezyński i Sp. z Poznania przeprowadziła ponowne sondowanie gruntu, by stwierdzić jego jakość i nośność. Teren ten jest trudny do zabudowania, bo na głębokości około 3 metrów posiada warstwę pływającego piasku Ongiś znajdowała się tam t. zw. „musza góra” z licznymi źródłami.

Zaznaczyć jeszcze należy, że tylko taka instytucja jak P. K. O. dysponująca milionowymi funduszami, mogła sobie pozwolić na luksus zburzenia domu w październiku i rozpoczęcie budowy najwcześniej w marcu roku następnego. Zazwyczaj, burząc stare domy i stawiając w ich miejsce nowe, postępuje się w ten sposób, iż pozostawia się część starego domu, by wspierała sąsiadujące budynki i wznosi się gmach nowy, rozbiierając równocześnie stare mury. Oczywiście czyni się to tylko wówczas, jeżeli zachodzi potrzeba liczenia się z piędzmi.

Urząd Wojewódzki podaje do wiadomości, że w dniu 17 stycznia r. nowo-mianowany wojewoda poznański Artur Maruszewski objął urządowanie. Przedstawiciele organizacji i instytucji Pan Wojewoda przyjmować będzie w dniach od 21 do 24 bm. w godzinach od 11 do 13 Zgłaszać się należy w sekretarjacie wojewody celem ustalenia dokładnego terminu przyjęcia.

Nominacja dr. Konopińskiego na profesora. Dekretem z 19 grudnia ub. r. mianował Pan Prezydent R. P. doc. dr. Tadeusza Konopińskiego z Wielkopolskiej Izby Rolniczej profesorem szczególnej hodowli zwierząt Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie.

Zaszczytna ta nominacja zbiega się równocześnie z powołaniem prof. Konopińskiego na wykłady do Wrocławia. — Fakt zaproszenia prof. Konopińskiego przez zagraniczną, w dodatku niemiecką wyższą uczelnię na wykłady mówi sam za siebie i świadczy nader chlubnie o osobie profesora.

Z POZNAŃSKIEGO Kronika chodziska

Wspólna akcja oświatowa. Z inicjatywy dyrektora Sanatorium w Birul-Białemskim powstał w Chodzieży obywatelski komitet oświatowy, mający na celu połączenie wysiłków szeregu organizacji w dziele szerzenia i pogłębienia oświaty, a temsamem przygotowania tych organizacji do prac obywatelskich. Obywatelski komitet oświatowy urządzić będzie stale wykłady w każdą środę wieczorem w sali hotelu dworcowego. Wykłady będą miały charakter pogadanek z dyskusją. Pierwszy wykład wygłosił p. asesor Stanek o powstaniu wielkopolskim. Poza tem w lecie przewidziane są wycieczki turystyczne, zebrania towarzyskie i t. p. (ki)

Igraszki z życiem. W tych dniach wybrały się z Jeziorka, pow. chodzieski, na stały jeszcze lód dziewczęta Wejkówna, lat 12, i Sznarówna, lat 9. Lekko-myślna ślizgawka skończyła się w pewnej chwili tragicznie, gdyż lód się załamał i dziewczęta wpadły do wody w odległości 50 mtr. od brzegu na głębokości 8 mtr. Na krzyk dziewczynek przybiegli p. Koralewski który z narażeniem własnego życia rzucił się na pomoc. W samą porę udało się p. Koralewskiemu wyratować obydwoje dziewczyny, które były już bezprzytomne. (ki)

Rower w jeziorze. Ostatnio skradziono w Kazimierzów Miłostanowi rower wartości 250 zł. Rower wykryła policja już w 24 godziny po wypadku kradzieży w jeziorze, należącym do folwarku p. R. R. ze Stonek. Sprawcami kradzieży okazali się 20-letni A. S. ze Strzelca i 18-letni A. M. ze Stonek. (ki)

BUDZYN, powiat chodzieski

Z życia Stronnictwa Narodowego. Dnia 13 bm. odbyło się tu zebranie Str. Nar., któremu przewodniczył kol. prezes Jankowski. Na zebranie przybył z Chodzieży z referatem prezes pow. S. N. kol. Moszewski. Interesujący referat o powstaniu wielkopolskim zebrani przyjęli frenetycznymi oklaskami. W wolnych głosach omawiano wynik wyborów do rad gminnych. W powiecie chodzieskim wybory odbędą się 20 bm. Po zatwierdzeniu kilku bieżących spraw organizacyjnych zakończono zebranie pieśnią „Złote słońce”. W zebraniu brało udział około 70 członków i członkiń. (ki)

Dojazd lekarza. Po opuszczeniu Budzyna przez p. dr. Krzywoszyńskiego, który wyprowadził się na stałe do Margonina, przyjeżdżać będzie dwa razy tygodniowo do Budzyna dr. Raczkowski z Rogoźna i przyjmować będzie w niedzielki i wtorki od godz. 5—7 po poł. w mieszkaniu p. dr. Krzywoszyńskiego. (ki)

Kronika gnieźnieńska

WITKOWO

Kradzież węgla. Przed kilku dniami zarząd miejski otrzymał z funduszu bezrobocia dwa wagony węgla, przeznaczonego dla ubogich miasta. W czasie transportu niewykryci złodzieje skradli 30 ctr węgla. Dochodzenia w toku. (wl)

Wybór burmistrza. W sobotę, 12 b. m. odbyło się w sali ratusza posiedzenie rady miejskiej, na którym dokonano ponownego wyboru burmistrza. W tajnym głosowaniu wybrano burmistrem miasta naszego p. inż. Tomasza Kujawskiego, dotychczasowego burmistrza komisarycznego. (wl)

Z sądu. Wyrokiem sądu grodzkiego w Witkowie skazany został na przynę i koszt sądowe kupiec Leonard Sypniewski z Witkowa za posiadanie na składzie cukru pudrowego z domieszka skrobi. Od wyroku tego Sypniewski odwołał się do sądu okręgowego w Gnieźnie. W wyniku przeprowadzonej rozprawy sąd okręgowy uwolnił Sypniewskiego od winy i kary. — W piątek, 11 bm. przed sądem grodzkim toczyła się rozprawa prawnicza przeciwko S. Stachowskiemu i Cz. Pilarskiemu z Witkowa, oskarżonym o kradzież czterech kóz. W wyniku przeprowadzonej rozprawy prokurator domagał się surowego wymiaru kary. Oskarżony Stachowski skazany został na rok więzienia, a Pilarski na 8 mies. więzienia. (wl)

OD SOBOTY, 19 STYCZNIA br.

APOLLO
SEANSE 5—7—9

JOAN CRAWFORD
CLARK GABLE
w frapującym współczesnym romansie

UWODZICIELKA
Pełen ekspresji film z życia wielkiego miata

METROPOLIS
Seanse 4,30 — 6,30 — 8,30

Reżyserji genialnego
W. S. VAN DYK 'A
wielka komedia sensacyjna

POŚCIG ZA CIENIEM
(CHUDY CZŁOWIEK)
WILLIAM POWELL — MYRNA LOY
Niesamowitość i groza — Śmiech do łez

DZIS W PIĄTEK poraz ostatni w **APOLLO — TERAŻ I ZAWSZE**
w **METROPOLIS — MIŁOŚĆ DLA POCZĄTKUJĄCYCH**

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1,60—1,80 zł; jabłek 0,70—1,20 zł; orzechów włoskich 2,40—2,60 zł; 1 kg. orzechów łaskowych 2,60—3,50 zł; 1 kg. pomarańczę 1,50 zł.

Targ bardzo ożywiony. (hu)

Malwersacja byłych urzędników kolejowych. W dniu wczorajszym stanął przed sądem okręgowym w Poznaniu Edward Braun, b. urzędnik kolejowy na stacji w Golańczy, oskarżony o przywłaszczenie sobie z kasy kolejowej 100 zł, które zużył na własne potrzeby. Przewód sądowy wykażal że w dniu 4. 9. 32 r. oskarżony, zastępujący wówczas kasjera tej stacji, przyjął do przesyłki wagon maki, zafrachtowany do stacji Danzig - Neufahrwasser na obszarze W. M. Gdańska. Za przewóz ładunku firma wysyłająca wpłaciła 289,20 zł, które Braun zainkasował, lecz w księgach wkkazał wpływ 189,20 zł, przywłaszczając sobie 100 zł.

Oskarżony do winy się nie przyznał, twierdząc, że różnica między sumą wykazaną we frachtie, a zainkasowaną, wynika z jego omyłki. Twierdzenie to jednak obalili zeznania świadków: Mieczysława Leśko, któremu oskarżony przyznał się do zdefraudowania 100 zł — i Kazimierza Reichera, który przeprowadził kontrolę ksiąg kasowych na stacji w Golańczy. — Wysłuchawszy przemówienia prokuratora — sąd skazał Edwarda Brauna na 6 miesięcy więzienia. (K)

W następnej rozprawie na ławie oskarżonych zasiadł również były urzęd-

nik kolejowy F. W., oskarżony o to, że w czasie od 15. 5. 32 r. do końca czerwca 1932 r., pracując jako urzędnik w warsztatach kolejowych w Poznaniu, wydawał osobom nieuprawnionym bilety bezpłatne, wypisując na grzbietach talonów, przedstawianych w dyrekcji, bądź nazwiska fikcyjne, bądź też prawdziwe, jednak osób, które same biletów tych nie otrzymały.

Oskarżony do winy się nie przyznał, twierdząc, że w okresie jego urzędowania, kiedy zastępował urlopowaną kierowniczkę tego działu Ratajską, był wielki nawal pracy, tak, że do wydawania biletów bezpłatnych miał kilka niewykwalifikowanych pomocników. Ci nie wypełniali z pospiechu grzbietów talonów biletowych i oskarżony musiał je potem z konieczności wypełniać dowolnymi nazwiskami, aby zachować pozor, że wszystko jest w porządku. Bilety same wydawane jednak były osobom do tego uprawnionym.

Oskarżony nie umiał jednak oczyścić się z zarzutu przesłania swej znajomej p. R. z Królewskiej Huty legitymacji kolejowej, opiewającej na nazwisko żony pracownika kolejowego, na podstawie której miała p. R. uzyskać bilet darmowy, celem przyjazdu do Poznania. Po wysłuchaniu zeznań świadków: Feliksa Brumera, Ludwika Ratajskiej i p. R. oraz wniosków prokuratora i obrońcy, sąd uznał oskarżonego winnym i skazał go na 8 mies. więzienia. (K)

Kradzieże. W ubiegłym tygodniu skradziono z mieszkania bezrobotnego Jana Pawłowskiego w Witkowie 90 zł gotówki. Sprawcami kradzieży okazali się młodociani 10-letni syn Pawłowskiego i kuzyn jego, 12-letni Kazimierz Werski, którzy skradzione pieniądze stracili na rozmaite lakocie itp. — Krawcowi Szademu z Witkowa jacyś nieznani osobnicy skradli z mieszkania głowę od nowej maszyny krawieckiej, którą niedawno nabył za sumę 300 zł. Po złodziejach wszelki ślad zaginął (wl.)

Z urzędu stanu cywilnego. W księgach urzędu stanu cywilnego zanotowano w r. 1934 — 219 urodzeń, 123 zgony i 75 ślubów. (wl.)

Kronika kępińska

Z sali sądowej. Sąd okręgowy w Ostrowie na sesji wyjazdowej w Kępnie skazał m in. Bronisława Sroczyńskiego i Trzęsickiego z Trzebieńna za przechowywanie aparatu do pedzenia spirytusu na dwa tygodnie aresztu i po 50 zł grzywny. — Franciszka Tokarskiego z Emiljanowa skazano za przerobiecie dokumentu na 7 miesięcy więzienia. — Dr. Wernera Metzka, zbożowca z Kępna, skazano za przemyt z Niemiec do Polski na łączną karę 953,35 zł. Straż graniczna skonfiskowała u dr. Metzka dwa futra damskie które prawdopodobnie pochodzą z Niemiec i nie były oclone. (wb)

Nowy oddział O. S. P. W Biadaskach odbyło się konstytucyjne zebranie pod przewodnictwem naczelnika rejonu p. Jana Mrówki z Opatowa, na którym utworzono nowy oddział ochotniczej straży pożarnej. Do zarządu wybrano: St. Paczyńskiego — prezesem, R. Piesiurę — naczelnikiem, R. Jaczyńskiego — zastępcą, Cz. Ogorzelskiego — sekretarzem, Pawła Giela — skarbnikiem, Jana Chełkę — gospodarzem, Szczepana Mosia i M. Kosińskiego ławnikami. (wb)

Postrzelony na kradzieży drzewa. W lesie maj. Łaski w pobliżu wsi Joanki napotkał leśnik p. Antoni Dachowski niejakiego Wacława Olesia z Janki na kradzieży drzewa. W czasie pościgu leśniczy oddał do Olesia strzał, raniąc go w prawe i lewe udo oraz łokieć. Rannego opatrzył p. dr. Marszałek z Kępna. Dochodzenia prowadzi policja. (wb)

Kronika mogileńska

Pożar. W Kruszy Zamkowej powstał onegdaj w domu robotników pożar, który strawił część dachu. Straty wyniosły około tysiąc złotych. Pożar powstał wskutek wadliwej konstrukcji komina. (mm)

Krwawe skutki kłótni. W dniu 15 bm. w barace miejskiej w Stawiskach pokłóciły się dwie kobiety - sąsiadki, Fanfarowa i Jabłkówna. Powracając z obiadem Jabłkównę pobił w bestjalcki sposób mąż Fanfarowej. Wypadkiem zajęła się policja. (mm)

Z walnych zebrań Młodzieży Katolickiej. W ub. niedzielę odbyły się tu walne zebrania Kat. Stow. Młodz. żeńskiej i męskiej. Zebraniu K. S. M. Z. przewodniczył ks. prob. Brodowski. Po udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi, wygłosili ks. prob. Grodowski oraz p. radca J. Trzciniński piękne przemówienie, poczem przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Nowy zarząd K. S. M. Z. tworzą Strękówna — prezeska, Owczarkówna — zast., Kosmowska — sekretarka, Wesolowska — skarbniczka, Napieralska — bibliotekarka i Balcerowiczówna — naczelniczka. — Z kolei odbyło się walne zebranie K. S. M. M., które zgalił prezes dh. Balcerowicz. Walnemu zebraniu przewodniczył ks. asystent Kubicki. Po wysłuchaniu sprawozdań udzielono zarządowi absolutorjum. Stowarzyszenie liczy 55 członków. W skład nowego zarządu wchodzi: Balcerowicz — prezes, Mularczyk — zast., Nawrocki — sekretarz, Walkowski — skarbnik, Bukowski — naczelnik, Dominiczak — chorąży. Na zakończenie treściwe przemówienie wygłosił ks. Kubicki, wzywając zebranych do dalszej wytrwałej pracy pod znakiem krzyża i orła. (mm)

STRZELNO

Z koła podoficerów rezerwy. Ostatnio odbyło się tu walne zebranie Koła podoficerów rezerwy, któremu przewodniczył kmdt. okr. Sznajder z Torunia. Sprawozdania zarządu wykazały intensywną pracę w okresie sprawozdawczym. Koło liczy 64 członków. Po dyskusji udzielono zarządowi absolutorjum. Nowy zarząd Koła tworzą pp. Roloff — prezes, Paternoga — zast., Domagalski — sekretarz, Szware — skarbnik, Michalak — komendant. (sc)

Zmiana biura. Posterunek policji państwowej przeniósł swoje biuro do gmachu b. urzędu skarbowego przy ul. Miradzkiej. (sc)

Jarmarki. Jarmarki ogólne na konie i bydło odbywać się będą w Strzelnie co miesiąc. Przyczyni się to niewątpliwie do ożywienia handlu, który ostatnio zaczął już zamierać. Pierwszy jarmark odbył się 8 bm. Z powodu silnego mrozu spód byłaby był mały. Nie przybyli również zamieścowi handlarze. (sc)

Osobiste. Obowiązki lekarza miejskiego oraz kierownictwo miejskiej stacji sanitarnej objął p. dr. Alfred Fiebig. — Ks. prał. Czechowski wyjechał na kilkutygodniową kurację zdrowotną do Krynicy. Zastępstwo sprawuje ks. Niziołkiewicz. (sc)

W obronie czci żony zamordował teścia

Zabójcę skazano na półtora roku więzienia

Starogard (sw). Sąd okręgowy w składzie wzmocnionym rozpatrywał sprawę tragedii rodzinnej, jaka się wydarzyła w małej spokojnej wiosce Markocin, pod Starogardem. Na ławie oskarżonych zasiadł piekarz Leon Kropidłowski, lat 25, oskarżony o zbrodnie zabójstwa.

Na początku ubiegłego roku ożenił się Kropidłowski z Anną Szumałówną. Wkrótce wybuchły niesnaski między oskarżonym a jego teściem, również na tle majątkowym. Tarcia na tle majątkowym ustały wkrótce, a mimo to stosunki między teściem a zięciem pogarszały się z dnia na dzień. Po pewnym czasie krążyć zaczęły plotki, że Szumałówna miała już swego czasu dziecko nieślubne i że ojcem tego dziecka miał być jej własny ojciec. Nieszczęśliwy małżonek zaczął się dowiadywać na wszystkie strony, jednakże bez rezultatu.

Pewnego dnia, przyszedłszy do domu, zastał żonę zapłakaną. W rozmowie dowiedział się, że teść namawiał swą córkę do czynów niemoralnych. W domu wybuchła tragedia. Między teściem a zięciem doszło do ostrej utarczki słownej. Kropidłowski chwycił widły i dwukrotnie ugodził nimi Szumał. Kiedy teść leżał na podłodze w kuchni, wzburzony zięć dobył sztucera i oddał jeszcze dwa strzały, trafiając w głowę. Wkrótce nastąpiła śmierć.

Kropidłowski doniósł o wszystkim policji. Zabójcę aresztowano, a sprawę przekazano sądowi.

W czasie rozprawy świadkowie zeznali, że zastrzelony był zawodowym kłusownikiem, prowadził się niemoralnie i wogóle cieszył się złą opinią. Sąd, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności łagodzące, skazał Kropidłowskiego na półtora roku więzienia zaliczeniem aresztu śledczego. Resztę kary zawieszono mu na lat pięć.

Bóbr w borach tucholskich

Rzadki na Pomorzu wynik polowania

Tuchola, 17. 1. Kiedy przed kilkudziesięciu laty jeszcze napotymano tu i ówdzie w borach tucholskich siedziby bobra, które szczególnie gniez-

Przedstawienie amatorskie. Strzeleńskie Koło włościanek urzędu w dniu 22 bm. w sali p. Szeffsa doroczny występ zimowy, połączony z przedstawieniem amatorskim. (sc)

Stan zdrowia ks. infuł. Kłosa

Jak się dowiadujemy (godz. 13,30), w stanie choroby ks. infułata Kłosa nastąpiła znaczna poprawa. Ks. infułat Kłos czuje się dobrze; zagrażające zdrowiu wybitnego kapłana niebezpieczeństwo minęło.

dziły się w dolinie Wdy i Brdy, to obecnie spotkanie zwierzyny tego rodzaju na Pomorzu należy do niebywalej sensacji, nie tylko w kołach myśliwych, lecz i mieszkańców naszej puszczy tucholskiej, w której to w ostatnich latach kultura posunęła się do każdego zakątka.

Do szczęśliwców swego rodzaju należy leśnik p. Nowakowski w Kamienicy, który obchodząc w tych dniach swój rewir spotkał się niespodziewanie z niespotykanym sobie zwierzem, do którego oddał strzał. Przekonał się, że ubił bobra.

Trudno sobie wytłumaczyć w jaki sposób ów zwierz osobliwy znalazł się w lasach pod Kamienicą, gdzie padł ofiarą leśnika. Czy strzał nie był zbyt pochopny?! (št)

Przez Poznań do Monte Carlo

Automobilklub Wielkopolski komunikuje, że w nocy z dnia 20 na 21 (z niedzieli na poniedziałek) od godz. 24 do 8 rano przejeżdżać będą przez Poznań uczestnicy XIV Międzynarodowego rajdu do Monte Carlo (Rallye Automobile Tallin—Monte Carlo) w liczbie 20 samochodów.

Udział biorą: Nr. 11. Bakker Schut-Mutsaerts na Fordzie, nr. 18 J. Lamge na Wandererze, nr. 28 O. J. Salevaara na Chevrolocie, nr. 30 L. Western Doll na Fordzie, nr. 31 G. H. Wrede na Fordzie, nr. 38 O. Enholm na Chevrolocie, nr. 63 Cte P. de Hemptinne — J. Lamarche na Buicku, nr. 64 A. M. Accarie — R. Gregoire na Renaultcie, nr. 70 R. Guyot na Renaultcie, nr. 81 G. Descollas na Bugatti, nr. 82 B. Jacobsen — E. Kansky na Amilcarze, nr. 85 J. de Gavarde R. Biolay na Amilcarze, nr. 110 Ch. Duruy — A. Bouchez na Renaultcie, nr. 120 Jerzy Nowak na Fordzie, nr. 140 hr. Jerzy Lubieński na Packardzie, nr. 143 K. Soergel na D. K. W., nr. 155 G. Weigert na D. K. W., nr. 160 Ign. Pranas Hiksa na Essex-T., nr. 168 Br. F. L. von Richthofen — R. Tander na B. M. W., nr. 164 W. Keidel na D. K. W.

Trasa przez Poznań prowadzi będzie od Rynku Śródeckiego przez ul. Wielką, Stary Rynek, pl. Wolności, Fredry, Dąbrowskiego. Zaznaczyć należy, że pierwszy raz w tym rajdzie międzynarodowym biorą udział Polacy pp. Nowak i hr. Lubieński.

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu:

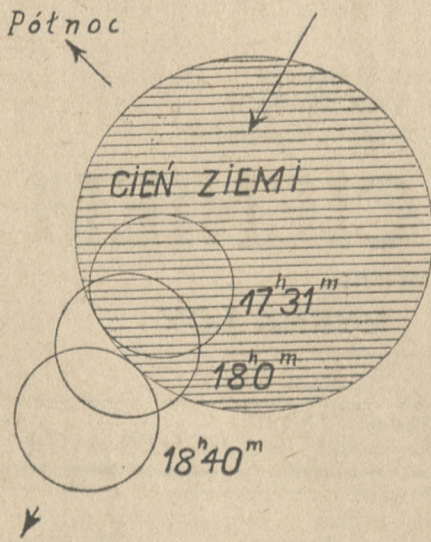
Na biednych „wesołego miasteczka“: Ksawery Przyjemski z córkami zamiast wieńca na trumnę śp. siostry Zofii Giersberg 15 zł; — Tadeuszostwo Przyjemscy zamiast wieńca na trumnę śp. siostry Zofii Giersberg 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 30 zł.

Na ubogich miasta Poznania: Józefostwo Frydrychowiczowie z Chlewisk zamiast wieńca na trumnę śp. Antoniny Kiełczewskiej 15 zł i śp. siostry Zofii Giersberg 15 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 55 zł.

Zaćmienie księżyca w jutrzejszą sobotę

zaobserwujemy w godzinach popołudniowych

Zaćmienie ciał niebieskich jest dla astronoma zjawiskiem, można powiedzieć, codziennym. My, zwykli śmiertelnicy, patrząc się na firmament golem okiem, a najwyżej przez okulary,

Strzałka wskazuje kierunek ruchu

bierzemy tylko udział w zaćmieniach słońca i księżyca i zadawaliśmy się raz lub dwa razy do roku jakimś tam częściciowem zaćmieniem.

księżyca względem cienia ziemi. Tego roku nastąpi siedem zaćmień, z których jednakże u nas widoczne będzie tylko jedno, mianowicie całkowite zaćmienie księżyca, które nastąpi jutro w sobotę.

Powtórzmy sobie krótko w jaki sposób powstaje zaćmienie księżyca.

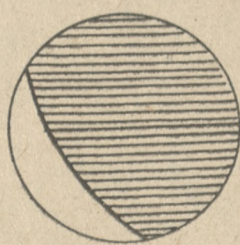
Księżyc, obiegając dokoła ziemi, musi za każdym obrotem przejść między ziemią a słońcem, a następnie na przeciwną stronę, poza ziemię. Wtedy gdy zwrócony jest ku ziemi swoją jasną, oświeconą przez słońce, połówką — mamy pełnię. Od czasu do czasu zdarza się, że księżyc, przesuwał się poza ziemię, znajdując się dokładnie na jednej linii z ziemią i słońcem, że przechodzi właśnie w takiej wysokości, w której ciągnie się sztok cienia kuli ziemskiej. Otóż, gdy księżyc wchodzi w ten cień, światło słońca już nań padać nie może, bo zasłania go ziemia. Traci on swą jasność, którą

ma tylko od słońca, staje się ciemnym, czyli zaćmiewa się.

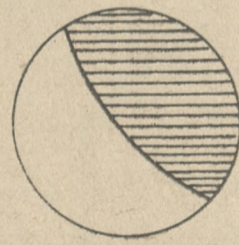
Pogrąża się on lewym bokiem w cień ziemi; ponieważ cień ten jest dosyć szeroki, trzeba księżycowi do przejścia przezeń paru godzin. Potem wysuwa się on lewym bokiem z cienia ziemi, zaraz też pada na niego światło, już błyszczą cieniutki sierp, księżyc zaczyna nam znowu świecić.

Początek całkowitego zaćmienia księżyca nie będzie u nas widoczny, gdyż księżyc zanurza się całkowicie w cień ziemi już o godzinie 16 min. 3, a więc tuż przed wschodem, który nastąpi w Poznaniu o godz. 16 min. 5. Koniec całkowitego zaćmienia przypada na godzinie 17 min. 31. O godzinie 18 min. 41 wyjdzie księżyc całkowicie z cienia ziemi, będzie to koniec zaćmienia.

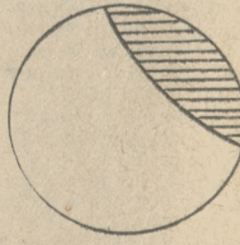
Ktoby chciał obserwować w Poznaniu dokładnie niecodzienne bądźco-bądź zjawisko, temu radzimy wyjść na wschód, poza miasto. Na Górnej Wildzie, na Błoniach Wildeckich, nad Wartą będą dobre punkty obserwacyjne. Będzie godz. 16,05 gdy ukaże się ciemnomiedziana tarcza zaćmionego już księżyca na firmamencie na lewo poniżej Kastora i Polluxa, w miejscu położonym o 35 stopni na północ od wschodniego punktu horyzontu w kie-

17^h 45^m

18^h 0^m

18^h 20^m

Widok księżyca w 3-ech fazach pośrednich (część zakreskowana jest to ustępujący z tarczy cień ziemi).

runku Osiedla przy ul. Warszawskiej. Skutkiem niskiego położenia księżyca nad horyzontem pierwsze fazy zaćmienia nie będą mogły być dobrze obserwowane. Natomiast lepiej widoczny będzie koniec zaćmienia całkowitego. Księżyc poszybuje z wolna, nie wspi-

nając się zbyt nad horyzontem. w kierunku południowym, i nie potrwa długo (godz. 17,31), a zabłyszczą od lewa srebrzysty cieniutki jego sierp (koniec całkowitego zaćmienia). Sunąc dalej na południe, księżyc przybierze znacznie na kształcie i sile światła, a będąc w kierunku na wschód od miasta, mniej więcej w kierunku Mały, ukaże się w całej okazałości swej pełni. Będzie wówczas godz. 18,40. Jeszcze czas jakiś potem da się zauważyć lekkie zmętnienie światła księżycowego, spowodowane przez półcień ziemi, poczem i to zniknie ostatecznie o 19,55.

Mając już te dane, nie trzeba nam będzie ani szkieł, ani wogóle nic więcej, jak tylko jeszcze trochę dobrej pogody, by móc bez obawy obserwować piękne to zjawisko.

Tak, bez obawy! W dawniejszych bowiem czasach bał się zaćmienia nie tylko zwykły lud, ale bali się nawet tacy, co raczej innych powinni byli uspakajać, jak uczeni i profesorowie, którzy przepowiadali światu najniewiarygodniejsze kataklizmy, jak nowy potop świata, zniszczenie kuli ziemskiej przez spalanie i t. p. Ale jeszcze i dziś znajdują się między nami ludzie, którzy powtarzają takie obawy, jakoby zaćmienia słońca lub księżyca były przepowiednią głodu, zarazy, wojny lub innej klęski.

My, którzy wiemy, w jaki sposób powstają zaćmienia, uśmiechamy się na to tylko z politowaniem i odpowia-

damy, że to bajki i że zaćmienia żadnej klęski przepowiadają nie mogą. Zaćmienia co pewien czas muszą się zdarzać na niebie, — któremu zawsze z przyjemnością i zaciekawieniem przyglądać się będziemy. (jt)

31 Loteria Państwowa

(Nieurzędowa i bez gwarancji).

W dwunastym dniu ciągnięcia 4 klasy wygrane padły na numery następujące:

Po 10.000 zł na nr. nr.: 30438 143846.
2.000 zł na nr.: 163165.
Po 1.000 zł na nr. nr.: 54774 67155 71496 75624 76801 80311 84455 98388 160337.

Po 200 zł na numery:

425 958 2301 502 86 745 68 3300 519 4489
566 79 653 86 756 841 5631 6272 92 469 519
7343 98 724 966 8111 240 871 84 961 9377 88
810 40 990 10089 605 11319 608 951 12782 809
13558 654 839 71 14236 359 61 955 15149 249
372 422 16116 34 402 945 17012 286 395 523
18113 280 604 26 19307 602 847 20156 510 752
899 965 21216 302 745 994 11 22007 41 219 49
334 673 859 907 23219 94 523 715 56 925 68
24026 801 25080 477 542 26020 72 132 75 299
711 27093 28111 240 937 29182 431 30244 204
427 874 31396 948 32099 165 541 717 33754
34119 35159 36040 186 269 554 851 37098 172
649.

38011 178 439 662 39381 40610 59 896 41473
931 42843 43112 76 293 604 860 86 44613 45120
93 406 658 62 721 46001 547 623 923 47096 181
86 209 52 92 898 48129 508 49629 81 720 945
50498 943 51337 52290 466 53300 55 454 54022
434 976 55305 653 834 966 56640 73 863 57052
398 72 838 58230 416 546 59761 60802 921 61121
391 720 62159 428 686 841 79 63140 275 323 527
625 64018 785 65364 480 521 684 979 66357 820
67330 39 622 712 68232 304 668 789 69259 72 443
894 70932 5 73194 481 729 74164 75199 594 734
598.

76547 659 811 920 77056 449 744 78160 326
624 723 80070 302 25 758 81272 623 8319 563
794 885 84951 85261 355 524 86319 501 736 824
87214 334 532 616 21 88068 180 85 201 473
89764 90543 825 35 91794 910 92225 93120 255
432 571 80 945 94122 224 95479 595 682 810 43
96491 599 804 74 97120 307 67 428 692 854 73
9212 93113 611 80 855 982 99321 775 100553
101257 472 677 102008 251 325 454 103076 183
420 104824 94 928 105389 779 106082 121 206
63 107192 250 59 831 108397 109525 666 110249
440 786 111006 287 854 112084 169 75 662
113219 871 921.

146678 795 115868 116035 116 327 473 532
819 20 117040 251 490 687 118163 239 627 877
902 119227 346 120188 234 39 55 384 447 585
828 121110 211 362 706 85 122311 123351 540
640 740 124246 94 468 675 833 991 125073 144
839 999 126189 97 578 127128 327 413 63 539 641
708 128176 309 424 835 129380 429 598 130234
709 131584 697 132178 287 595 819 133022 69 94
357 404 703 982 134404 660 135105 136357 410
526 51 842 921 137212 36 420 685 930 139099
690 140118 267 141031 292 772 142102 304 28
625 941 143139 406 693 860 951 144042 551 729
145365 146063 143 575 774 877 147504 834
148206 368 665 813 979 149687 150085 747
151099 105 42 560 629 43.

152 195 778 153260 84 620 69 795 154693
155664 156231 537 752 157140 724 158073 754
835 935 159232 79 93 540 739 827 933 160059 337
46 161327 478 511 37 774 965 62049 329 99 739
842 907 87 163087 555 978 165260 383 166024
274 545 875 167198 367 168669 924 169031 123
83 403 620 791 170814 920 171164 300 768
172129 414 69 763 173495 174994 175240 668
973 176062 187 533 828 999 177030 244 178036
492 556 179084 101.

Wygrane pocieszenia po 50 zł na numery:
487 593 971 74 1521 2332 498 3062 565 4113
5235 580 86 6406 999 7264 600 9151 329 881 967
10545 12105 438 13975 14258 347 15998 19202
402 598 684 815 20434 682 970 21743 898 954
22614 796 23026 236 24001 143 67 25021 672
26198 271 436 595 654 863 27578 855 28530 47
30253 512 856 31912 46 77 92 32064 406 32 701
914 23094 228 766 34863 114 279 914 36276 453
654 780 841 37099 195 341 501 651 978.

35198 39073 263 71 302 40505 42109 236 685
869 43261 45220 512 24 46154 94 963 47188
48339 447 665 727 925 49117 480 502 50649 96
51105 297 463 608 52110 53603 756 55031 113
846 56581 94 57190 606 747 866 58303 591 92242
436 599 60324 76 707 61324 417 974 62328
707 991 63007 64330 526 827 37 66484 684 67163
705 802 63037 122 338 57 69109 690 956 70139
282 949 71400 901 8 72066 124 73118 212 74106
202 748 865 75827.

76995 77698 819 78050 995 79093 125 384 762
80956 81285 557 82208 83416 84130 85174 600
87126 458 865 88010 463 978 89153 440 907
90219 52 497 724 91266 464 92887 93514 97 645
94013 362 95153 96053 229 774 887 97326 401 67
603 822 98004 170 380 99427 100254 891 101701
102026 411 710 104292 982 106446 729 906
107713 108188 619 950 110043 112113 113224
493 988.

114887 115609 116731 117294 118800 119032
439 509 120339 431 873 90 121887 122964 65
123497 869 124496 125108 883 126925 128261 772
996 129390 130763 131299 132383 750 898 133235
730 97 134062 103 290 391 135168 354 589 656
754 136331 875 137121 650 747 138713 139121
69 209 427 140547 652 141067 134 248 657
142213 485 143882 144253 415 27 729 801 65
145180 147677 879 148026 276 95 599 868 149463
150114 737 929 87 151012 383 627.

152644 750 153433 721 155171 327 629 863
156072 96 358 477 859 157543 671 733 158746
159175 160224 844 161376 162066 728 163559
781 846 164373 653 95 165271 477 552 84 167756
168017 353 577 707 903 169994 170189 171176
243 665 172220 504 9 991 173187 668 174191 609
175127 859 963 176733 177100 39 332 668 179026
248 624.

CIĄNIENIE DRUGIE

Wygrane pocieszenia po 50 zł na numery:
29 264 91 626 846 1212 29 443 838 74 927
2174 280 485 543 964 3005 413 51 777 84 834
4623 32 64 835 915 5038 98 213 313 455 532 671
80 756 856 6263 481 641 43 73 737 7605 159 356
8120 694 9183 475 606 786 10064 299 483 555 961
11091 168 258 512 687 752 12094 234 93 720
13071 84 167 502 814 14414 43 665 987 15530 86
813 25 10082 123 59 362 847 97 17088 287 337
80 642 44 64 18017 446 565 19059 673 20018 163

LOSY DO 1 KLASY

32 LOTERJI są już do nabycia
1/4 = 10 zł w kolekturze szczęcia
Juljana Langera, Poznań
w 31 loterii padły u nas 3 główne
wygrane po 100.000 zł

ng 4667

247 75 98 485 505 675 910 21181 247 578 702 18
63 96 22666 803 23196 98 758 910 24055 57 102
26 3.0 439 656 776 2556 940 26116 483 92 823
27080 82 101 317 88 574 28077 179 243 343 60
860 29021 169 551 803 918 50 67 30246 417 682
813 19 29 31023 118 351 81 32142 202 839 33006
24 156 448 578 34101 514 694 894 916 35011 36
216 93 425 649 74 77 807 97 908 36445 539 646
55 81 839 71 37284 350 439 528 92 787 843 74
908 92.

38157 91 337 432 62 91 553 631 828 937 39135
93 604 56 60 705 808 970 40064 66 81 259 60 379
619 732 818 41106 15 70 261 808 966 42148 553
786 92 923 43078 92 118 525 658 807 73 87 44078
89 622 364 72 417 32 751 93 45105 8 230 70 396
509 264 77 782 46107 221 463 534 95 47354 464
627 48086 348 602 49040 112 345 535 752 50075
147 440 515 681 51109 78 423 73 718 58 839 928
52544 985 53223 81 304 451 902 54227 488 530
44 84 756 836 55160 522 74 795 952 56111 84 86
273 385 709 57008 38 68 104 234 331 574 701
826 973 58558 692 782 951 59060 196 98 371 444
578 743 60148 211 29 368 405 8 973 61733 918
62077 203 415 527 672 778 62059 132 731 866
64077 942 65025 757 66094 281 473 551 67055
328 624 784 68161 215 68 307 25 695 896 961
69022 15 153 375 918 70072 84 204 72 400 704
63 820 98 900 17 56 71149 671 82 760 73296 564
902 74312 402 790 944 75091 239 741 47 845
911 77.

76004 249 57 305 54 530 31 963 85 77118 870
74 78336 56 478 661 997 79111 242 406 25 910
80061 236 361 622 742 855 61 83 89 81215 796
82004 162 420 23 501 70 706 981 83199 213 44
661 79 841 57 61 911 52 84102 399 562 675 718
85103 308 54 89 451 91 655 792 852 96 98 86061
166 235 877 87205 338 59 537 88737 73 94 801
938 61 89165 941 90069 103 432 503 27 804 50
91093 251 692 859 92024 212 99 599 93026 256
700 909 12 55 94137 324 415 521 651 99 800
931 82 95084 402 74 677 78 884 94 96067 200
777 96 922 97626 48 902 20 67 98196 356 823
99086 434 524 730 71 985 100174 535 967 101231
95 747 102013 132 228 75 465 676 711 103047
258 90 344 84 735 43 104553 716 91 105104 681
824 106229 322 38 43 59 408 616 727 823 949
107278 367 479 555 617 27 871 108238 41 98 460
62 584 731 60 73 870 109097 521 634 868 960
110889 11211 112030 386 510 43 684 113025
358 456 536 48 980.

114028 58 401 509 940 115024 338 542 657
91 862 901 116291 311 90 445 666 741 915
117181 406 608 56 118004 69 264 325 526 66 603
54 734 834 39 119027 641 820 88 962 120270 99
571 650 76 738 121029 215 849 97 122012 182
233 63 341 51 627 700 54 821 982 123033 45 90
154 343 61 756 835 124098 149 58 379 415 534

72 125599 787 126033 91 349 493 127306 73 444
97 632 56 128083 106 442 129125 409 623 55 949
71 130261 67 736 927 131258 305 466 507 34
132021 65 392 517 717 943 133333 455 134179
225 314 79 505 60 135005 26 39 75 165 476 747
822 946 136136 367 555 709 47 831 77 914 97
137232 639 903 33 95 138425 656 80 838 946 58
139076 212 571 662 75 65 77 919 47 52 140511
683 84 705 803 73 141008 25 48 404 39 507
142049 522 690 702 143292 742 82+ 930 144077
89 263 767 145370 569 146069 248 352 95 631
64 750 888 988 147070 77 208 331 506 705 801
148046 67 91 105 203 91 423 534 659 748 829
912 149374 815 24 971 150140 47 323 535 861
151769 804.

152712 153322 51 929 154129 219 560 893
153434 543 77 648 877 997 156390 508 85 825
157752 62 982 158326 497 647 904 159061 206
341 642 865 990 160039 130 356 583 723 42
161037 128 49 329 590 801 162062 454 526 703
16 905 163077 371 510 84 602 64 93 164340 55
60 490 532 601 705 94 915 20 90 165007 15 57
504 708 166014 43 471 684 782 845 167478 711
942 168605 169119 61 718 987 170023 64 160
207 308 400 503 903 171000 212 524 716 884 931
78 172508 716 855 173028 29 291 419 652 791
862 174480 979 175130 223 395 407 56 70 762
917 38 88 176095 393 465 66 177101 36 265 79
419 508 63 178604 959 179122 270 655 804.

CIĄNIENIE TRZECIE

Wygrane Pocieszenia po 50 zł na Nr:
194 385 887 1045 208 762 2093 125 54 76 783
988 3203 20 339 608 713 51 854 910 4091 260
581 948 5227 664 975 6919 845 7203 553 607 915
59 8117 375 9096 271 427 87 824 29 10061 141
693 830 902 1188 556 886 922 12364 95 485 94
715 96 13197 373 817 14241 613 49 755 914 78
15041 88 399 671 6222 710 813 903 17358 60
413 584 849 925 18409 691 774 853 19006 637
706 907 19 48 20110 91 297 397 438 61 543 92
645 800 81 984 21225 311 14 437 39 837 22071
120 39 397 627 23087 327 58 647 813 24147 204
91 94 333 455 619 887 25222 553 659 837 905
26130 472 500 47 709 27318 80 470 758 71 79
845 918 28087 115 307 466 854 29060 362 508
766 982 30268 498 629 722 864 31090 344 437
32144 59 210 26 317 624 70 83710 14 942 34444

240 52 98 35477 638 522 36029 135 301 27 407
72 546 78 773 92 37157 237 390 408 519 678 95
784 880.

38206 89 375 740 949 39021 230 82 99 377
442 565 738 74 908 17 40100 304 956 41152 62
326 410 590 859 42143 65 238 455 626 704 907
932 93 43099 326 39 483 581 764 44392 538 614
876 45078 215 452 589 802 42 922 46065 256
92 689 71 24 92 47049 129 986 48078 188 91 200
35 340 96 441 723 49160 648 50148 275 393 852
51120 245 323 433 601 56 716 93 860 62 983 99
52227 33 38 486 871 53752 54122 220 48 63 575
632 33 825 55040 2 1 91 435 527 673 721 54 892
56295 321 655 700 16 866 57043 400 599 888
991 58112 22 317 535 63 791 904 59069 326 91
476 818 21 24 27 92775 508 60 613 14 31 956
61268 389 442 602 6 879 62482 680 63023 90
100 26 73 336 596 812 64614 33 85 724 35 39
898 388 65073 122 522 75 652 862 66078 271
630 819 904 67318 91 661 706 897 68148 287
542 732 59 890 69125 213 53 320 492 580 70397
677 775 71609 957 72015 50 56 169 78143 57
405 570 74230 72 344 611 874 994 75169 394
515 715.

76043 129 48 274 455 72 549 776 820 77249
309 17 668 927 78312 18 686 79197 328 92 618
80263 427 753 950 96 97 81014 24 257 679 82276
301 493 669 72 987 88 84044 289 353 595 782
811 85036 277 353 512 609 86379 85 719 819
971 87075 164 497 821 88080 149 410 922 89053
10 205 78 360 508 44 7. 71 46 70 822

Z ESTRADY

VII koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim. — Solista dyr. Zdzisław Jahnka (skrzypce); dyrygent dr. Zygmunt Latoszewski.

Po krótkiej przerwie odżyły znów czwartkowe koncerty symfoniczne, aby odświeżyć i zasilić nowymi prądami atmosferę muzyczną naszego miasta. Trudno bowiem zaprzeczyć, że w bieżącym sezonie ruch koncertowy znacznie osłabł i że niemal jedynym aktywnym ośrodkiem muzycznym pozostał Teatr Wielki. W związku z tem nasuwa się pytanie, czy rzeczywiście zainteresowanie naszej publiczności koncertami solowymi, chórowymi lub kameralnymi jest tak małe, że nie oplaca się organizacja tych imprez? Wydaje się to mało prawdopodobne i nie wątpimy, że uruchomienie energicznego biura koncertowego, któreby zajęło się systematyczną organizacją koncertów, mogłoby dać zadowalające wyniki.

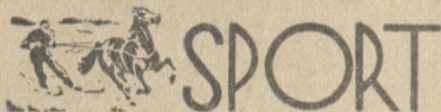
Ostatni koncert skupił, jak zazwyczaj, poważny zastęp przyjaciół muzyki symfonicznej, do czego przyczynił się też niemało interesujący program, choć złożony z utworów już u nas grywanych. Poza symfonią Brahmsa, dużą atrakcją był zwłaszcza koncert skrzypcowy Szymanowskiego (pełen wspaniałych efektów instrumentacyjnych), którego wykonaniem prawdziwie popisał się solista wieczoru dyr. Jahnke. Trzeba przytem zauważyć, że pierwszy ten koncert autora „Harnasiów” uchodzi za jeden z najtrudniejszych w literaturze skrzypcowej; wykonany z doskonałą znajomością instrumentu i wyzyskaniem jego możliwości, dostępny jest wszakże tylko skrzypkom wysokiej klasy.

Dyr. Jahnke wy dobył z niego dużo ekspresji i gra jego odznaczała się nie tylko nieskazitelną czystością dźwięku, ale także subtelnością frazowania i umiejętnością w wydobywaniu efektów kolorystycznych. Sukces, jaki artysta odniósł, jest tembardziej godny podkreślenia, że dyr. Jahnke nader rzadko występuje jako wykonawca muzyki współczesnej, ograniczając zwykle programy swych koncertów do literatury klasycznej lub romantycznej. Szkoda, że nie usłyszeliśmy bisów, które przecież są przewidziane nawet przy transmisjach koncertu przez radio (jak wczoraj).

Orkiestrę prowadził dr. Latoszewski z całym zrozumieniem i opanowaniem trudnej partytury Szymanowskiego. Natomiast z wykonania symfonii Brahmsa można wnioskować, że niewiele prób dla niej pozostało. Mimo wielu trafnych intencji kapelmistrza, nie wszystko udało się tak zrealizować, jak tego wymaga dzieło (np. w I części należałoby plastyczniej uwidoczniać ważniejsze grupy tematów). Jedną z najlepszych pod względem artystycznego ujęcia była część druga tej symfonii, a do naj-

mocniejszych punktów programu zaliczyć trzeba „Weltawe” Smetany, którego wykonanie przyniosło dr. Latoszewskiemu poważny i zasłużony sukces.

Dr. Z. SITOWSKI.

Hokej na lodzie

Dzisiaj finały. Po wczorajszych pełnych emocjach rozgrywkach eliminacyjnych, dzisiaj odbędą się finały. O godz. 19 grają o 3 i 4 miejsce „YMCA” i „Czarni”, a o godz. 20 „AZS” i „Warta”. „YMCA” jest rewelacją tegorocznego sezonu, bowiem po porażce zadanej „Warcie” w rozgrywkach o mistrzostwo okręgu, wczoraj o włos nie pokonała „AZS”. Wieczna rywalizacja „AZS” i „Warty” w tutejszym okręgu powinna być dostateczną rekwizytą, że dzisiaj ze spotkania tych drużyn obfitować będzie w emocjonujące momenty. (kom)

Pięściarstwo

Skład reprezentacji węgierskiej, przedstawiać się będzie prawdopodobnie następująco (od wagi muszej do ciężkiej): Szanto, Kubinyi (rez. Lovas), Frigues, Mandi, Harangi, Varga, Sziget i Szabo. Większość tych pięściarzy jest znana. Z drużyną ma przyjechać p. Kankowsky. PZB zamierza omówić z nim sprawę powtórzenia meczu z Czechosłowacją, co do której związek jeszcze niema żadnych oficjalnych danych z F. I. B. A.

Reprezentacja Węgier rozegrała dotychczas 59 meczów, z których zwyciężyła 39, 9 było nierozstrzygniętych, a 11 przegranych. Stosunek punktów jest dodatni i wynosi 567:368. Z pięciu spotkań z Polską, Węgry wygrały trzy, raz remisowały i jeden przegrały. Stosunek punktów jest 47:33. Poza tem reprezentacja węgierska walczyła pod firmą miasta Budapesztu 34 razy, z czego wygrała 25 spotkań, 7 remisowała i 2 skończyły się porażką. Stosunek punktów Budapesztu wynosi 342:196.

Kapitan sportowy PZB p. Cendrowski z Warszawy będzie obecny na meczu „Warta” i „Makkabi” celem zorientowania się co do formy zawodników. Będzie on również obecny na spotkaniu z Węgrami.

Sekundantem drużyny polskiej w meczu z Węgrami będzie p. Sztamm.

Poznański Apollo zakochany w 12 Wiedenkach

czyli miły początek i smutny koniec donżuanu.

Wiedeń technicznie dziwnym urokiem, a znanem jest, że Wiedniaki są najmilszymi istotami pod słońcem. Aczkolwiek wiedział o tej dewizie znany donżuan poznański p. Tymofeusz K. sadził, że on potrafi oprzeć się powabnym i rasowym Wiedniakom, które koncertują codziennie pod batutą słynnej Almy Rosé w nowym programie Music-Hallu Staniewskich, który wywołał na premierze podziw u heznie zebranej publiczności.

Sam widziałem jak wszyscy mężowie przybywający w towarzystwie nadobnych małżonek na przedstawieniu znosili formalnie katusze, albo

Audycji radiowej meczu Węgry i Polska prawdopodobnie nie będzie. PZB nie chce się zgodzić na transmisję w obawie przed zmniejszeniem frekwencji meczu.

Starania PZB o trenera zagranicznego dobiegają końca. Zwrócono się do niemieckiego i angielskiego związku o podanie kandydatów. Dotychczas otrzymano propozycje od Martina Biewalda, Nispla i od amerykańskiego Niemca Billi Smitha. Najpoważniej jest brana w rachubę ostatnia kandydatura. Smith był od 1911 r. trenerem już w Ameryce, a od 1917 r. pracuje zawodowo w tym zakresie. Ostatnio prowadził kurs trenerów w Rzeszy i brano go poważnie w rachubę jako trenera niemieckiej drużyny olimpijskiej. Liczy 41 lat, jest zwoleńnikiem t. zw. pięściarzy - techników. Czas pobytu trenera w Polsce uzależniony będzie od pomocy PUF i o ile będzie ona wystarczająca, to zostanie aż do olimpiady. Zasadniczo będzie specjalnie pracował tylko z najlepszymi zawodnikami w czolowych okręgach, a więc w Poznaniu, Warszawie, Łodzi i ew. na Śląsku. Równocześnie prowadziłby treningi dla instruktorów, przyczem przewidziane jest urządzenie kursu trenerskiego w lipcu br. pod jego kierownictwem. Na kurs przyjętych będzie po dwóch do trzech instruktorów z każdego okręgu.

Udział Polski w czwórmeczu organizowanym w sierpniu przez Belgję nie jest jeszcze zdecydowany. Zależy on jest od przyjazdu trenera i urządzenia obozu treningowego w lipcu. Wtedy start w Brukseli byłby niejako egzaminem dla trenera. (wz)

Reprezentacja Warszawy. Warsz. Okr. Zw. Bok. ustalili definitywnie reprezentacyjny skład na niedzielny mecz ze Śląskiem. Skład ten w kolejności wag przedstawia się następująco: Czortek, Rotholz, Malecki, Fabisiak, Seweryniak, Pilnik, Doro i Dziewulski. Kozłowski złamał rękę. (PAT)

Piłka nożna

Walne zebranie ligi odbędzie się w sobotę i niedzielę, 19 i 20 bm. Z ciekawszych wniosków, zgłoszonych na zebranie, notujemy: wniosek „Podgórze” o unieważnienie powtórnego meczu „Warszawianka” z „L. K. S.” w Łodzi, oraz „Warszawianki”, aby liga składała się z 11 klubów. (PAT)

Najdziwniejszy okręt

Z powodu niedawnego opuszczenia na wodę na rzece Clyde w Glasgowie, największego parowca oceanicznego, prasa angielska przypomina ciekawsze epizody ze słynnej stoczni glosgowskiej. Najważniejszym faktem historycznym stoczni

było opuszczenie na wodę w czerwcu 1812 roku parowca Henryka Bell „Comet”, pierwszego na świecie parowca, który miał odbywać podróże merskie w celach handlowych. Najdziwniejszym zaś okrętem, zbudowanym w stoczniach glosgowskich, mianowicie w stoczni Fairfielda, był jacht „Livadia”, przeznaczony dla cara Aleksandra II, a spuszczony na wodę 7 lipca 1880 roku. Jacht ten, pomysłu admirała Popowa, miał kształt filizanki na spodku, a długość jego nie sięgała nawet podwójnej szerokości tego dziwaka, mierzącej 153 stopy. Koszt jego wyniósł 300.000 funtów szterlingów, t. j. około 3 milionów ówczesnych rubli złotych. W spodniej części jachtu, daleko szerszej niż górna, mieściły się maszyny i lokale załogi, w górnej zaś, apartamenty carskie. Górna połowa jachtu oddzielała od dolnej około 40 komórek hermetycznych, wysokości 15 stóp, mających zapobiec zatonięciu jachtu, posiadającego 3 śruby oraz 3 kominy, umieszczone blisko rufy i mogącego rozwinąć szybkość do 16 węzłów. Ale car Aleksander II nigdy nie wstąpił na pokład „Livadii”, jak wiadomo bowiem w marcu 1881 roku zginął od bomby zamachowców. Dziwny jacht niedługo przetrwał swego właściciela, gdyż utrzymanie tego pomysłu rosyjskiego admirała okazało się tak kosztowne, że „Livadię” rozebrano wkrótce po śmierci cara. S. F.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

- **B. U.** Obligacje Pańskie nie wygrały. (K)
- **P. Napierała, Nowina.** Równowartość 6000 mkp. z lutego 1920 r. wynosi 258 zł. Przeciwno opornemu dłużnikowi należy wystąpić sądowo. (K)
- **P. Gratkowski.** W sprawie tej nie mogliśmy się niczego dowiedzieć. (K)
- **Hurt Polski.** Wiadomość podaliśmy za pewną agencją prasową. Dotąd nie otrzymaliśmy szczegółów. (K)
- **Olek Poznań.** Chyba omyłka. W kodeksie postępowania cywilnego niema artykułu takiego. Radzimy wyjaśnić w Izbie Skarbowej. (K)
- **W. M.** Radzimy okazać urzędowi kwity. (K)
- **Starośka.** Zawiniło biuro adwokata. (K)
- **P. Binkowski.** Podatek nie należy się. (OK)
- **R. W. D. 9.** Naszym zdaniem zobowiązanie dostarczania prądu jest nadal ważne. (K)
- **Gross - Gandern.** Sprawę załatwić można przez Konsulat Polski w Berlinie, Kurfürstenstrasse 137. Koszta jednak będą. (K)
- **X. F., Trzcinka.** Jeżeli była wyrażona zgoda na prace dodatkowe, należność za nie jest również płatną w umówionym terminie. (K)
- **Spółdzielnia Budowlana.** W czasopiśmie p. t. „Orzecznictwo Sądów Polskich”, numer za listopad 1934. (K)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W czwartek, dnia 17 stycznia 1935 r. zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja ukochana matka, teściowa, nasza najdroższa babcia i ciocia, s. p.

Katarzyna Kowalewska

z domu Wojtkowiak

w 75 roku życia. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w poniedziałek, dnia 21 stycznia 1935 r. o godz. 10 w kościele parafialnym w Kazimierzu, po czym nastąpi ekspozycja zwłok na cmentarz w Kazimierzu.

W głębokim smutku pogrążeni
d 567 **jedyny syn, synowa, wnuki i rodzina.**

Poznań, ul. Słowackiego 8, Kazimierz, pow. Szamotuły.
Zakład pogrzeb. Bracia Nowak. Poznań Plac Nowomiejski 10 tel. 10-46.

Hacele i ocyle
Podkowy i podkwoce
Kowadła i imadła
Narzędzia rzemieślnicze
Osie do wozów
Kufle do węgla
Wagi decymalne
Drut do prasow. słomy
Gwoździe i łączuchy
Śruby i nitki
Wkrętki i zatyczki
Żelazo sztabowe
poleca korzystnie
JAN GIERLING
Skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-43. ng 4644

Kamienica
czteropiętrowa nowa
parku Wilsona
dochód 13.000, cena 95.000 got.
tówka. Kam. i us. Poznań Mar-
szalka Focha 25. zd 46.973

W sobotę, 19 bm. otwieram przy ul. WIELKIEJ 25
Restaurację - Kawiarnię - Śniadnię
„NOWY JORK”

pod nazwą „NOWY JORK”
Swych zoajomych i sympatyków uprzejmie proszę o łask. poparcie. Długoletnie doświadczenie daje mi możność zadowolić najwybredniejsze wymagania swych Szan. Gości.

Z poważaniem
ng 4745 **Marja Niezielińska.**

Wynalazki

Kancelarię moją połączyłem z biurem po s. p.
Dr. M. Kryzanie i urzęduję
w Poznaniu, ul. Krasińskiego 9
Inż. dypl. **F. WINNICKI** Rzecznik patentowy
Pg 2916-2,33 **Telefon 62-1 i 72-22.**

Zaprowadzoną
hurtownię kolonialną
w mieście powiatowym **sorzedam korzystnie** Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego pod zg 10 179

Lokal handlowy
plac Wolności 5, parter, 2 wielkie okna
wystaw., do wynajęcia. Pg 27-3,16

Młyn i Tartak wodny na Pomorzu w dobrym położeniu poszukuje
wspólnika

z kapitałem około 40-50.000 zł. Dogodny zakup zboża na miejscu. Zakup i składowanie P. Z. P. Z. — Bliższe warunki i szczegóły zostaną podane po złączeniu pisemnej oferty. Oferty pod zg 10 206 do Kurjera Poznańskiego.

Przewielebnemu Duchowieństwu, a w szczególności Ks. Prałatowi Wilkansci, Ks. Prałatowi Rankowskiemu, Patronom Towarzystwa „Pielgrzym”, Ks. Dyr. Wołkowskiemu, za serdeczne słowa pociechy, wypowiedziane nad mogiłą i Ks. Tybiszewskiemu, Ks. Prcf. Skórnickiemu, Ks. Dyr. Michałowiczowi, Ks. Prob. Czeszewskiemu, Ks. Prob. Chilomerowi, SS. Elżbietankom, Korpusowi Oficerskiemu, Urzędnikom, Podoficerom 7 Dyonu Taborów i Służby Uzbrojenia, Ognisku Podoficerskiemu, Chórowi Kościelnemu, Tow. Pielgrzym i innym Organizacjom oraz wszystkim, którzy odprowadzili, s. p.

Wawrzyna Podrzyckiego

na miejsce wiecznego spoczynku i złożyli wyrazy współczucia, składa serdeczne

Bóg zapłać!

żona z dziećmi.

zg 10 207

Dzisiaj o godzinie 5,20 rano, zasnął w Bogu, zapatrzony pocięciami Kościoła świętego, jako ofiara znojnego, pełnego cierpienia i ofiarności dla narodu i ojczyzny życia, s. p.
Ludwik Wróbel
Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 23. bm., w Wolsztynie z domu żaloby. dg 751
Powyższe w bólu i smutku donosi
rodzina, zięć i wnuczek.
Wolsztyn, dnia 18 stycznia 1935 r.

Idąc na **BAL** pamiętaj, że powodzenie w tańcu zapewni Ci **DINOL** — plyn od potu
Tg 18

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-camowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,30, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11.15.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. l, w, t, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

Oferty wydajemy tylko za przedłożeniem dowodu

Zdarzają się liczne wypadki, że inzerenci zgłaszają się do ekspedycji naszej po odbiór ofert bez dowodu upoważniającego do ich podejmowania. Oświadczamy wobec tego, że w interesie samych inzerentów oraz dla zasady sztyrowanych ogłoszeń wydajemy oferty oraz udzielamy o nich życzonej informacji tylko za przedłożeniem otrzymanego przy nadaniu ogłoszenia dowodu, upoważniającego do podejmowania ofert.

Przestrzegamy przed zagubieniem tego dowodu, gdyż reklamacyjnie nie uwzględniamy.

Administracja

1. KAMIENICE

Kupię

wieksza wille Poznaniu, ogrodem dogodnym połączeniem środkiem, tramwaj, albo środkiem. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 877

Willa

dwumieszkańcowa, wpłaty 10 000, czteromieszkańcowa wpłaty 30 000 Szwajcarska 14 — 4 od 3—5. zdg 46 881

Kamienica

dochód 9 200, wpłaty 30 000, Małecki, Rybaki 20a. zdg 47 082

Wille

3—4 mieszkańcowa bez podatków i stempli. Warunek: 1 mieszkanie 5 pokojowe wolne z hipoteką amortyzacyjną. Wpłaty do 20 000 w Poznaniu kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 47 104

Willa

dochód 4 600 sprzedam 57 000, wpłaty 20 000, reszta amortyzacja. Kossmann, Fredry 6. zdg 47 102

2. PIENIĄDZ

Wspólnika (czki)

do otworzonych warsztatów samochodowych oraz 40 budujących garaży. Kapitał od 3—10 tysięcy złotych. Łódź, Piotrkowska 200, warsztaty samochodowe, ng 5 016

2 500 — 3 000

poszukuje zabezpieczenie pełnowartościowe. Ewent. współpraca dobra oprocentowanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 992

10 do 15 tys.

zł. pożyczki poszukuje na I hipotekę nowoczesnej kamienicy. Dam 10 do 12 procent. Oferty do Kurjera Pozn. pod dg 747

4. OSOBISTE

Piątek

nie jest dniem radości do obiadu same ości wiec. że głód mi dziś doskwiera ide prosto do

Webera

(Nowa 4). ng 4500

Skradziony

wykaz osobisty wystawiony 7-go czerwca 1929 roku na nazwisko Kómos Franciszek unieważniam zdg 46 904

6. CZENKI

Fryzjerski

starszy pomocnik potrzebny. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 099

7. SPRZEDAŻE

Urządzenia

składowe każdej branży tanio. — Używany Sprzet", Mickiewicza 15. zdg 46 240

Pianino

krzyżowe 600 złotych sprzedam. Kwiatkowski, Pierackiego 14. zdg 46 783

Rower

Marji Magdaeny 1 — 12. zdg 46 715

Również Pan

winiem się przekonać, że materiały na ubrania, płaszcze, najkorzystniej w fabryce konfekcyjnej meskiej Edmund Grzeszkowiak, Stary Rynek 83. Pg 2 072-13.81

Pianina Bettinga

najlepsze wykonania, długoletnia gwarancja, niskie ceny, dogodny warunki już przy wpłacie 300 złotych dostarcza Kwiatkowski, Bronisława Pierackiego 14. zdg 661

Wanna

kąpielowa emalia, Jackowskiego 31 gospodarz. zdg 46 878

Skład

kolonialny, mieszkaniami sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 46 955

Lustro

2,30x0,90 sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 966

Meble

poleca najtaniej
K. Bakoś, Stary Rynek 51
zdg 45 501

Jadalnie

sypialnie, zegar stojący różne meble, sanki konne. Jankowski, Zwierzyniecka 7. zdg 46 949

Underwood

walizkowy tanio. Szkolna 7/8 — 8. zdg 46 918

Waga

uchylona Schember. Szkolna 7/8 — 8. zdg 46 919

Zakład fryzjerski

solidnie urządzony tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 949

Meble

najtaniej poleca
Baranowski
Poznań, Podgórna 13.
Pg 2 051/2-48.1

Wilk

roczny, czujny, ładny okaz. Nad Wierzbakim 9 (Solacz). zdg 47 020

Maszyna

wpuszczana Singera tanio. Asnyka 3 — 8 (Jeżyce). zdg 47 019

Sypialnia

mahoniowa nowa okazynie 475 złotych. Sienna 2 mieszkanie 8. zdg 47 018

Zakład

fryzjerski w rynku, dobrze prosperujący zaraz sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 012

Restauracja

długoletnia, urządzenie, mieszkanie, główna arteria. Oferty Kurjer Poznanski zdg 47 009

Platformę

na 60 str sprzedam. Zgłoszenia Oredownik Poznań zdg 46 623/4

Suknie balowe,

wieczorowe, wizytowe poleca

M. Malinowski

Największy magazyn konfekcyjny damskiej Poznań, Stary Rynek 57. dg 750

Dentystyczny

gabinet. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 969

Powózka

wolant, osie patentowe, szory robocze. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 022

Skład

spożywczy sprzedam, nagły wyjazd. Adres Kurjer Poznański zdg 47 005

Sypialkę

komplet, biała duża szafa 2 m 30 cm z dużym owalnym szlifowanym lustrem w gotowni zdg 295, — zł sprzedam zaraz. — Szymańska, Piekary 5 m. 6. ng 5 015

Jazzband

kompletny niki, cynela chińska, troje skrzypiec i bandonje sprzedam. Powód wyjazd. Przybył, Poznań, Grobla 21. m. 13. zdg 46 988

Gospodarstwo

40 mórg przy Poznaniu nadaje się na ogrodnictwo, letnisko i parcele, cena według umowy gotówką Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 981

śledzie

Wysylam codziennie świeże w skrzynkach po 50 kg netto, cena 11 zł, włącznie skrzyni. — Sproty wędzone po 50 gr. za kg. Towar wysyła się za zaliczeniem Mieluszy, Hel, Telefon 36. dg 745

Fiat

500a sprzedam. Śrem, skrzynka pocztowa 8. ng 5003

Encyklopedia

Mayera, nowe wydanie. Św. Wojciech 22/24. m. 13. zdg 47 040

Maszynę

pisania sprzedam Marcina 15 m. 5. zdg 47 039

Restaurację

oddam pełnym wyszynkiem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 47 034

Singera

damska, okragle sprzedam. Połińskich 8 — 3. zdg 47 031

Maszynę

(szycia) jak nowa. Marcina 16/17 mieszkanie 9 zdg 47 052

Pianino

tanio. Dąbrowskiego 51, m. 5. zdg 47 046

Kolonjalke

towarem dwupokojowym Poznaniu 2 000. Wodna 27 skład, cukierków. zdg 47 042

Jadalnie

nowe za bezcen. Stolarska Chłapowskiego 9 Wilda. zdg 47 060

Materiał

ubrany biały granatowy tanio sprzedam. Mielżyńskiego 25a m. 7. zdg 47 098

Futro

meskie prawie nowe tanio sprzedam. Mielżyńskiego 25a — 7. zdg 47 095

Skład

mieszkaniami dobrze prosperujący. Adres Kurjer Poznański zdg 47 093

Wiatrówkę

skórzana tanio sprzedam. Mielżyńskiego 25a — 7. zdg 47 091

11. KUPNA

Tokarnię rewolwerową do obróbkę metalu typu nowoczesnego, wyrażenie we wrzecionie 30 do 40 mm kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 618

Aparaty

fotograficzny, radio słuchawkowe, drugie z głośnikami kupię. Podać opis, cenę: Jan Stefaniak, Łuszkowo poczta Jarka. zdg 46 867

Młocarnię

parowa za gotówkę kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 763

National

kase

Maszynę

pisania kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 874

Kupię

używaną maszynę do pisania — najchętniej Orzeł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 897

Szyny

kołejki polnej 65 mm wysok. luzne lub na podkładach kupię natychmiast za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 913

Podkłady

lane do dachówek cementowych kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 920

Kuchnię westfalską

kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 764

Tokarnię

metrowa dobry stan kupię. Oferty „Par” „404”. Pg 2092-62.2

Składnicę węgla

kupię. Cena i okolica. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 035

Wózek

dla chorej osoby poszukuje. — Dąbrowskiego 3 — restauracja. zdg 47 025

Pianino

zaraz kupię. Oferty cena Kurjer Poznanski zdg 47 048

Kupię

dom przy wpłacie 8 000. Oferty Kurjer Poznanski zdg 47 064

Rower

używany kupię. Oferty „Kartonaż”, Dąbrowskiego 79. zdg 47 083

Jadalnie

duża debowa, stół 24 osoby, krzesła 8—12 kupię zaraz. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 47 078

Maszynę

do pisania walizkowy kupię. — Oferty z ceną Kurjer Poznanski zdg 47 105

12. DO WYNAJĘCIA

Czteropokojowe

łazienka, centr. pum. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 46 695

Pokój

kuchnia Debiec, Południowa 63 l. Zgłoszenia sobota, niedziela godz. 2 do 4. zdg 46 856

Czteropokojowe

72. — Trzypokojowe komfortowe 57. — Dwupokojowe 36. — wynajmie „Pawilon”. Focha 15. zdg 46 956

4

pokoje centrum odnowione wolne. Piekary 8 m. 6. zdg 47 081

Czteropokojowe

komfortowe, centr. ogrzewanie IV p. od kwietnia. Matejki, telefon 62-80. zdg 46 419

Trzypokojowe

dwupokojowe słoneczne balkon. Zgłoszenia Rutkowski, Półwiejska 5, mieszkanie 7. zdg 46 998

Od 1 lutego

8 pokoi, centralne. I piętro, Chelmońskiego 21 korzystnie wdzierżawi. Dr. Piechocki od 4—5 dg 746

Sześciopokojowe

centrum III Sześciopokojowe Poctzowa I. Pięciopokojowe Wielka IV

Lokal restauracyjny

centrum wynajmiemy. Mielżyńskiego 23. m. 12. zdg 47 030

Pięciopokojowe

komfort, centralne, III p. 125. — Chelmońskiego 9. zdg 47 050

3 pokoje

parterowe, słoneczne. Początek G. Wildy od zaraz oddam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 047

Pięciopokojowe

czteropokojowe, trzypokojowe, dwupokojowe „National”. Piekary 1. zdg 47 055

Pięciopokojowe

zaraz, czteropokojowe od 1 marca do wynajęcia ul. Długa. Oferty Kurjer Poznanski zdg 47 100

13. SZUKA MIESZK.

Dwupokojowego

bliziej centrum do II pietra szuka urzecznik na stalej rok -gory. Oferty Kurjer Poznanski zdg 43 102

Kolejarz

poszukuje jedno- dwupokojowego rok zgory. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 006

Pokoju

kuchnia rok zgory okolica Jezyc I. p. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 028

14. ZAMIANA

MIESZKANIA

Zamiana

pokój z kuchnią śródmieście na dwa kuchnia. Za Branka 11 m. 8. zdg 46 875

15. POKOJE UMEBL.

Mickiewicza

3. m. 6. elegancki, dwuosobowy. zdg 43 806

Solidnemu

panu. Fr. Ratajczaka 11 a. m. 69 zdg 44 019

Śniadeckich

23. m. 3 zdg 46 430

Konopnickiej

15 I. zdg 46 871

Szwajcarska

14 — 4 elektryczność. zdg 46 884

Balkonowy

dwuosobowy utrzymaniem tanio. Sapieżyński 4—7. zdg 46 901

Studentki

Śniadeckich 24. m. 2 zdg 46 959

WARSZAWA

Sobota, dn. 19 stycznia.

6.45 audycja poranna; 12.10 koncert orkiestry Karasińskiego i Katuszka; 13.00 dziennik południowy; 13.05 „Stare walce” (płyty); 13.35 przegląd gieldowy; 14.45 najnowsze nagrania na płytach; 16.30 Teatr Wyobraźni nadaje dla dzieci słuchowisko p. t. „Wesele Małgorzaty” p/g Janyiny Porazińskiej; z ilustracją muzyczną Władysława Macury; 17.00 koncert zespołu Adama Hermana. (Tr. z Krakowa); 17.50 „Rośliny pokojowe w zimie” — z cyklu „Dom i rodzina” wyzł. p. Zofia Wiecowska; 18.00 — przegląd prasy rolniczej krajowej i zagranicznej — wyzł. inż. Irena Niewodniczancka. (Tr. z Wina); 18.1

Ekspresdruk
Mielżyńskiego 22. Płynie druki zaraz.
Wielka
Yprzedaż
obuwia
Poszczególne partie poniżej cen fabrycznych.
Kasprzak,
Stary Rynek 55.
Pg 2070-1.15

Która
z pań układa wiersze? Oferty Kurjer Poznański zdg 46 898

„Varsovie“
27 Grudnia 16. Ciepłe potrawy, niskie ceny od 21 — 5 rano.
Pg 2082-53.88

24. NAUKA
Student
poważny energiczny udzieli lekcji w zakresie 8 klas gimn. Specjalność: grecki, łacina, francuski, niemiecki, polski. Bardzo dobre referencje. Chętnie za pokój. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdr 45 633

TEATRY

Poznań, piątek, 18. 1.

TEATR POLSKI: — Dziś „Rozkoszna dziewczyna”. Sobota, 19. 1. „Rozkoszna dziewczyna”.

Niedziela, 20. 1. o godz. 16: „Kwieciste drogi”.

Niedziela, 20. 1. o godz. 20: „Rozkoszna dziewczyna”.

TEATR WIELKI (Opera): Teatr nieczynny z powodu generalnej próby operetki Lehara „Paganini”. Sobota, 19. 1. „Paganini”. Operetka Lehara. Premiera.

Niedziela, 20. 1. o godz. 15: „Zemsta Nietoperza” po cenach popularnych od 50 gr. do 2.— zł.

Niedziela, 20. 1. o godz. 20: „Paganini”.

TEATR NOWY: Dziś: — „Po tej i po tamtej stronie”.

Sobota, 19. 1. „Po tej i po tamtej stronie”.

Niedziela, 20. 1. o godz. 3.30: „Człowiek, który nie wie”.

Niedziela, 20. 1. o godz. 8: „Po tej i po tamtej stronie”.

MUSIC HALL STANIEWSKICH: Piątek, 18 stycznia — 2 przedstawienia nowego programu o 6-tej i 8.30.

KANTOROWICZA SAUMON
koniak o naturalnym kolorze i smaku
Pg 8149-45.21

KINA
Poznań, piątek, 18. 1.

APOLLO: „Teraz i zawsze” CORSO: „Złota Maski”. EUROPA: „Romans Mañki”, film wczesny. GWIAZDA: „Ostatnia Carowa”.

METROPOLIS: „Miłość dla początkujących”. MOJE: „Bokser i Dama”. ORZEL: W obronie prawa. OSWIATOWE T. C. L.: — 1) „Król to ja”. 2) „Na skrajach Sahary”.

RENAISSANCE: „A. L. 14 zatonęła”. SPINKS: „Kocha... Lubi... Szanuje”. SŁONCE: „Przeor Kordecki Obronca Częstochowy”.

TECZA-Lazarz: „I cóż dalej szary człowieku”. TECZA-Wilda: „Zaledwie wczoraj”.

WILSONA: „Rzeczne kłopoty”.

Nauczycielka
udziela korepetycji tanio. Traugutta 23 — 3. zdg 46 386

Angielskiego
francuskiego, włoskiego udziela praktycznie, teoretycznie tanio osoba wykształcona. Strzelecka 31 podwórze wprost II p. prawo. zdg 46 389

Szkoła tańców
Szczurkówny
Wrocławska 14. zdg 46 872

Niemieckiego
udziela nauczycielka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 873

Konwersacji
francuskiego udziela syn Francuzki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 925

Konwersacji
niemieckiego tanio udziela student. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 926

Potrzebny
student matematyk do ucznia VII ul. Lubeckiego 26. zdg 46 866

Kursy
stenografii, pisania maszyną rozpoczynam 6 lutego. Poznań, Kanałaka 1. — 6. zdg 46 902.3

Korepetytor
potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 076

25. MUZYKA

Prof. Zellnerówna
dypl. nauczycielka muzyki udziela nowoczesną metodą. Aleje Marcinkowskiego 13 winda bezpl. zdr 44 951

Pianino
do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 945

Trio
lub większy zespół wolny od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 906

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Krawcowa
domowa 1.— dziennie szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 767

Kierownik tartaku
katolik, lat 30, 14-letnia praktyka w tartakach, obeznany z wszelkimi pracami związanymi z prowadzeniem tartaku szuka posady. Zgłoszenia B. Dymalski, Ostrów, Wlkp., Starokaliska 4. dg 738

Ogrodnik
wiek 37 poszukuje posady od 1. 4. 1935. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 46 741

Gorzelnicy
z dobrymi świadectwami szuka posady. Mróz, Targowa Górka. zdg 46 555

Biurowy
lat 20, trzy lata praktyki w biurze adwokackim, rok w handlowym poszukuje odpowiedniej posady, woźnego, inkasenta. Łaska, we zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 880

Dziewczyna
z prowincji szuka posady bez gotowania do wszelkiej pracy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 887

Dziewczyna
z prowincji szuka posady do wszelkiej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 888

Kuchenna
wiejska do dworu poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 890

Fryzjer
starszy z karta rzemieślnicza szuka stałej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 891

Aptekarska
asystentka, egzamin wojewódzki szuka posady, zastępstwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 894

Poszukuję
posady magazyniera względnie inkasenta, gwarancja bankowa 3 000.— Oferty Kurjer Poznański zdg 46 864

Sierota
lat 14, prosi o jakiegokolwiek zajęcie do dziecka lub lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 865

Posługaczka
szuka posługi godzinowo lub trwania. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 866

Nauczycielka
poszukuje posady ewentl. udzieli tanio korepetycji Oferty Kurjer Poznański zdg 46 948

Lekarz - dentysta
(kob.) poszukuje posady w Poznaniu lub poblizu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 917

Uczniwa
prasowaczka szuka prasowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 927

Dziewczyna
uczniwa, z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 929

Skromna
inteligentna paniąka z prowincji objęła posadę w charakterze towarzyszy starszej może schorzałej pani. Ewtl. bez materialnego wynagrodzenia. — Blższe informacje osobicie. — Zgłoszenia orosze adresować Kurjer Poznański zdg 46 936

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 942

Starsza
służąca wiejska szuka posady u starszego państwa lub samotnych osób z własną pościelą od 1. 2. dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 944

Leśnik
z egzaminem państwowym w sile w. r. u. silny, zdrowy, z kilkoletnią praktyką leśną, biegły w swym zawodzie obeznany z wszechstronnością w wszelkich gałęziach leśnictwa, bażanternik, hodowca zwierzęcy, energiczny topiel, drapieżnik, z dobrymi poleceniami poszukuje posady leśnika, berowego, strzelca, wynagrodzenie bardzo skromne. Łaskawe zgłoszenia prosi Stanisław Dybiona, Tumiada, poczta Miejska, powiat Wągrowiec. zdg 46 868.9

Dziewczyna
poszukuje posady od zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 993

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 989

Gospodyni
starsza chętna do pracy poszukuje posady na majątek, małe wynagrodzenie. Świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 029

Starsza
osoba poszukuje posady do dwóch osób z gotowaniem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 47 662

Poszukuję
posady z dobrym gotowaniem od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 079

Służąca
do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 073

Podróżujący
dobrze zaprowadzony na Poznańskie i Pomorze w branży drożeryjno-kolonijalnej i żelaza poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 097

Urzednik gospodarczy
kawaler lat 30 ukończona szkoła rolnicza, 10 lat praktyki, energiczny organizator pracy poszukuje posady zaraz lub od 1. 4. 1935. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 088

Ogrodnik
bartnik kawaler lat 30, 12 samodzielnej praktyki w ogrodach handlowych, majątkach, posiada znajomość hodowli karp, zakładania światła elektrycznego, polowania, szuka posady 15. 2. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 087

Ślusarz
przjmie posadę palacza do centralnego ogrzewania i innych prac. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 085

Mechanik
który zna się na obsłudze wszelkich maszyn parowych, motorów Diesla poszukuje jakiegokolwiek posady maszynisty, palacza. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 084

Kucharka
nawskroem uczniwa, samodzielnie dobieg gotowaniem, dlucioletnie świadectwa szuka posady tylko w lepszym domu. Łaskawe oferty uprasza Kurjer Poznański zdg 46 851

Poszukuję
posługi lub posady do wszystkiego z poleceniami. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 850

Były podoficer
sumienny, trzeźwy poszukuje posady palacza, portierstwa lub stróża z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 849

Paniąka
16 lat przjmie posadę do składu piekarskiego lub cukierni za początkująca. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 848

Gospodyni
lat 40 szuka posady na majątku, znająca pierwszorzędna i skromna kuchnie, chów drobiu, ogrodnictwo od zaraz lub później. — Świadectwa jak najlepsze Oferty Kurjer Poznański zdg 46 656

Pokojowa
bardzo dobrymi świadectwami także do dzieci poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 45 093

Dziewczyna
skromna, uczniwa poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 801

Służąca
poszukuje posady z gotowaniem, praniem od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 090

Posługaczka
lub służąca umięjąca gotować, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 088

Czeladnik
piekarski, zdolny, cukiernictwo, 2 lata bez miejsca. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dg 723

Gospodyni
z dobrym gotowaniem poszukuje posady od 1. 2. 1935 r. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 790

Krawczyń
wszystko szyć i reparać szuka posady po domach 1.25 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 060

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego najchętniej z 3 osob. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 710

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 1 lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 701

Szukam
posługi za pokój w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 735

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek posady, najchętniej do składu. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 703

Praktykantka
biurowa, rok praktyki szuka jakiegokolwiek posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 704

Fryzjerka
manicurzystka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 762

Ekspedjentka
inteligentna, lat 20 szuka posady w składzie piekarskim Oferty Kurjer Poznański zdg 46 776

Dziewczyna
wiek średni, zna wszelką pracę domową, gotuje samodzielnie, dobrze oszczędnie i smacznie poszukuje posady, najchętniej u starszych osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 775

Paniąka
lat 20, znająca język polsko-węgierski szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 46 811

Gospodyni
szuka posady na probostwo, majątek, Dobra kuchnia, chów drobiu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 655

Praktyki
bezpłatnej (biurowej) poszukuje paniąka z ukończoną szkołą handlową i kursem maszyn i stenografii. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 852

Sądowych
podatkowych sprawach biegły dlucioletnia praktyka biurowa ostatnio samodzielny (biuro prawn.) lat 29, poszukuje jakiegokolwiek posady (biurowego, magazyniera, dozorczy, woźnego, przedstawiciela, zawiadowcy domu). Wymagania skromne. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 46 114

Szofer - ogrodnik
kawaler, lat 25, dłuższa praktyka i dobre referencje poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia

Młodszy
urzednik gospodarczy, cztery lata praktyki obznajomiony z wszelkimi pracami w gospodarstwie znający dobrze prowadzenie książkowości gospod. poszukuje posady od zaraz względnie od 1 kwietnia. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. dg 736

Absolwent
szkoły rolniczej nowego typu — przjmie posadę majątku pod dyspozycję ewentualnie przedsiębiorstwa, rolniczo-handlowego. Może złożyć gwarancję i hipoteki na 5000 zł. Łaskawe poważne zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego zdg 46 648

Krawcowa
z dobrym krojem szuka posady w domu poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 859

Posługaczka
uczniwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 875

Pracznica
sumienna, uczniwa, 2.50 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 310

Kucharka
młoda, 25 lat do wszystkiego, dobre świadectwa, zna zaprawę i pieczenie ciastek, chów drobiu, do osoby samotnej szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 45 824

Uczennica
fryzjerska dobra ondulatorka — szuka dalszej nauki. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 006

Kelnerki
dwie od 1-go poszukują posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 665

Paniąka
poszukuje posady do starszej pani lub pana. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 666

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do wszelkiej pracy z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 667

Posługi
przed lub po południu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 672

Kucharka
do wszystkiego z dobrym gotowaniem poszukuje posady od 1 lutego w lepszym domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 724

Przjmę
posadę inkasenta magazyniera, kierownika zbożowego przedsiębiorstwa lub młynka kaucja 5—20 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 649

Służąca
samodzielnym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 828

Krawcowa
starsza, dzielna poszukuje posady w domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 850

Posady
z gotowaniem bez spania poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 608

27. WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. Patr. Jackowskiego 38 m. 4. zdg 46 879

Pomocnica domowa
do wyreczenia pani domu i do pomocy w niektórych pracach pokojowej, potrzebna do gospodarstwa domowego w willi w Poznaniu, Pierwszeństwo mają uczestniczki odpowiednich kursów pracy domowej. Stanowisko stałe. Własnoręczne zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw oraz ewtl. fotografia uprasza się nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdg 46 725

Zegarmistrz
samodzielny zarazem kierownik z gotówką 500 potrzebny „Pawilon”. Poznań, Focha 15. zdg 46 957

Uczennica
do szycia może się zgłosić. Kilińskiego 7, m. 5. zdg 46 947

Fryzjerka
manicurzystka potrzebna. Oferty Kurjer Poznański portj. 1873

Fryzjerka
potrzebna, posada stała. Frydry 6. zdg 46 980

Potrzebny
od zaraz pomocnik do interesu węglowego kaucja 500 zł. własny rower. Utrzymanie całkowicie. Antoni Swoboda Kazimierz, powiat Szamotuły. ng 4979/60.81

Służąca
czysta i pracowita do wszystkiego. Odpisy świadectw. J. Kicińska, Wielichowo Mleczarnia. zdg 47 071.72

Służąca
do wszelkiej pracy potrzebna. — Koczerowski, Klastorzna 6 — Restauracja. zdg 46 968

Posługaczka
potrzebna. Woźna 7/8 restauracja. zdg 47 008

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Kucharka
młodsza potrzebna do restauracji od zaraz pierwszorzędna siła, która już pracowała w restauracji, lub pensjonacie. Zgłoszenia: Restauracja „Niespodzianka”.

Ekspedjent
młodszy samodzielny, z branży papierniczej, nadający się równocześnie do akwizycji w miejscu, tylko z dobrymi referencjami może się zgłosić (dot. fot.) Firma R. Morawski, Gdynia, Starowiejska 45. ng 5 007

Młodsza
inteligentna paniąka w krytycznym położeniu przyniosła na rodzinę. Warunek zdrowa cięsta. Pierwszeństwo umięjąca częściowo gotować. Zgłoszenia osobiste Rolna 50a, m. 23. (Główna Wilda) zdg 46 997

Dzielny akwizytor
z branży papierniczej i artykułów biurowych od zaraz na Górny Śląsk potrzebny. Oferty pod „Haga” Katowice, Piastowska 9. ng 5094

Jazzbandzista
spiew lub boczny instrument potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 037

Dziewczyna
zdrowa, z gotowaniem, pościelą. Strumykowa 36, Rzeźnictwo. zdg 47 027

Ekspedjent
i dekorator młodszy, samodzielny, z branży sprzętów kuchennych, szkła i porcelany tylko z dobrymi referencjami może zgłosić się z dot. f. t. Firma Juliusz Hundsdorff, Gdynia, Starowiejska 7. ng 5006

Służąca
czysta i zdr-wa z gotowaniem bez spania. Wojciechowska — Stawna 13 zdg 47 045

Potrzebny
młody człowiek, sumienny, uczciwy, możliwie z kaucją do stróżowania z saniem, bez utrzymania. Pensja 50 zł i ubranie. Wojciechowski, Stawna 13. zdg 47 044

Służąca
do wszystkiego z dobrym gotowaniem i prasowaniem potrzebna. Grunwaldzka 19, m. 10. zdg 47 066

Fryzjer
potrzebny. Wielka 22. zdg 47 059

Kierownika
fachowca do prowadzenia kawiarni. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 074

Paniąka
inteligentna